

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KONYA'DAKİ ANAOKULLARININ
TASARIM KRİTERLERİ AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Zehra KALAYCI KÖKEN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mimarlık Anabilim Dalı

Ocak-2026
KONYA
Her Hakkı Saklıdır

TEZ KABUL VE ONAYI

Zehra KALAYCI KÖKEN tarafından hazırlanan “Konya’da Anaokullarının Tasarım Kriterleri Açısından Değerlendirilmesi” adlı tez çalışması 22/01/2026 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Necmettin Erbakan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Başkan

Prof. Dr. Fatih SEMERCİ

.....

Danışman

Prof. Dr. H. Derya ARSLAN

.....

Üye

Prof. Dr. Bilgehan YILMAZ

.....

Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun/.../20.. gün ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Havvanur UÇBEYİAY
FBE Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Zehra KALAYCI KÖKEN

Tarih:

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KONYA'DAKİ ANAOKULLARININ TASARIM KRİTERLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Zehra KALAYCI KÖKEN

**NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI**

Danışman: Prof. Dr. H. Derya ARSLAN

2026, 157 Sayfa

Jüri

**Prof. Dr. H. Derya ARSLAN
Prof. Dr. Fatih SEMERCİ
Prof. Dr. Bilgehan YILMAZ**

Ülkelerin kalkınmasında en önemli etken eğitimidir. Eğitim sürecinde ise en önemli dönem kişilik oluşumunun %80'inin olduğu okul öncesi dönemdir. Okul öncesi eğitimin amacı; çocukların bedensel, zihinsel ve duygusal gelişimini en iyi şekilde sağlayarak çocukları ilkokula hazırlamaktır. Türkiye'de isteğe bağlı olarak gönderilen 5-6 yaş okul öncesi eğitim kurumları, ailelerin çocuk gelişimi konusunda bilinçlenmesi ve gelişen teknoloji ile kadınların çalışma hayatında yer alması itibarıyla günümüzde daha çok tercih edilmektedir. Devlet tarafından sunulan okul öncesi eğitim kurumu sayısı yetersiz kalmakta ve şahıslar tarafından özel okul öncesi eğitim kurumları da hizmet vermektedir. Anaokullarında yaşanan her türlü olumlu ve olumsuz olaylar çocuğun ileriki yaşamına yön vereceğinden anaokulları belirli bir standart çerçevesinde tasarlanmalıdır. Günümüzün şehirleşme anlayışının geleceği düşünmeden alınan kararları neticesinde anaokulları çoğu zaman yeni tasarım yoluyla değil yeniden işlevlendirme yoluyla üretilen yapı türleri olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Günümüzde müstakil konuttan anaokuluna dönüştürülen yapılarda gözle görülür bir artış olması bu konuya yönelilmesinde etkin bir rol oynamıştır.

Çalışmada müstakil konutların dönüştürülmesiyle oluşturulan özel anaokulları binalarının ve anaokulu olarak tasarlanan binaların fiziksel mekân araştırılması ile tasarıma girdi olabilecek verilerin elde edilmesi amaçlanmıştır. Belirlenen amaç doğrultusunda öncelikle detaylı literatür araştırması ile anaokulu binaları, tasarım kriterleri, anaokulu tasarımında gerekli yönetmelik, standart ve yönergelere, binaların yeniden kullanımına ve kullanım sürecinde değerlendirme kavramlarına dair gerekli kavramsal alt yapı oluşturulmuştur. Çalışmanın devamında Konya ilinde bulunan özel bağımsız 3 örnek anaokulu yapısı ve resmi bağımsız 2 örnek anaokulu yapısı için kullanım sürecinde değerlendirme süreç teknik yöntemi kullanılarak yerinde gözlem, görüşme ve fotoğraflamalar yapılmış, anaokulu binalarına ait kat planlarında yer alan mekânlar incelenmiştir. Yapılan mekân analizi anaokulu tasarım kriterleri doğrultusunda oluşturulan puanlama tabloları aracılığı ile puanlama sisteminden almış oldukları sayısal veriye göre değerlendirilmiştir. Yeniden işlevlendirilen ve anaokulu olarak yapılan iki farklı grup anaokulu binası elde edilen puanlama doğrultusunda kendi içinde karşılaştırılmıştır.

Elde edilen veriler doğrultusunda anaokulu binası olarak yapılan binalar kullanıma yönelik daha olumlu sonuçlar almıştır. Yeniden işlevlendirilerek kullanılan binalarda ise çevresel standartlar üzerinde büyük bir değişim yapılmasının mümkün olmadığı ancak yapısal standart üzerinde binanın mimarisinin el verdiği ölçüde değişim yapılabilirdiği ve mekânsal standartlar üzerinde ise anaokulu tasarım standartlarının dikkate alınarak düzenlemelerin yapılmasının gerekliliği sonucuna varılmıştır. Çalışma müstakil konuttan dönüştürülen özel anaokullarıyla birlikte anaokulu olarak tasarlanmış yapıların çocuk kullanımı açısından

uygunluğunun denetlenebilmesi ve eksik kalan yönlerinin iyileştirilebilmesi açısından örnek teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anaokulu, Çocuk ve Mekân, Kullanım Sürecinde Değerlendirme, Tasarım Kriterleri, Yeniden Kullanım

ABSTRACT

MS THESIS

EVALUATION OF KONYA KINDERGARTENS IN TERMS OF DESIGN CRITERIA

Zehra KALAYCI KÖKEN

**THE GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES OF
NECMETTİN ERBAKAN UNIVERSITY THE DEGREE OF MASTER OF
SCIENCE IN ARCHITECTURE**

Advisor: Prof. Dr. H. Derya ARSLAN

2026, 157 Pages

Jury

Prof. Dr. H. Derya ARSLAN

Prof. Dr. Fatih SEMERCİ

Prof. Dr. Bilgehan YILMAZ

Education is the most important factor in the development of countries. The most crucial period in the education process is the preschool period, during which 80% of personality formation occurs. The purpose of preschool education is to prepare children for elementary school by ensuring their physical, mental, and emotional development in the best possible way. In Turkey, preschool institutions for 5-6-year-olds, which are optional, are now more popular due to families becoming more aware of child development and women entering the workforce with advancing technology. The number of preschool education institutions provided by the state is insufficient, and private preschool education institutions also provide services. Since all kinds of positive and negative events experienced in kindergartens will shape the child's future life, kindergartens should be designed within a certain standard. As a result of decisions made without considering the future of today's urbanization, kindergartens often appear as building types produced through repurposing rather than new design. The noticeable increase in buildings converted from detached houses to kindergartens today has played an active role in directing attention to this issue.

The study aims to obtain data that can be used as input for the design by conducting a physical space analysis of private kindergarten buildings created by converting detached houses and buildings designed specifically as kindergartens. In line with the defined objective, a detailed literature review was first conducted to establish the necessary conceptual framework regarding kindergarten buildings, design criteria, regulations, standards, and guidelines required in kindergarten design, the reuse of buildings, and the concepts of evaluation during the usage process. Subsequently, on-site observations, interviews, and photographs were conducted using the evaluation process technical method for three private independent kindergarten buildings and two public independent kindergarten buildings in Konya province. The spaces included in the floor plans of the kindergarten buildings were examined. The spatial analysis was evaluated based on the numerical data obtained from the scoring system through scoring tables created in line with kindergarten design criteria. The two different groups of kindergarten buildings, which were repurposed and converted into kindergartens, were compared within themselves according to the scores obtained.

Based on the data obtained, buildings constructed as kindergarten buildings have yielded more positive results in terms of usability. In buildings repurposed for use, it was concluded that while significant changes to environmental standards are not feasible, changes to structural standards can be made to the extent permitted by the building's architecture, and that adjustments to spatial standards must

be made in accordance with kindergarten design standards. The study serves as an example for monitoring the suitability of buildings designed as kindergartens and those converted from detached houses for children's use and for improving any shortcomings.

Keywords: Kindergarten, Children and Space, Evaluation During Use, Design Criteria, Reuse

ÖNSÖZ

Tez çalışma sürecim boyunca, yardımlarını bir an bile benden esirgemeyen, engin bilgisiyle çalışmamı yönlendiren, anlayışıyla her zaman desteğini hissettiren kıymetli danışman hocam Prof. Dr. H. Derya ARSLAN' a emekleri için sonsuz teşekkür ediyorum. Tez jürisindeki değerli görüş ve katkılarından dolayı saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Fatih SEMERCİ ve Prof. Dr. Bilgehan ÇAKMAK' a ayrıca teşekkür ediyorum.

Tüm eğitim hayatım boyunca olduğu gibi tez sürecimde de maddi ve manevi desteklerini hep üzerimde hissettiğim aileme sonsuz şükranlarımı sunuyorum. Araştırmacı kişiliğiyle bana ilham olan babam Yaşar KALAYCI' ya, fedakârlığını ve sevgisini koşulsuz sunan canım annem Keziban KALAYCI' ya, desteğini hiçbir zaman esirgemeyen abim Durmuş Ali KALAYCI' ya ve varlığıyla bana güç veren, yardımları ve fedakârlığıyla bu süreci kolaylaştıran kız kardeşim Gülsüm KALAYCI' ya ayrıca gönülden teşekkür ediyorum.

Tez çalışmam sırasında desteği, anlayışı, sevgisi ve sabrıyla bu sürece ortak olan, değerli eşim Burak KÖKEN' e ve ailesine sonsuz teşekkür ediyorum. Tez sürecimin büyük bir bölümüne şahitlik eden ve minicik bedenlerindeki kocaman yürekleriyle annelerine anlayış gösterip destek olan kızım Hüma'ya, oğlum Ali'ye minnettarlığımı sunuyorum.

Tez sürecim boyunca zorlandığım zamanlarda bana moral ve enerji veren, bu sürece destek olan tüm dostlarıma ve sevdiklerime de ayrıca çok teşekkür ediyorum.

Zehra KALAYCI KÖKEN
KONYA-2026

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT.....	vii
ÖNSÖZ	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
TABLolar LİSTESİ	xiii
SİMGELER VE KISALTMALAR	xv
1. GİRİŞ	1
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1. Okul Öncesi Eğitim ve Anaokulları.....	9
2.1.1. Okul öncesi eğitimin amacı	10
2.1.2. Okul öncesi eğitimin önemi	11
2.1.3. Okul öncesi eğitimin Dünya’da ve Türkiye’de gelişim süreci	12
2.1.4. Okul öncesi eğitim veren kurumlar	15
2.2. Anaokulları ve Tasarım Kriterleri.....	20
2.2.1. Anaokulu çevresi tasarım kriterleri.....	21
2.2.2. Anaokulu binası tasarım kriterleri	22
2.3. Anaokulu Yapılarında Yeniden Kullanım Kavramı	30
2.4. Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi	37
2.5. 2015 Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu	40
2.5.1. Çevresel standartlar.....	40
2.5.2. Yapısal standartlar	42
2.5.3. Mekânsal standartlar	48
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	58
3.1. Kullanım Sürecinde Değerlendirme	58
3.2. Değerlendirme Tabloları.....	59
4. ANAOKULLARININ TASARIM KRİTERLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	67
4.1. Meram İlçesi Mevcut Anaokullarının Analizi ve Örneklem Seçimi	68
4.2. Özel Maya Çocuk Anaokulu.....	75
4.3. Özel Minik Kalpler Anaokulu	89
4.4. Özel Bilim Çocuk Anaokulu.....	103
4.5. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu	114
4.6. Meram Mevlana Anaokulu	128
4.7. Bölüm Değerlendirmesi	139
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	142
5.1 Sonuçlar	142

5.2 Öneriler	144
KAYNAKLAR	147
EKLER	153

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1. MEB 2024-2025 yılı okul öncesi eğitim kurumları verileri.....	2
Şekil 2.1. Kindergarten Anaokulu	12
Şekil 2.2. Casa dei Bambini.....	13
Şekil 2.3. Bilimsev Anaokulu, İzmir	22
Şekil 2.4. Anaokulu dolap sistemi örneği.....	25
Şekil 2.5. Çocukların davranışlarının etkilendiği mekânsal özellikler	26
Şekil 2.6. Çocuk ölçeğinde estetik ve mekân	27
Şekil 2.7. Tasarım önerilerinde çocuklar için kullanılan beden ölçüleri	28
Şekil 2.8. Jaranda Anaokulu'na ait görseller	31
Şekil 2.9. Clover House Anaokulu'na ait görseller	32
Şekil 2.10. MK-S Anaokulu'na ait görseller	32
Şekil 2.11. Zehra Kitapçioğlu Anaokulu'na ait görseller	33
Şekil 2.12. Zehra Kitapçioğlu Anaokulu'na ait iç mekân görselleri	33
Şekil 2.13. Beyaz Köşk Uygulama Anaokulu'na ait görseller	34
Şekil 2.14. Beyaz Köşk Uygulama Anaokulu'na ait iç mekân görselleri	34
Şekil 2.15. Özel Türk Anaokulu'na ait görseller.....	35
Şekil 2.16. Özel Türk Anaokulu'na ait iç mekân görselleri	35
Şekil 2.17. Latife Hanım Anaokulu'na ait görseller.....	36
Şekil 2.18. Süleymanpaşa Anaokulu'na ait görseller	36
Şekil 2.18. Süleymanpaşa Anaokulu'na ait iç mekân görselleri	37
Şekil 4.1. Meram ilçesinde bulunan resmi ve özel anaokullarının dağılımı - Google Earth görüntüsü.....	68
Şekil 4.2. Meram ilçesinde bulunan özel anaokullarının dağılımı - Google Earth görüntüsü	74
Şekil 4.3. Binanın Google Earth görüntüsü ve yapıya girişin Yaka Caddesi'nden görünüşü.....	75
Şekil 4.4. Binanın kuzey cephesi ve güney cephesi ile idari bina	76
Şekil 4.5. Özel Maya Çocuk Anaokulu zemin kat planı	77
Şekil 4.6. Özel Maya Çocuk Anaokulu zemin kat işlev değişimi ve mekân analizi	77
Şekil 4.7. Özel Maya Çocuk Anaokulu zemin kat iç mekân düzenlemeleri	78
Şekil 4.8. Özel Maya Çocuk Anaokulu 1. kat planı	79
Şekil 4.9. Özel Maya Çocuk Anaokulu 1. kat işlev değişimi ve mekân analizi.....	79
Şekil 4.10. Özel Maya Çocuk Anaokulu 1. kat iç mekân düzenlemeleri	80
Şekil 4.11. Özel Maya Çocuk Anaokulu bodrum kat planı.....	81
Şekil 4.12. Özel Maya Çocuk Anaokulu bodrum kat işlev değişimi ve mekân analizi ..	81
Şekil 4.13. Özel Maya Çocuk Anaokulu bodrum kat iç mekân düzenlemeleri.....	82
Şekil 4.14. Özel Maya Çocuk Anaokulu idari birim işlev değişimi ve mekân analizi...	82
Şekil 4.15. Özel Maya Çocuk Anaokulu idari birim ile ön ve arka bahçe düzenlemeleri	83
Şekil 4.16. Binanın Google Earth görüntüsü ve yapıya girişin Aşkan Caddesi'nden görünüşü.....	89
Şekil 4.17. Binanın güneybatı cephesi ve güneydoğu cephesi	90
Şekil 4.18. Binanın güney cephesi ve kuzeydoğu cephesi	90
Şekil 4.19. Özel Minik Kalpler Anaokulu zemin kat planı	91
Şekil 4.20. Özel Minik Kalpler Anaokulu zemin kat işlev değişimi ve mekân analizi..	91
Şekil 4.21. Özel Minik Kalpler Anaokulu zemin kat iç mekân düzenlemeleri	92
Şekil 4.22. Özel Minik Kalpler Anaokulu 1. kat planı	93
Şekil 4.23. Özel Minik Kalpler Anaokulu 1. kat işlev değişimi ve mekân analizi.....	93

Şekil 4.24. Özel Minik Kalpler Anaokulu 1. kat iç mekân düzenlemeleri.....	94
Şekil 4.25. Özel Minik Kalpler Anaokulu çatı katı planı	95
Şekil 4.26. Özel Minik Kalpler Anaokulu çatı katı işlev değişimi ve mekân analizi.....	95
Şekil 4.27. Özel Minik Kalpler Anaokulu çatı kat iç mekân düzenlemeleri	95
Şekil 4.28. Özel Minik Kalpler Anaokulu bodrum kat planı.....	96
Şekil 4.29. Özel Minik Kalpler Anaokulu bodrum kat işlev değişimi ve mekân analizi	96
Şekil 4.30. Özel Minik Kalpler Anaokulu bodrum kat iç mekân düzenlemeleri	97
Şekil 4.31. Özel Minik Kalpler Anaokulu ön ve arka bahçe düzenlemeleri	97
Şekil 4.32. Binanın Google Earth görüntüsü ve yapıya girişin Algi Sokak'tan görünüşü.....	104
Şekil 4.33. Binanın güney cephesi ve kuzey cephesi	104
Şekil 4.34. Özel Bilim Çocuk Anaokulu zemin kat planı	105
Şekil 4.35. Özel Bilim Çocuk Anaokulu zemin kat işlev değişimi ve mekân analizi ..	106
Şekil 4.36. Özel Bilim Çocuk Anaokulu zemin kat iç mekân düzenlemeleri	106
Şekil 4.37. Özel Bilim Çocuk Anaokulu 1. kat planı	107
Şekil 4.38. Özel Bilim Çocuk Anaokulu 1. kat işlev değişimi ve mekân analizi.....	107
Şekil 4.39. Özel Bilim Çocuk Anaokulu 1. kat iç mekân düzenlemeleri	108
Şekil 4.40. Özel Bilim Çocuk Anaokulu ön ve arka bahçe düzenlemeleri	108
Şekil 4.41. Binanın Google Earth görüntüsü ve yapıya girişin 17487. Sokak'tan görünüşü.....	115
Şekil 4.42. Binanın batı cephesi ve güney cephesi.....	115
Şekil 4.43. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu zemin kat planı	116
Şekil 4.44. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu zemin kat mekân analizi.....	117
Şekil 4.45. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu zemin kat iç mekân düzenlemeleri...	118
Şekil 4.46. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu 1. kat planı.....	119
Şekil 4.47. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu 1. kat mekân analizi	120
Şekil 4.48. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu 1. kat iç mekân düzenlemeleri.....	121
Şekil 4.49. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu ön ve arka bahçe düzenlemeleri	122
Şekil 4.50. Binanın Google Earth görüntüsü ve yapıya girişin Babil Sokak'tan görünüşü.....	128
Şekil 4.51. Binanın kuzey cephesi ve güney cephesi	129
Şekil 4.52. Meram Mevlana Anaokulu zemin kat planı	130
Şekil 4.53. Meram Mevlana Anaokulu zemin kat mekân analizi.....	131
Şekil 4.54. Meram Mevlana Anaokulu zemin kat iç mekân düzenlemeleri.....	133
Şekil 4.55. Meram Mevlana Anaokulu ön ve arka bahçe düzenlemeleri	133

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 2.1. Özel Eğitim Kurumları Standartlar Yönergesi - yapısal standartlar.....	38
Tablo 2.2. Özel Eğitim Kurumları Standartlar Yönergesi - mekânsal standartlar	39
Tablo 2.3. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - fiziksel etkenler ...	40
Tablo 2.4. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - topoğrafya ve yönlenme.....	41
Tablo 2.5. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - bina formu ve konstrüksiyon.....	41
Tablo 2.6. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - genel tasarım ilkeleri	42
Tablo 2.7. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları - giriş holü	42
Tablo 2.8. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - koridorlar	43
Tablo 2.9. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - rampalar.....	43
Tablo 2.10. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - merdivenler.....	43
Tablo 2.11. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - yangın merdiveni.....	44
Tablo 2.12. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - asansör	44
Tablo 2.13. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - galeri boşlukları ..	44
Tablo 2.14. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - teknik mekânlar ..	45
Tablo 2.15. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - çatı	46
Tablo 2.16. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - döşemeler.....	46
Tablo 2.17. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - kapılar.....	46
Tablo 2.18. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - pencereler	47
Tablo 2.19. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - renk ve boya standartları	47
Tablo 2.20. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu – güvenlik önlemleri	48
Tablo 2.21. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - derslik	49
Tablo 2.22. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - uyku odası.....	50
Tablo 2.23. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - oyun etkinlik odası	50
Tablo 2.24. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - müdür odası	51
Tablo 2.25. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - müdür yardımcısı odası	51
Tablo 2.26. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - öğretmen odası ..	52
Tablo 2.27. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - idari oda.....	52
Tablo 2.28. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - yemek odası.....	53
Tablo 2.29. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - mutfak ve depo ..	53
Tablo 2.30. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - depo ve arşiv.....	54
Tablo 2.31. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - tuvalet ve lavabolar.....	54
Tablo 2.31.(devam) Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - tuvalet ve lavabolar.....	55
Tablo 2.32. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - görüşme odası....	55
Tablo 2.33. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - veli bekleme odası	56
Tablo 2.34. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - personel tuvalet..	56
Tablo 2.35. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - teknik hacimler ..	57
Tablo 2.36. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - bahçe oyun parkı ..	57
Tablo 3.1. Anaokulu binası çevresel standartlar değerlendirme tablosu	59

Tablo 3.2. Anaokulu binası yapısal standartlar değerlendirme tablosu	60
Tablo 3.2.(devam) Anaokulu binası yapısal standartlar değerlendirme tablosu	61
Tablo 3.3. Anaokulu binası mekânsal standartlar değerlendirme tablosu	62
Tablo 3.3.(devam) Anaokulu binası mekânsal standartlar değerlendirme tablosu	63
Tablo 3.3.(devam) Anaokulu binası mekânsal standartlar değerlendirme tablosu	64
Tablo 3.3.(devam) Anaokulu binası mekânsal standartlar değerlendirme tablosu	65
Tablo 4.1. Konya iline bağlı merkez ilçelerde 2025 yılında bulunan anaokulları sayısı ve dağılımı	67
Tablo 4.2. Meram ilçesinde bulunan resmi anaokulları, kapasiteleri ve niteliği 2016 ..	69
Tablo 4.3. Meram ilçesinde bulunan resmi anaokulları, kapasiteleri ve niteliği 2025 ..	70
Tablo 4.4. Meram ilçesinde bulunan özel anaokulları, kapasiteleri ve niteliği 2016.....	71
Tablo 4.5. Meram ilçesinde bulunan özel anaokulları, kapasiteleri ve niteliği 2025.....	72
Tablo 4.6. Özel Maya Çocuk Anaokulu çevresel standartlar değerlendirme tablosu....	83
Tablo 4.7. Özel Maya Çocuk Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu.....	84
Tablo 4.7.(devam) Özel Maya Çocuk Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu.....	85
Tablo 4.8. Özel Maya Çocuk Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu..	85
Tablo 4.8.(devam) Özel Maya Çocuk Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	86
Tablo 4.8.(devam) Özel Maya Çocuk Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	87
Tablo 4.8.(devam) Özel Maya Çocuk Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	88
Tablo 4.9. Özel Minik Kalpler Anaokulu çevresel standartlar değerlendirme tablosu..	98
Tablo 4.10. Özel Minik Kalpler Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu .	98
Tablo 4.10.(devam) Özel Minik Kalpler Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu.....	99
Tablo 4.11. Özel Minik Kalpler Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	100
Tablo 4.11.(devam) Özel Minik Kalpler Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	101
Tablo 4.11.(devam) Özel Minik Kalpler Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	102
Tablo 4.11.(devam) Özel Minik Kalpler Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	103
Tablo 4.12. Özel Bilim Çocuk Anaokulu çevresel standartlar değerlendirme tablosu	109
Tablo 4.13. Özel Bilim Çocuk Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu..	109
Tablo 4.13.(devam) Özel Bilim Çocuk Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu.....	110
Tablo 4.14. Özel Bilim Çocuk Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	111
Tablo 4.14.(devam) Özel Bilim Çocuk Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	112
Tablo 4.14.(devam) Özel Bilim Çocuk Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	113
Tablo 4.14.(devam) Özel Bilim Çocuk Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	114
Tablo 4.15. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu çevresel standartlar değerlendirme tablosu.....	122
Tablo 4.16. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme	

tablosu.....	123
Tablo 4.16.(devam) Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu.....	124
Tablo 4.17. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	124
Tablo 4.17.(devam) Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	125
Tablo 4.17.(devam) Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	126
Tablo 4.17.(devam) Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	127
Tablo 4.18. Meram Mevlana Anaokulu çevresel standartlar değerlendirme tablosu ..	134
Tablo 4.19. Meram Mevlana Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu	134
Tablo 4.19.(devam) Meram Mevlana Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu.....	135
Tablo 4.20. Meram Mevlana Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu	136
Tablo 4.20.(devam) Meram Mevlana Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	137
Tablo 4.20.(devam) Meram Mevlana Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	138
Tablo 4.20.(devam) Meram Mevlana Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu.....	139
Tablo 5.1. İncelenen özel anaokulların standartlarının karşılaştırılması.....	142
Tablo 5.2. İncelenen resmi anaokulların standartlarının karşılaştırılması	143

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

SİMGELER

mm	Milimetre
cm	Santimetre
m	Metre
m²	Metrekare
m³	Metreküp
h	Yükseklik
l	Litre
yy	Yüzyıl
%	Yüzde
°	Derece

KISALTMALAR

B	Batı
D	Doğu
G	Güney
GB	Güneybatı
GD	Güneydoğu
İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
K	Kuzey
KB	Kuzeybatı
KD	Kuzeydoğu
KSD	Kullanım Sürecinde Değerlendirme
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
PVC	Polivinil klorür
STC	Sound Transmission Class/Ses Geçiş Sınıfı
TMMOB	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
TSE	Türk Standardları Enstitüsü

1. GİRİŞ

Okul öncesi eğitim, çocuğun dünyaya gelmesiyle başlayıp ilkokul yaşına kadar geçen zaman içinde zihnen, bedenen, sosyal-duyusal olarak ve dil gelişiminin de sağlandığı bir eğitim sürecidir. Sanayileşmeyle birlikte kadının çalışma hayatında yer alması ve şehirleşmeyle beraber kentlere gerçekleşen göç hareketinin sonucunda aile yapısında değişimler meydana gelmiştir ve bu değişim beraberinde çocukların bakım sorununu ortaya çıkarmıştır. Bunun yanında gelişen eğitim ve teknolojiyle birlikte okul öncesi eğitimin öneminin anlaşılmasıyla ailelerin bu konuda bilinçlenmesi de okul öncesi eğitime olan talebi arttırmıştır.

Günümüzde evde annenin eğitimi ile başlayan bu süreci anasınıfları, resmi bağımsız anaokulları, uygulama liseleri bünyesindeki anasınıfları ve anaokulları, özel anaokulları, özel kreş ve gündüz bakım evleri, çocuk evleri, çocuk etkinlik ve oyun evleri, kamu kurumları tarafından açılmış bakımevleri gibi çocuk eğitimi alanında uzmanlaşmış olan kurumlar devam ettirmektedir.

Eğitim ihtiyacını karşılamak için inşa edilmesi gereken yapılar için ayrılmış olan rezerv alanların yetersiz kalması durumu, eğitime verilen önemin giderek artması ve yaşanan nüfus artışı doğrultusunda mevcut eğitim kurumlarının nüfusun ihtiyacına sayıca yetersiz kalıyor oluşundan dolayı daha fazla fark edilmektedir. Yapılan imar çalışmaları zorunlu eğitim kapsamında olan ilköğretim ve lise kurumlarının eğitim için ihtiyaç duyduğu alan düşünülerek hazırlanırken, zorunlu eğitim dışında kalan anaokulu gibi okul öncesi eğitim veren kurumların eğitim için ihtiyaç duyduğu alan aynı öneme sahip değildir. Bu durumun nedenleri arasında okul öncesi eğitimin henüz zorunlu eğitim kapsamında yer almaması ve öneminin toplum tarafından yeni anlaşılıyor olması sayılabilir.

Okul öncesi eğitim kurumları içerisinde anaokulları, 36-71 ay arasında olan çocukların büyük oranda eğitimlerini, gelişimlerini, bakımlarını üstlenen MEB'e bağlı eğitim kurumudur. Resmi ve özel olarak hizmet veren anaokulları MEB tarafından hazırlanmış olan Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu (URL-1) ve Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi (URL-2) kapsamında belirtilen standartlara uygun olarak düzenlenmelidir. Bu standartlar mekânın bulundurması gerekli fiziksel özelliklerden çocuğun fizyolojik ve psikolojik gelişimi için gerekli tüm destekleyici ilke ve açıklamaları içermektedir.

Çalışmanın önemi

İyi bir çocukluk dönemi geçirmenin, çocuğun ilerideki yaşamını büyük ölçüde şekillendireceğinin öneminin anlaşılması üzerine anaokullarına olan ilgi büyümüş ve bu kurumların sayısı ülke genelinde artmıştır. MEB'in okul öncesi eğitim alanında yaptığı son 10 yıllık çalışmalar doğrultusunda 2014-2015 eğitim öğretim döneminde 3-5 yaş net okullaşma oranı %32,68 iken 5 yaş net okullaşma oranıysa %53,78'dir. 2024-2025 eğitim öğretim döneminde 3-5 yaş net okullaşma oranı %48,97 iken 5 yaş net okullaşma oranıysa %82,53'tür (URL-3). Bu istatistiklerin sonucunda ülkemizde hala yeterli sayıda anaokulunun bulunmaması, anaokulu sayısının artacağına işaret etmektedir.

Okul öncesi eğitimin çocuk gelişimindeki öneminin vurgulanması, çocuğun gelişimi ve bakımını üstelenen annenin çalışma hayatında daha çok yer almaya başlamasıyla birlikte okul öncesi eğitime kamu kurumlarının yanında özel kurumların desteği de devreye girmiştir. Şekil 1.1'de MEB'in hazırladığı 2024-2025 yılı örgün eğitim istatistikleri içerisinde yer alan okul öncesi eğitim kurumları verilerine yer verilmiştir. MEB'e bağlı özel anaokulu sayısının resmi anaokulu sayısından fazladır. Resmi anaokulunda derslik başına düşen öğrenci sayısının 20 öğrenciden fazla olması, özel anaokulunda derslik başına düşen öğrenci sayısının 20 öğrenciden az olması dikkat çekmektedir. Bu veriler resmi anaokullarının ülke genelinde sayıca yetersiz kaldığını göstermektedir.

Okul Türü Type of school	Okul/ Kurum School/ Institution	Şube Division	Öğrenci sayısı Number of students				Derslik Classroom
			Toplam Total	Erkek Male	Kadın Female		
Anaokulları toplamı (Resmi+Özel) Total number of kindergartens (Public+Private)	17 640	60 590	923 505	477 456	446 049		63 318
Ana sınıfları toplamı (Resmi+Özel) Total number of nursery classes (Public+Private)	21 930	49 873	817 809	422 174	395 635		34 573
Okul öncesi Eğitim (Resmi) Pre-primary education (Public)	30 927	83 726	1 413 579	725 870	687 709		60 656
Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Kurumlar (Resmi) Institutions affiliated to the Ministry of National Education (Public)	24 468	72 544	1 250 553	645 608	604 945		49 163
Anaokulları Kindergartens	3 910	26 676	484 130	249 890	234 240		19 199
Ana sınıfları Nursery classes	20 558	45 868	766 423	395 718	370 705		29 964
Okul öncesi Eğitim (Özel) Pre-primary education (Private)	8 643	26 737	327 735	173 760	153 975		37 235
Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Kurumlar (Özel) Institutions affiliated to the Ministry of National Education (Private)	6 152	20 795	253 565	133 914	119 651		28 893
Anaokulları Kindergartens	4 780	16 790	202 179	107 458	94 721		24 284
Ana sınıfları ⁽²⁾ Nursery classes ⁽²⁾	1 372	4 005	51 386	26 456	24 930		4 609

Şekil 1.1. MEB 2024-2025 yılı okul öncesi eğitim kurumları verileri (URL-4)

Milli eğitim politikamız içinde, mevcut kapasitesinin üstünde, düşük niteliğe sahip ve sayı olarak ihtiyacı karşılayamayan anaokulları ve diğer okul öncesi eğitimi veren yapıların iyileştirilmesi için gerekli çalışmaları yapmak ve bu amaç doğrultusunda yeni yapıların planlanması ve uygulanması yer almaktadır. Tasarlanan yeni eğitim yapılarının uygulanabilmesi için kimi zaman uygun niteliğe sahip alan bulmak oldukça zor bir durumdur. Bu sebeplerden dolayı, istenilen ihtiyacı karşılayacak bir eğitim yapısı tasarlamak yerine, mevcut bir kalıbın içine yerleştirilmeye çalışılan eğitim yapıları oluşmaktadır.

Özel kurumlar tarafından sağlanan bu hizmette mevcut binalarının yeniden düzenlenmesi ile kullanım; hem mevcut binanın sürdürülebilirliği açısından hem ekonomik hem de hızla sürece dâhil olma açısından kurumlar tarafından çok tercih edilmektedir. Yeniden düzenleme ile kullanımda apartman binalarında daire düzenlemeleri ve müstakil konuttan düzenlemeler dikkat çekmektedir. Ancak bu noktada yeniden kullanım için düzenlenen bu binaların hem fiziksel mekân ihtiyaçlarını karşılama durumu hem de psikolojik mekân ihtiyaçlarının yeterlilik durumu gündeme gelmektedir. Bu bağlamda hem müstakil konuttan dönüşüm yoluyla oluşan anaokulu yapılarının hem de tasarım yoluyla oluşan anaokulu yapılarının, anaokulu tasarım kriterleri açısından “fiziksel mekân uygunluğunun araştırılması” bu çalışmanın araştırma problemini oluşturmaktadır.

Kısaca geleceğimize yön verecek çocukların günün büyük bir bölümünü geçirdikleri, yaşamları boyunca gelişimlerinin temelini atıldığı ve devamında gelişimlerine fiziksel, zihinsel ve duygusal olarak yön verecek olan okul öncesi eğitimi gerçekleştirdikleri kurumlardan birisi olan anaokulu yapılarının çocuk gelişimine uygun olarak tasarlanması çalışmanın önemini oluşturmaktadır.

Çalışmanın amacı ve kapsamı

Devlet tarafından verilen eğitim hizmeti kapsamında anaokulu eğitimi isteğe bağlı olmakla birlikte ilkokul binalarında bir veya iki şube kapasiteli olarak okul öncesi eğitim verilmektedir. Ayrıca ilkokul binaları haricinde devlet tarafından yapılan bağımsız anaokulu binaları da bulunmaktadır. Ancak isteğe bağlı olarak öğrencilerin gitme durumu olan anaokulu binalarında devlet tarafından sunulan hizmet yeterli olmamakta ve özel kurumların hizmeti de devreye girmektedir. Anaokulu binaları, Milli Eğitim Bakanlığı’nın belirlemiş olduğu standartlara göre tasarlanmaktadır. Ancak özel

kurumlar tarafından verilen hizmetlerde müstakil konutların anaokuluna dönüştürülmesinde fiziksel mekân araştırılması ve tasarıma girdi olabilecek verilerin getirilmesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Belirlenen amaç doğrultusunda Konya ilinde bulunan 72 adet özel anaokulu içerisinde en fazla özel anaokulu sayısının bulunduğu Meram ilçesi seçilmiştir. Meram ilçesinde Konya ilinde bulunan 72 adet özel anaokulu içerisinde yaklaşık %32 oranla 23 adet özel anaokulu, Konya ilinde bulunan 101 adet devlet anaokulu içerisinde yaklaşık %10 oranla 10 adet devlet anaokulu mevcuttur. Meram ilçesinde özel anaokulu sayısının devlet anaokulu sayısının iki katından fazla olması ve müstakil bahçeli konut tipolojisine sahip yapıların yoğunluğunun fazla olması çalışma alanı olarak seçilmesinde rol oynamıştır.

Tez çalışması kapsamında; Konya ili, Meram İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı olan;

- Özel bağımsız anaokulları arasından müstakil konuttan anaokuluna dönüştürülerek hizmet veren yapılardan, yapı sahiplerinden inceleme izni alınabilen 3 örnek anaokulu yapısı ile
- Resmi bağımsız anaokulları arasından seçilen 2 örnek anaokulu yapının incelemesi yapılmıştır.

Toplamda 5 adet anaokulu yapısı anaokulu tasarım kriterleri doğrultusunda tez kapsamında incelenmiştir, özel anaokulları kendi içerisinde devlet anaokulları da kendi içersinde karşılaştırıldıktan sonra tüm anaokulları ile ilgili genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Çalışmada kullanılan materyal ve yöntem

Çalışmanın temelini oluşturan okul öncesi eğitim kavramı, anaokulu yapıları tasarım kriterleri, anaokulu yapılarında yeniden kullanım kavramı ve kullanım sürecinde değerlendirme kavramları ile ilgili gerekli literatür araştırması yapılmıştır.

Literatür taramasına ilave olarak okul öncesi eğitim kurumlarının tasarımında gerekli ilgili yönetmelik, standart ve yönergeler titizlikle taranmıştır. MEB “Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu” (URL-1) ve “Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi”nde (URL-2) yer alan standartlar ve bunlara ek olarak yapılan literatür araştırması doğrultusunda elde edilen anaokulu tasarım kriterleri tablolaştırılıp, bir puanlama sistemi oluşturulmuştur.

Örnek olarak seçilen binalar için yerinde gözlem, görüşme, fotoğraflama teknikleri uygulanmıştır ve anaokulu binalarının fiziksel mekânlarını değerlendirmek amacıyla oluşturulan tablolar üzerinden oluşturulan puanlama sistemiyle yapılar değerlendirilmiştir. Puanlama sistemiyle tasarım standartları sayısallaştırılmıştır ve binaların anaokulu işlevi puanlama sisteminden almış oldukları sayısal veriye göre değerlendirilmiştir. Tasarım standartları içerisinde yer alan ve anaokulu işlevinde olması gereken kriterleri; tam anlamıyla sağlayan maddeler 2 puan üzerinden, sağlayan ancak yeterli düzeyde olmayan maddeler 1 puan üzerinden, sağlamayan maddeler ise 0 puan üzerinden değerlendirilerek anaokulu yapısı puanlanmıştır. Yapılar çevresel standartlar, yapısal standartlar ve mekânsal standartlar çerçevesinde incelenmiştir ve bu üç standardın toplam puanları ise tekrar toplanarak yapının anaokulu olarak kullanılabilirlik değeri ortaya konulmuştur. Toplamda 208 adet değerlendirme parametresinin olması çalışmanın alt ve üst aralığını belirlemekte yardımcı olmuştur. Tüm parametrelerden 2 puan alan yapı üst değer olarak 416 (208x2) puan alarak %100 lük bir işlev değerine sahip olacağı düşünülmüşken, tüm parametrelerden 1 puan alan yapı ara değer olarak 208 (208x1) puan alarak %50 lik bir işlev değerine sahip olacaktır.

Bu hesaplama sonucunda anaokulunun puanlama tablosundan almış olduğu sayısal değer % lik olarak hesaplanmıştır. %50lik değer altında kalan yapıların tez kapsamında anaokulu işlevinde kullanımı yetersiz görülürken, %50lik değer üzerinde kalan yapıların tez kapsamında anaokulu işlevinde kullanımı yeterli görülmüştür.

KSD süreç-teknik modeli kapsamında anaokulu yöneticileri ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Seçilen anaokulu yapıları durum tespiti için araştırmacı tarafından gözlemlenmiş ve fotoğraflama yapılmıştır. 0-6 yaş dönemindeki çocuklar kendilerini ve çevrelerini ifade etmekte zorlanacağından ve henüz okuma-yazmayı tam olarak öğrenememiş olmalarından dolayı araştırma yöntemi olarak çocuklara röportaj ve anket tekniği uygulanması tercih edilmemiştir.

Kaynak araştırması

Öncelikle yeniden işlevlendirme ile anaokulu kavramlarını birlikte içeren literatür araştırması yapılmıştır, yeterli miktarda çalışmaya rastlanılamadığından çalışmanın içeriği yönünde eğitim yapıları, çocuk ve mekan, yeniden kullanım ve kullanım sürecinde değerlendirme kavramları üzerine de literatür taraması yapılmıştır.

Bu doğrultuda tez, makale, seminer, bildiri, dergi ve internet ortamı çalışmaları taranarak bu başlıklarda yapılan araştırma ve değerlendirme çalışmaları incelenmiştir.

Erdil Karaman'ın 2011 yılında yayınlamış olduğu "Tarihi Yapıların Yeniden Değerlendirilmesine Yönelik Yöntem Denemesi (Anaokulu İşlevi)" adlı yüksek lisans tezinde 7 adet anaokulu yapısı tanıtılmış ve tarihi yapıların yeniden kullanımındaki değerlendirme kriterleri üzerinden incelenmiştir. Devamında ise örnek olarak seçilen bir adet tarihi yapının röleve ve restitüsyon projeleri hazırlandıktan sonra anaokulu olarak yeniden işlevlendirilerek restorasyon projesine de verilmiştir. Anaokulu olarak kullanılan 7 adet tarihi yapının eski ve yeni işlevleri için mekân analizine yer verilmemiştir.

İyican'ın 2016 yılında yayınlamış olduğu "İlk, Orta, Lise Binalarının Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzunda Yer Alan Yönlenme İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi: Karabük Örneği" adlı yüksek lisans tezinde ilk, orta ve lise yapıları araştırmacının oluşturduğu puanlama sistemine göre değerlendirilirken anaokulu yapılarına yönelik bir çalışmaya yer verilmemiştir. İncelenen yapılar Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzunun bina yönlenme kriterlerine göre değerlendirilmiştir.

Selimbaoğlu'nun 2017 yılında yayınlamış olduğu "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Fiziksel Koşullarının İncelenmesi: Kırşehir İli Örneği" adlı makalesinde ise Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 7 adet bağımsız anaokulu yapısı araştırmacının oluşturduğu puanlama sistemine göre değerlendirilirken literatür araştırması ve MEB mevzuatlarından yararlanılmıştır, mimari anlamda mekân analizine yer verilmemiştir.

Arslan Karaküçük 'ün 2008 yılında yayınlamış olduğu "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Fiziksel/Mekânsal Koşulların İncelenmesi: Sivas İli Örneği" adlı makalesinde ise Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 3 adet anaokulu ve 7 adet anasınıfı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı 1 adet anaokulu, özel 3 adet kreş ve 1 adet anasınıfı yapısı incelenmiştir. Bu yapılar araştırmacının oluşturduğu puanlama sistemine göre değerlendirilirken okul Öncesi eğitim kurumlarının fiziksel koşullarına ilişkin yasal mevzuattan yararlanılmıştır, mimari anlamda mekân analizine yer verilmemiştir.

Demir Yıldız'ın 2016 yılında yayınlamış olduğu "Anadolu Liselerinin Fiziki Mekânlarının Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Açısından Değerlendirilmesi (Gaziantep İli Örneği)" isimli doktora tezinde projelerine ulaşılan 4 adet okulun mimari çizimleri yapılmıştır. Okul yapıları MEB Eğitim Yapıları

Asgari Tasarım Standartları Kılavuzuna göre hazırlanmış olan 490 maddelik gözlem formuna göre değerlendirilmiştir. Gözlem formunun içinde yer alan maddeler araştırmacı tarafından uygun, kısmen uygun, uygun değil ve yok seçenekleri üzerinde değerlendirip sayısallaştırılmıştır. Çalışma kapsamında incelenen Anadolu Lisesi binalarının da standartlara tam olarak uymayan yönlerinin olduğu görülmüştür.

Şenalp'in 2021 yılında yayınlamış olduğu "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Çocuk Dostu Kavramı; Konya Örnekleri Üzerinden İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı farklı eğitim metotlarına sahip resmi ve özel 5 adet anaokulu yapısı araştırmacı tarafından hazırlanan tablolara göre değerlendirilmiştir. Çocuk dostu kavramı esas alınarak hazırlanan tablolarda anaokulu yapıları var, yok, yeterli değil şeklindeki değerlendirme kriterleri üzerinden incelenmiştir.

Gökalp'in 2023 yılında yayınlamış olduğu "Okul Öncesi Eğitim Yapılarının Tasarım İlkelerinin Uygulanmış Örnekler Üzerinden İrdelenmesi" isimli yüksek lisans tezinde yurtdışında yapılmış, okul öncesi eğitim yapılarının tasarım kriterlerinin uygulanmış olduğu, rassal olarak seçilmiş 50 adet okul öncesi eğitim yapısı incelenmiştir. Seçilen örneklerin teknik çizimlerine ve görsellerine yer verilen örneklerin incelenmesi ve karşılaştırması amacı ile araştırmacı tarafından değerlendirme tablosu oluşturulmuştur. Örnekler fiziksel ve yapma çevre ile ilişki, mekânsal organizasyon ve konfor koşullarının sağlanması şeklindeki başlıklar altında incelenmiştir.

İpekoğlu'nun 2005 yılında yayınlamış olduğu "An Architectural Evaluation Method For Conservation of Traditional Dwellings" isimli makalesinde araştırmacı tarafından bir derecelendirme sistemine dayanarak geliştirilen yöntem için Eskişehir ili Odunpazarı ilçesi uygulama alanı olarak seçilmiştir. Geleneksel Türk evi mimarisine sahip 133 geleneksel konut dış mekân özellikleri üzerinden değerlendirilirken, sadece 58'i iç mekân özellikleri üzerinden değerlendirilmiştir. Değerlendirilen konutlar uygulanan derecelendirme sistemi sonucunda belirli puanlar almışlardır. Tarihi çevreyi oluşturan yapıların mimari özelliklerinin değerinin belirlenmesi için oluşturulan bu yöntem de konutlar aldıkları puanlara göre gruplandırılmıştır.

Semerci ve Kalaycı Köken'in 2018 yılında yayınlamış olduğu "Tarihi Dokuda Mekânsal Kalite Analizine Öneri Bir Yöntem: Antalya Balbey Bölgesi" isimli makalelerinde geleneksel Türk evinin örneklerinden olan 20 adet konut, araştırmacılar tarafından hazırlanan dış değişim kriterlerine göre incelenip değerlendirilirken, 11 adet konutta yine araştırmacılar tarafından hazırlanan iç değişim kriterlerine göre incelenip

değerlendirilmiştir. İncelenen konutlar uygulanan formülasyonların sonucunda belirli puanlar almışlardır. Aldıkları puanlara göre konutların gruplandırılması da çalışmanın yöntemi olarak belirlenmiştir.

Selçuk'un 2015 yılında yayınlamış olduğu "Türkiye'de Hastane Asgari Tasarım Standartlarının Kullanıcı İhtiyaçlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi" isimli doktora tezinde hastane yapılarıyla ilgili gerekli literatür araştırması yapıldıktan sonra, hastane birimlerinin asgari tasarım standartları ve literatürde yer alan mekânsal gereksinimleri belirlenmiştir. Daha sonra İstanbul'da bulunan 3 adet genel hastane personeline birimlerin mekânsal özelliklerinin yeterliliklerini tespit etmek amacıyla anket çalışması yapılmıştır. Sonuçlar istatistiksel olarak değerlendirilmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur.

Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu (URL-1) ve Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi'nde (URL-2) yer alan standartlar ve bunlara ek olarak yapılan literatür araştırması doğrultusunda oluşturulan tasarım kriterleri tablolaştırılıp, bir puanlama sistemi oluşturulmuştur. Bu sistemin oluşturulmasında Osmanağaoğlu'nun 2001 yılında yayınlamış olduğu "Yüksek Yapıların Kullanım Sürecindeki Durumlarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yöntem" isimli yüksek lisans tezinde kullanım sürecinde değerlendirme çalışması yapmak için hazırlamış olduğu tablolaştırma yönteminden esinlenilmiştir.

Literatürde Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu (URL-1) ve anaokulları üzerine çalışmalar mevcutken, işlev değişikliği sonucu anaokulu olarak kullanılan yapıların değerlendirilmesine yönelik bir çalışmanın olmaması bu çalışmanın hazırlanmasında etkin rol oynamıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Çalışmanın bu bölümünde tez çalışmasının kavramsal alt yapısını oluşturmak amacıyla okul öncesi eğitim ve anaokulları, anaokulu tasarım kriterleri, anaokulu yapılarında yeniden kullanım kavramı ve kullanım sürecinde değerlendirme kavramlarına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

2.1. Okul Öncesi Eğitim ve Anaokulları

Okul öncesi dönemi çocuk eğitimi; çocuğun doğumundan itibaren başlayıp ilköğretime kadar geçirdiği süre içerisindeki çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal açılarından edinmiş olduğu tüm bilgi ve birikimleri içerisine alan bir süreçten oluşmaktadır. Günümüzde evde annenin eğitimi ile başlayan bu süreci anasınıfları, resmi bağımsız anaokulları, uygulama liseleri bünyesindeki anasınıfları ve anaokulları, özel anaokulları, özel kreş ve gündüz bakım evleri, çocuk evleri, çocuk etkinlik ve oyun evleri, kamu kurumları tarafından açılmış bakımevleri gibi çocuk eğitimi alanında uzmanlaşmış olan kurumlar devam ettirmektedir.

Öneminin her geçen gün daha da arttığı okul öncesi eğitimi, bilimsel yollarla, bu alanda eğitim almış kişiler tarafından bilinçli bir şekilde gerçekleştirilmelidir. Çocuğun alışkanlıklarının, davranışlarının, kişiliğinin oluşmaya başladığı, öğrenmenin büyük kısmının olduğu bu dönemin en verimli şekilde geçirilmesi gerektiği çocuk gelişimi alanında yapılan araştırmalarla ortaya konulmuştur (National Scientific Council on the Developing Child, 2007).

Kısaca okul öncesi eğitim;

- ✓ Çocuğun doğduğu andan itibaren 6 yaşına gelene kadar geçen 0-72 aylık süreç içinde,
- ✓ Çocuğun fiziksel, bilişsel, kişisel, duygusal-sosyal, dil gelişimi, psiko-motor becerileri gibi gelişeceği tüm alanlarını destekleyici,
- ✓ Gelişeceği özelliklere ve bireysel farklılığına uyumlu,
- ✓ Çocuğun kendini geliştirmesini, ifade etmesini amaçlayan, var olan potansiyelini ortaya çıkaran ve geliştiren,
- ✓ İlköğretim çağı için gerekli olan sosyal, duygusal ve zihinsel yeterlilik düzeyine ulaştıran,

Çocuğun içinde yaşadığı topluluğun kültürünü tanıyarak benimsemesini sağlayan, içinde bulunduğu topluma uyumunu önemseyen ve bunları yapabilmesi için

gerekli imkânları hazırlayan aile içinde veya alternatif ortamlarda gerçekleşen planlı ve sistemli olan bir eğitim sürecidir (Turaşlı, 2006). Ülkemizde okul öncesi eğitim isteğe bağlı bir şekilde varlığını sürdürürken, bu eğitimi veren özel ve resmi kuruluşların denetimi Milli Eğitim Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ile İl Sosyal Hizmet Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır.

2.1.1. Okul öncesi eğitimin amacı

Okul öncesi eğitimde amaç; çocukların zihinsel, fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimlerini sağlayarak, ileriki yaşamında uyumlu bir hayat sürdürebilmesi için gerekli olan adımların sağlıklı olarak atılmasıdır. Bu sayede çocuğun, bir yandan doğumundan itibaren var olan özelliklerinin ve yeteneklerinin geliştirilerek kendi varlığını gerçekleştirmesi sağlanırken, diğer yandan da yaşadığı topluma üretken ve verimli bir biçimde katılımına destek verilmiş olunmaktadır (Yılmaz, 1994). Okul öncesi eğitim çocuğu ilköğretim çağına hazırlarken bununla birlikte çocuklara yaşitlarıyla arkadaşlık kurmayı, paylaşmayı, grup çalışmaları yapmayı öğreterek geleceğin bilinçli bireylerini yetiştirmeyi hedeflerken aynı zamanda yaşamı boyunca çeşitli durumlarda ve ortamlarda uygulayacağı toplumsal olguları öğretmektedir. Genel olarak amacı çocuğun eğitiminin özenli olarak gerçekleştirilmesiyken, bunun yanında özel olarak başka amaçları da hedeflemektedir. Bu amaçlar toplumsal amaçlar, eğitici amaçlar, gelişimsel amaçlar olarak sıralanmıştır.

Toplumsal amaçlar:

- ✓ Çalışan annelerin çocuğuyla ilgilenmek,
- ✓ Çocuğa eğitim sağlamak ve çocuğun bireysel gelişimine destek olmak,
- ✓ Çocuğun başkalarıyla ve birbirleriyle iletişim kurarak sosyalleşmelerine yardımcı olmak,

Eğitici amaçlar:

- ✓ Çocuğun dinleme, görme, dokunma gibi duyularını eğiterek, çevresine olan duyarlılık seviyesini arttırmak (sese, renge, estetiğe)

Gelişimsel amaçlar:

- ✓ Çocuğun normal gelişimini esas alarak, bu gelişimi ile ilgili tecrübelerini dikkate almak (Oktay, 1999).

2.1.2. Okul öncesi eğitimin önemi

Günümüzde toplumların geleceğini, yapısını ve kültürünü şekillendirecek ve geliştirecek olan çocuklarımızın eğitimi için verilen önem artarak günden güne devam etmektedir. Çünkü çocuğun okul öncesi dönem olarak adlandırılan dönemde aldığı eğitim, ahlak ve kazandığı kişilik yaşamı boyunca çocuğun hayatını etkileyip şekillendirmektedir. Bu dönemde öğrendiği tüm bilgi ve birikimler ile kazandığı davranışlar çocuğun geleceğini etkileyip ona yön vermektedir.

Eğitimcilerin yapmış oldukları çalışmalar doğrultusunda insanın öğrenme çağının en hızlı ve en yoğun olduğu dönemin 0-8 yaş arasındaki dönem olduğu bilgisi elde edilmiştir ve çalışmaların beraberinde, çocukların zekâ gelişiminin 0-4 yaş aralığında %50'sinin, 4-8 yaş aralığında %30'unun, 8-18 yaş aralığında ise %20'sinin tamamlandığı ortaya çıkmaktadır (Yavuzer, 1999). Bu bilgi ışığında; okul öncesi dönem olarak adlandırılan dönemde çocuğun zekâ gelişiminin büyük bir kısmının tamamlandığı görülmektedir. Okul öncesi dönem olarak adlandırılan dönemde zekâ gelişiminin büyük bir kısmı tamamlanmaktadır. Eğitimcilerin, “kritik dönem” veya “duyarlı dönem” olarak isimlendirdiği 0-6 yaş aralığında verilen eğitim, çocuğun doğuşundan itibaren var olan yetenekleriyle birlikte sahip olduğu kişiliğinin gelişmesinde büyük bir rol oynamakta ve kazanmış olduğu becerileri, alışkanlıkları, inanç, sosyal iletişim becerileri ve değer yargıları çocuğun kişiliğini şekillendirmekte, üretken ve yaşadığı topluma faydalı bir birey olmasına yardımcı olmaktadır (Yavuzer,1999).

Günümüzde okul öncesi eğitimin önemini arttıran nedenlerin başında çalışan ailelerin çocuklarına bakacak kişi bulamamaları gelmektedir. Annenin çalışma saatleri içinde çocuğun bakımı ile ilgilenmesi için anlaşılan bakıcılar çocuğun gelişimi üzerinde çoğu zaman olumsuz etkiler yaratmaktadır. Günün büyük bir kısmını bakıcı ile geçirecek olan çocuk kendisine rol model olarak bakıcıyı almaktadır ve bakım veren kişinin birden fazla olduğu durumlarda çocuk annenin eğitimi ile bakıcıdan aldığı eğitim arasında kalıp ikilem yaşamaktadır. Ayrıca kimi zaman aileler de çocuklarının bakımı konusunda güven sorunu yaşamaktadır. Tüm şartların istenildiği gibi olduğu, olumsuz bir durumun yaşanmadığı olasılıklarda bile çocuğun okul öncesi eğitim kurumunda öğretmen gözetiminde akranlarıyla birlikte sosyalleşerek alacağı eğitim, ev ortamında bakıcı tarafından verilen eğitim ve sosyalleşme imkânından daha fazladır.

Okul öncesi eğitim kurumları sayesinde çocuğun gelişimi ve eğitimi genetik yatkınlığı içinde en üst noktalara kadar çıkarılması hedeflenmektedir.

2.1.3. Okul öncesi eğitimin Dünya’da ve Türkiye’de gelişim süreci

Dünya’da çocuk gelişimi üzerine yapılan çalışmalar doğrultusunda okul öncesi eğitim kavramı da ilk defa ortaya atılmıştır (Başal,2007). Çocuk gelişimi alanında yapılan ilk bilimsel çalışma İsviçreli pedagog Johann Heinrich Pestalozzi’in tarafından 1774 yılında çevresi tarafından ilgisiz kalan ve mutsuz olan çocuklar için yapılan eğitici çalışma şeklinde kayıtlara geçmiştir (Yavuzer, 1990).

Avrupa’da anaokullarının kurucusu şeklinde tanınan Alman eğitimci Friedrich Wilhelm Froebel tarafından “Kindergarten” adı verilen ve çocuk bahçesi anlamı taşıyan Şekil 2.1’de görülen anaokulu ise Almanya’da 1840 senesinde açılmıştır.

Şekil 2.1. Kindergarten Anaokulu (URL-5)

Alman eğitimci Friedrich Wilhelm Froebel’in düşüncesine göre eğitim çocuğun korunmasını, gelişmesini ve himaye edilmesini sağlamalıdır. Eğitimin temeli hür ve özgür bir iradeye dayanmalıdır. Froebel çocuğun gelişiminin evrelerden oluştuğunu gözlemlemiştir. Bir sonraki aşamadaki gelişimin seviyesi daha önceki aşamalardaki seviyelerin dolu olmasıyla ilişkilidir. Froebel bilginin, çocuğun gelişiminin erken seviyelerinde olan etkinliklerin sonucu olduğunu belirtmektedir. Çocuk için oyun, yaratıcı rol ile o rolü yaşayan kişinin hareketlerinin taklit edilmesinin bir tasviridir. Bununla birlikte oyunun çocukluk çağında oldukça değerli ve ciddi faaliyetleri

içerdiğini savunmaktadır. Çocuk oyunlarının çocuk eğitimi içinde bir öge olarak kullanılması Froebel sayesinde hayata geçirilmiştir (Spodek, 1973).

İtalyan eğitimci ve bilim insanı Maria Montessori, önceden zihinsel engelli çocukların gelişimi için yaptığı çalışmaları normal çocukların gelişimi içinde kullanılabileceğini düşünerek Roma’da “Casa dei Bambini” adı verilen ilk çocuk evini 6 Ocak 1907 tarihinde açmıştır (Başal, 2007). Şekil 2.2’de görülen çocuk evinde uyguladığı yöntem fazlasıyla başarılı olmuştur. Çocuk eğitiminin belirli standart bir uygulama doğrultusunda değil de çocuğun kişilik özelliklerine göre verilmesinin doğru olduğunu savunmuştur (URL-6).

Şekil 2.2. Casa dei Bambini (URL-7)

Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarından sonra, okul öncesi eğitim veren kurumların varlığı;

- Ailesini kaybetmiş çocukların olumsuz çevre şartlarından daha fazla etkilenmelerini engellemek,
- Sanayinin ihtiyacı olan kadın iş gücünden yararlanabilmek ve
- Çocukluk döneminde edinilen tecrübelerin toplumsal tercihlerde etkisi olduğunun anlaşılması gibi sebeplerden dolayı, başta bulunan yöneticiler tarafından desteklenmiştir (Oğuzkan ve Oral, 1983).

Ülkemizde ise günümüzdeki eğitim anlayışında okul öncesi eğitimi veren kurumların var olmaya başlamasından önce de Osmanlı Devleti döneminde okul öncesi eğitime önem verilmekteydi. Osmanlı Devleti’nde çocuklar dört sene dört ay dört gün (4-4-4) ya da beş sene beş ay beş günlük (5-5-5) olduğunda okuma çağına geldiği düşünülerek mahalle mektebine başlatılırdı. Okula başladıkları ilk gün çocuklara özel kıyafetler giydirilerek Bed-i Besmele adı verilen tören yapılırdı. Bu tören sayesinde çocuklar okulun ilk gününü daha özel yaşayarak kendilerini değerli hissetmiş, okuma isteği artmış ve okul korkusu gibi pedagojik sorunlardan da uzaklaşmış olmaktaydı. Bed-i Besmele töreni Osmanlı Devleti’nde okul öncesi eğitime verilen önemi ortaya koymaktadır. Osmanlı Devleti devrinde okul öncesi eğitimi için o yaş grubunda bulunan çocuklara bu alanda hizmet veren sıbyan mektepleri, darüleytalar, ıslahaneler bulunmaktaydı (Yalçın Kişi, Özçakır, 2007). Darüleytalar ve ıslahaneler savaş esnasında ailelerini kaybedip kimsesiz kalan çocukların barınma, eğitim gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapılmışken, Fatih Sultan Mehmet’in açmış olduğu sıbyan okullarıysa günümüzdeki anlamda ilköğretim eğitimi gibi çocuklara okuma-yazma, matematiksel işlem yapma, dini bilgiler gibi konularda günlük eğitim vermek amacıyla yapılmıştır.

Cumhuriyet Dönemi’nde ise 23 Nisan 1920 tarihinde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kurulmasından hemen sonra 2 Mayıs 1920 tarihinde Ankara Hükümeti tarafından Milli Eğitim Bakanlığı kurulmuştur. Cumhuriyet’in ilan edildiği dönemde ülkemizin sahip olduğu şartlar ve okuma yazma oranının olması gereken seviyeden daha düşük olması sebebiyle eğitim alanında öncelik ilköğretim alanına verilmiştir (Onur, 1993). Cumhuriyet Dönemi’nde ilk defa 1949 yılında henüz okuma çağına gelmemiş çocuklara eğitim verilmesi konusu, IV. Milli Eğitim şurasında, “aile eğitimi üzerinde durulması, ailede demokratik eğitimin uygulanması için çeşitli yöntemlerden faydalanılması gereği” şeklinde yer almıştır (Akyüz, 2009). Okul öncesi eğitimi konusu ise ilk defa 1973 senesinde yürürlüğe girmiş olan Milli Eğitim Temel Kanunu’nda kanun kapsamı içinde yer almıştır. “Okul öncesi eğitimi, mecburi ilköğrenim çağına gelmemiş çocukların eğitimini içerir. Bu eğitim isteğe bağlıdır.” maddesi ile birlikte kanunun kapsamı belirtilmiştir. Okul öncesi eğitimin amacı ve görevleriye Milli Eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak; çocukların beden, zihin ve duygu gelişimine destek olarak iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlayarak çocukları ilköğretime hazırlamak, elverişsiz koşullardaki çevre ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir

yetiştirme ortamı yaratarak çocukların Türkçeyi doğru ve düzgün konuşmasını sağlamaktır.” maddesi ile belirtilmiştir.

İlk defa okul öncesi eğitim şubesi İlköğretim Genel Müdürlüğü’nce 1977 yılında açılmıştır. Bu doğrultuda ilkokullara bağlı ana sınıflarının açılmasına, eğitim verecek okul öncesi öğretmenlerinin yetiştirilmesine ve okul öncesi eğitim için gerekli olan ekipmanlar ile araç-gereçlerin hazırlanmasına öncelik olarak yer verilmiştir. 1980 yılından sonra uygulanan V. Beş Yıllık Kalkınma programı içerisinde yer alan okul öncesi okullaşma oranının %10’un üzerine çıkarılması amacıyla beraber anasınıfları, anaokulları, kreş ve gündüz bakımevlerinin sayılarında genel anlamda bir artış olmuşken, mevcutta var olan kurumların da özelliklerinin iyileştirilmesi için çalışmalar yapılmıştır. Bu amacın uygulanmasında artık kadınların aktif bir şekilde çalışma hayatında bulunmasının büyük bir etkisi olduğu açıkça gözlemlenmiştir (Tonguç, 2012). Günümüz Türkiye’inde ise okul öncesi eğitime verilen önemin artmasında çalışan anne kavramıyla birlikte, ailelerinin bilinçlenerek çocuklarına daha iyi bir gelecek sunabilmek için göstermiş olduğu özveri ve günümüzde kentsel ölçekte gerçekleşen yapılaşma ilkeleriyle birlikte çocuğun yaşlılarıyla birlikte oyun oynama problemi gibi nedenler etkili olmuştur. Bu nedenlerden dolayı okul öncesi eğitim yapılarına duyulan ihtiyaç oldukça fazladır. Her geçen gün sayılarının arttığı gözlemlenen bu kurumların, belirli bölgelerde hala yetersiz kalıyor olmasından dolayı ilerleyen senelerde de yeni okul öncesi eğitim kurumlarının açılması beklenmektedir.

2.1.4. Okul öncesi eğitim veren kurumlar

Günümüzde, bilimin ve teknolojinin sağladığı imkânlar sayesinde ailelerin çocukları için gerekli olan beslenme, eğitim ve sağlık gibi ihtiyaçlarını tek başına karşılamaları gerektiği düşüncesi değişmiş ve bu sorumlulukları belirli düzeylerde hafifletecek yardımcı kuruluşlara ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır. Günümüzün eğitim sistemi içerisinde 0-6 yaş aralığında olan çocukların eğitim ve gelişim ihtiyaçlarına destek sağlayan kurumların hepsine okul öncesi eğitim kurumları ismi verilmiştir (Oktay, 1999).

Okul öncesi eğitim veren kurumlar çocukların fiziksel, psikolojik ve sosyal açılarından gelişimlerine destek olan kuruluşlardır. Fiziksel açıdan çocuklara yemek yeme alışkanlığı kazandırırken, gün içerisinde oynattıkları farklı oyunlarla kas sisteminin gelişmesine de fayda sağlarlar. Sosyal açıdan çocuklara arkadaşlarıyla birlikte ortak

çalışma yapmayı, paylaşmayı öğreterek, bir topluluk içinde bulunan görgü kurallarını öğrenmesine, güzel davranışlar kazanmasına fayda sağlarlar. Psikolojik açıdansa çocuklara öz benliğini geliştirerek yardımcı olmaya çalışırken, çocuğun bir arkadaş ortamı içinde bireysel varlığını ortaya koyarak yalnız olmadığını, sevildiğini hissetmesine olanak tanır. Bu açılardan okul öncesi eğitim veren kurumlar çocuk gelişimine büyük katkılar sağlarken, çalışan annenin iş saatleri süresince daha verimli çalışabilmesi ve rahat edebilmesi için gerekli olan yardımı sağlayarak ekonomi alanına da katkıda bulunmaktadır.

Ülkemizde Cumhuriyetin ilanından sonra kurulmuş olan ilk, okul öncesi eğitim kurumları ilköğretim bünyesine bağlı olan anasınıflarıyken, günümüzde ise okul öncesi eğitim kurumları arasında MEB'e bağlı olan bağımsız anaokulları, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı olan kreş ve gündüz bakımevleri, yuvalar da yer alarak çeşitleri ve sayıları artmıştır. Bu çeşitliliğin temel sebebi okul öncesi eğitim kurumları oluşturulurken, yaş aralığı ve bakım şekli gibi kriterlerin esas alınmasıdır. Buna göre okul öncesi eğitim kurumları aşağıda belirtilen şekilde gruplandırılmaktadır:

- ✓ Kreşler: 0-2 yaş aralığındaki çocukların çoğunlukla beslenmesi, bakımı ve korunması amacıyla hizmet veren kuruluşlardır.
- ✓ Yuvalar: 2-4 yaş aralığındaki çocukların bakımlarıyla birlikte eğitimlerini hedefleyen kuruluşlardır.
- ✓ Anaokulları: 3-6 yaş aralığındaki çocukların bakımlarıyla birlikte eğitimlerini hedefleyen kuruluşlardır.
- ✓ Anasınıfları: İlköğretim bünyesine bağlı olarak açılmış olan, özellikle yetersiz sosyo-ekonomik şartlardan gelmiş çocukların eğitimlerini desteklemek ve onları ilköğretim çağına hazırlamak için hedefi taşıyan sınıflardır.
- ✓ Kreş ve gündüz bakımevleri: Başbakanlık bünyesinde Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı olarak açılmış olan ve 0-6 yaş aralığındaki çocukların, bakımlarıyla birlikte sağlıklı büyümelerini hedefleyen kuruluşlardır. Bunlara ek olarak özel şahıs ve kuruluşlar tarafından İl Sosyal Hizmet Müdürlüğü tarafından izin alınarak açılmış olan Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri de mevcuttur (Baykan, 1996).

Milli Eğitim Bakanlığı ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından denetlenen okul öncesi eğitim kurumlarına zaman içinde, toplumun ihtiyaçları doğrultusunda yeni düzenlemeler getirilip bu kurumlar çeşitli değişimler yaşamaktadırlar. Bu doğrultuda Türkiye'de okul öncesi eğitim veren kurumları;

1. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde bulunan kurumlar;

- a. Bağımsız nitelikteki anaokulları (37–72 ay arasındaki çocuklar için)
- b. İlköğretim okulu bünyesinde bulunan anasınıfları (61–72 ay arasındaki çocuklar için)
- c. Kız meslek liseleri içerisinde yer alan uygulama anasınıfları ve anaokulları
- 2. *Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu bünyesinde bulunan kurumlar;*
 - a. Çocuk bakımevleri
 - b. Çocuk yuvaları
 - c. Çocuk evleri
 - d. Çocuk kulüpleri
- 3. *Üniversitelerin bünyesinde bulunan kurumlar,*
- 4. *Çalışma Bakanlığı bünyesinde bulunan kurumlar,*
- 5. *Vakıf, dernek ve kooperatifler bünyesinde bulunan kurumlar, şeklinde*
gruplandırılmaktadır (Yıldırım, 2008).

Okul öncesi eğitim veren kurumlar geçen zamanla gelişen toplum, değişen sosyal yapıyla birlikte ve bu değişimin doğurduğu ihtiyaçlar sonucunda bir takım değişikliklere uğramışlardır. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu 2011 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesine girmiştir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 2018 yılında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile birleştirilerek Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı oluşturulmuştur. 2021 yılında ise Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı farklı görev alanlarından dolayı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olarak iki ayrı bakanlık olarak görevlerine devam etmektedirler (URL-8).

2017 yılında çocuk yuvaları, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın çalışmaları sonucunda çocuk evlerine dönüştürülmüştür. Birden fazla çocuk evinin bir araya gelmesiyle de çocuk siteleri oluşturulmuştur. Üniversitelerin bünyesinde bulunan okul öncesi eğitim kurumları ve Çalışma Bakanlığına bağlı okul öncesi eğitim kurumları, Kamu Kurum Ve Kuruluşlarınca Açılacak Çocuk Bakımevleri Hakkında Yönetmelik (URL-9) esaslarına göre hazırlanmaktadır. Bu kurumlar bünyelerindeki çocuk bakımevi ile gerekli bilgi ve evrakları faaliyete geçtikleri tarihten itibaren en geç 30 gün içerisinde raporlayarak Milli Eğitim Bakanlığı'na ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Genel Müdürlüğü'ne göndermek zorundadırlar. Vakıf dernek ve kooperatiflere bağlı okul öncesi eğitim kurumları ise Alman Liseliler Kültür Ve Eğitim Vakfı Özel Anaokulu, Özel Etiler Amerikan Kültür Derneği Anaokulu gibi örnekler üzerinden de anlaşılacağı

üzere özel Türk okul öncesi kurumu olarak Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'ne bağlanmıştır (URL-10).

Güncel haliyle okul öncesi eğitimi veren kurumları Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki kurumlar, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesindeki kurumlar ve her iki bakanlığında denetiminde olan kamu kurum ve kuruluşlarınca açılacak çocuk bakımevleri olarak gruplandırılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul öncesi eğitim kurumları; ilköğretim bünyesinde yer alan anasınıfları, bağımsız anaokulları, kız meslek liseleri bünyesindeki uygulama anaokulları ve anasınıfları, özel okul öncesi eğitim kurumları, çocuk etkinlik ve oyun evleridir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı okul öncesi eğitim kurumları; özel kreş ve gündüz bakım evleri ve çocuk evleridir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın yönetmelik esaslarına uygunluğunu, Milli Eğitim Bakanlığı'nın ise eğitim faaliyetlerini denetlediği kamu kurum ve kuruluşlarınca açılacak çocuk bakımevleri olarak gruplandırılmaktadır.

1. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul öncesi eğitim kurumları;

Anasınıfları (Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlı)

Bağımsız anaokulları (Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlı)

Kız meslek liseleri bünyesindeki uygulama anaokulları ve anasınıfları (Meslekî Ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlı)

Özel okul öncesi eğitim kurumları (Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'ne bağlı)

Çocuk etkinlik ve oyun evleri (Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'ne bağlı)

2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı okul öncesi eğitim kurumları;

Özel kreş ve gündüz bakım evleri (Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı)

Çocuk evleri (Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı)

3. Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılacak Çocuk Bakımevleri

Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde (URL-11) yer alan ifadeyle birlikte Eylül ayının son günü itibariyle 69 ayını dolduran çocukların kaydı ilkokula yapılmaktadır. Eylül ayının son günü itibariyle 66, 67 ve 68 ay içerisinde olan çocukların velisinin yazılı isteği üzerine ilkokul birinci sınıf için kaydı yapılabilirken, yine velisinin yazılı isteği üzerine Eylül ayının son günü itibariyle 69, 70 ve 71 ay içerisinde olan çocukların kaydı 1 yıl ertelenerek öncesi eğitim kurumlarına yönlendirilmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda okul öncesi eğitim kurumları için aşağıdaki tanımlamaları yapmak uygun olacaktır.

Anasınıfı: Eylül ayının son günü itibariyle 57-68 yaş aralığındaki çocuklar ile üst sınır olarak erteleme dilekçesi olan 69-70-71 aylık çocuklara okul öncesi eğitimi vermek amacıyla ilkokul bünyesinde hizmet veren okul öncesi eğitim kurumudur.

Bağımsız Anaokulu: Eylül ayının son günü itibariyle 36-68 ay yaş aralığındaki çocuklar ile üst sınır olarak erteleme dilekçesi olan 69-70-71 aylık çocuklara okul öncesi eğitimi vermek amacıyla bağımsız bina bünyesinde hizmet veren okul öncesi eğitim kurumudur.

Uygulama Anaokulları ve Anasınıfı: Eylül ayının son günü itibariyle 36-68 ay yaş aralığındaki çocuklar ile üst sınır olarak erteleme dilekçesi olan 69-70-71 aylık çocuklara okul öncesi eğitimi vermek amacıyla mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının çocuk gelişimi ve eğitimi alanında/programında hizmet veren okul öncesi eğitim kurumudur.

Özel Okul Öncesi Eğitim Kurumu: Eylül ayının son günü itibariyle 36-68 ay yaş aralığındaki çocuklar ile üst sınır olarak erteleme dilekçesi olan 69-70-71 aylık çocuklara okul öncesi eğitimi vermek amacıyla Özel Öğretim Kurumları Standartları Yönergesi şartlarını sağlayan okul öncesi eğitim kurumudur.

Çocuk Etkinlik ve Oyun Evi: 25-72 ay yaş aralığındaki çocukların oyun yoluyla sosyal, sanatsal, kültürel ve sportif alanlarında eğitim aldığı ve sosyalleşerek gündelik yaşamda kullanacağı becerileri geliştirme fırsatı sunan özel okul öncesi eğitim kurumudur.

Kreş ve Gündüz Bakımevi: 0-6 yaş aralığındaki çocukların temel bakımlarını gerçekleştirmek, beden ve ruh sağlığını geliştirerek, bu çocuklara temel alışkanlık ve değer kazandırarak okul öncesi eğitimini vermek için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı izni ile hizmet veren kuruluşlardır. Kreşte 0-24 ay arası çocuklar hizmet alırken, gündüz bakımevlerinde ise 25-66 ay arası çocuklar hizmet almaktadır (URL-12).

Çocuk Evleri: 0-18 yaş aralığındaki korunma ihtiyacı olan çocukların, toplumun en küçük yapı birimi olan aile ve onun yaşam alanı olan ev özelinde temel bakım, ihtiyaç karşılandığı yatılı olarak eğitim veren sosyal hizmet modelidir. Bir çocuk evinde en fazla yedi adet çocuk kalabilirken, bu çocuklar arasında en fazla 3 yaş bulunmaktadır. Çocukların kardeş olması halinde hizmeti aksatmayacak şekilde çocuk sayısı sınırı ve yaş farkı kriteri dikkate alınmamaktadır (URL-13).

Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca açılacak Çocuk Bakımevlerinde çocukların aldıkları eğitim yaş gruplarına göre oluşan üç grup üzerinden şekillenmektedir.

Birinci Grup: 0-36 ay yaş aralığında bulunan 0-3 yaş grubu olarak tanımlanan grupta en fazla 10 çocuk bulunmaktadır ve her grup içerisinde bir adet çocuk bakıcısı görevlendirilmektedir.

İkinci Grup: 37-60 ay yaş aralığında bulunan 4-5 yaş grubu olarak tanımlanan grupta en fazla 20 çocuk bulunmaktadır ve her grup için çocuk gelişimi ve eğitimden sorumlu bir adet personel ile bir adet çocuk bakıcısı görevlendirilmektedir.

Üçüncü Grup: 61-71 ay yaş aralığında bulunan 6 yaş grubu olarak tanımlanan grupta en fazla 20 çocuk bulunmaktadır ve her grup için çocuk gelişimi ve eğitimden sorumlu bir adet personel ile bir adet çocuk bakıcısı görevlendirilmektedir.

0-36 ay yaş aralığında bulunan birinci gruptaki çocuklar, 37-60 ay yaş aralığında bulunan ikinci gruptaki çocuklardan ve 61-71 ay yaş aralığında bulunan üçüncü gruptaki çocuklardan ayrı bir mekânda bulundurulmalıdır. İkinci ve üçüncü grupta bulunan çocuklar ise uygun fiziki ortamın sağlanamaması ve personelin bulundurulamaması durumlarında aynı mekânda bulundurulabilir.

Okul öncesi eğitim veren çeşitli kurumlar içerisinde yer alan ve çalışma kapsamında incelenecek olan anaokulu yapıları kullanıcısı olan çocuğun bedensel, zihinsel, psikolojik gelişimi temel ilke kabul edilerek belirli tasarım kriterlerine göre planlanmalı ve uygulanmalıdır.

2.2. Anaokulları ve Tasarım Kriterleri

Anaokulu yapısı okul öncesi eğitimi sürecinde en çok karşılaşılan okul öncesi eğitim birimi olup, toplum içinde aileye hizmet sağlayarak, aile içinde gerçekleşen sistemli eğitimin ilk basamağı olarak ele alınmaktadır. Anaokulu yapıları 3-6 yaş aralığındaki çocuklara eğitim hizmeti veren kurumlardır. Alman eğitimci Froebel'in düşüncesine göre anaokulunun temel amacı öğrenmeye olan ilgiyi uyandırmaktır. Anaokulu yapısı çocuğun bilgiyi öğrenmesinden çok, içinde sahip olduğu yeteneklerin gelişmesini sağlar. Anaokullarında okuma-yazma eğitimi verilmez ama çocuğa bu olgunluk kazandırılır (Yavuzer, 2008).

Anaokulu, okul öncesi dönemde olan çocukların bir arkadaş topluluğu içinde çeşitli oyunlar eşliğinde grup çalışması faaliyetlerini gerçekleştirerek sosyalleşmesine yardımcı olur. Anaokulunda çocukların kişilik özelliklerini geliştirecek, öğrenme kavramını oluşturacak oyunlar oynatılır, bunun için gerekli olan uygun ortam

hazırlanırken eğitici oyunların oynanabilmesi için ihtiyaç duyulan ekipmanlar kullanıma hazır halde bulundurulmalıdır.

Anaokulu, çocuğun arkadaşları ile işbirliği halinde grup oyunları oynamasına imkân sağlarken aynı zamanda kendisinin seçmiş olduğu oyuncaklarla, kendini rahat bir şekilde ifade edip bireysel oyunlar oynamasına da imkân sağlar. Bu sayede çocuk kendi başına karar alma ve aldığı kararların sonucunu görebilme yetisi de kazanmış olur. Çocuğun akranlarıyla ilişki kurarak sosyalleşmesi de anaokulunda başlamış olur. Grup oyunları sayesinde çocuk, bir topluluk içinde olduğu bilinciyle duygu, düşünce, rol ve oyunlarını paylaşır (Uysal, 2006).

Anaokulu binaları tasarlanırken çevresel verilerle birlikte, çocuğun ihtiyaçları, boyutları, psikolojisi gibi dikkate alınması gereken birçok kriter vardır. Bu kriterlerin dikkate alınarak doğru bir şekilde uygulaması çocuğun eğitiminde ve gelişiminde olumlu sonuçlar alınmasını katkı sağlar.

2.2.1. Anaokulu çevresi tasarım kriterleri

Anaokulu arsasının fiziki konumu; toplumsal, fiziksel ve psikolojik bakımdan değeri, güneş geliş açısı, hâkim rüzgâr yönü, manzara, yönlenme gibi çevresel veriler, tasarım esnasında dikkate alınarak değerlendirilmesi gereken tasarım unsurlarındandır. Anaokulu arsası konutların yakın çevresinde konumlanarak, hizmet ettiği bölgeyi tamamlayan bir yapıya sahip olmalıdır. Şehir planlama standartlarına göre bu uzaklık, hizmet verdiği evlerden 200 ila 400 metre arasındaki bir mesafeyi kapsamaktadır (Biçer, 1994).

Anaokulu yapısına giriş, trafiğin yoğun olduğu ana yoldan değil, trafiğin sakin olduğu yan yollar üzerinden verilmelidir. Yoğun trafik akışının bulunduğu okul yakınlarındaki yollarda hız kesiciler güvenlik önlemi olarak kullanılmalıdır (URL-1). Anaokulu yapısının yakın çevresinde bulunan bölgede uçurum, tehlikeli eğim, kanal ya da çukur tarzı çocuklar için güvenlik problemi oluşturan engeller olmamalıdır. Anaokuluna ulaşım için okul servisi tercih edilebildiği gibi ailelerin çocuklarını kendi araçlarıyla anaokuluna bırakma ihtimali de düşünülerek anaokulu etrafına cep otoparkı ya da otopark tasarlanmalıdır.

Anaokulu yapısı dışarıdan çocukların kendilerini güvende hissedebilmesi ve ailelerin binanın konumunu rahatça algılayabilmesi açısından çevresinden görünür

olmalıdır. Anaokulu yapı çevresindeki insanlar ile araç kullanan kişiler tarafından da kolayca algılanabilmelidir (Şener, 2001).

Anaokulu yapısı gürültü unsurundan arındırılmış, şartlar elveriyorsa trafiğin olduğu bölgelerden uzak bir konum üzerinde tasarlanmalıdır. Anaokulu yapısının bahçe giriş kapısı dışarıdan ve çocukların içeriden kontrolsüzce açamayacağı güvenlik problemi yaratmayacak bir şekilde tasarlanmalıdır. Anaokulu bahçesi çocukların içeride rahat bir şekilde koşabileceği, özgürce hareket edip oyunlar oynayabileceği bir şekilde tasarlanmalı, bahçe içerisinde basamak ve kot farkı minimum şekilde kullanılmalı, çevresindeki diğer yapılardan ve yoldan izole edilmiş olmalıdır (Uysal, 2006).

2.2.2. Anaokulu binası tasarım kriterleri

Anaokulu binaları; çocukların ev ortamından sonra ailelerden ilk kez ayrılarak bağımsız vakit geçirdikleri binalar olması nedeniyle mümkün olduğunca ev atmosferinde çocuğun kendini güvende hissedebileceği ölçekte tasarlanmalıdır. Çocuklar ev hissini taşıyan sıcak ortamlarda, kendisine tanıdık gelen unsurların bulunduğu mekânlarda daha mutlu vakit geçirerek, ailelerine sorun çıkarmadan onlardan ayrılmaktadır (Pollowy, 1977). Anaokulu binaları planlanırken çocukların sayısına uygun ve rahatça hareket edebileceği büyüklüğe sahip, kontrol ve güvenlik problemi oluşturmaması için tek katlı olarak bir tasarım yapılması önemlidir (Uysal, 2006). Şekil 2.3'te görülen Bilimsev Anaokulu İzmir ilinde bulunan tek katlı olarak tasarlanmış anaokulu örneklerinden bir tanesidir.

Şekil 2.3. Bilimsev Anaokulu, İzmir (URL-14)

Pedagogların bu alanda yapmış olduğu çalışmalar doğrultusunda bina yüksekliğinin çocuğun algısına önemli ölçüde etkisi olduğu ortaya çıkmıştır ve yüksek yapıdaki binaların çocuklar üzerinde güvensizlik duygusu oluşturduğu tespit edilmiştir (Gür vd., 1989). Bununla birlikte anaokulu binalarının merdivenden düşme riskini de taşımadığı için tek katlı olması istenen bir kriterdir. Yine güvenlik açısından çocukların yaralanma riskini önlemek için bina içerisinde düşme, kayma tehlikesi barındırmayan malzeme kullanmak önem taşımaktadır. Anaokulu binasında gerekli olan teknik ihtiyaca uygun aydınlatma, havalandırma, ısıtma, içme suyu, pis su gibi tesislerin sorun çıkarmadan kullanılabilmesi için gerekli alt yapının hazır olması gerekmektedir.

Yeterlilik hissi çocuk için çok önemli bir kavram olmakla birlikte özellikle okul öncesi dönemde bulunan çocukların temel ihtiyaçlarını kimsenin yardımı olmadan karşılayabilmesi çocuğun kendisini yeterli hissetmesini sağlar bu sebepten okul öncesi kurumların bu esas dikkate edilerek tasarlanması çocuğun küçük yaşlardan itibaren özgüven kazanmaya başlaması açısından önemlidir (Köksüzer, 2013). Okul öncesi dönemdeki çocuklar için çok önemli olan kavramlardan birisi de aidiyettir. Bu nedenden dolayı ev olgusu ile anaokulu yapısı arasındaki ani mekânsal geçişin en alt seviyede olması bir diğer önemli husustur.

Anaokulu binasının girişinin ailelerin çocuklarını okula getirdikleri zaman ve okuldan alacakları zamanlarda ihtiyaç dâhilinde bekleyebilecekleri şekilde planlanmalıdır. Bu girişin yağmur, rüzgâr gibi olumsuz hava koşulları açısından korunaklı olması ve çocukların ailelerinin gelmesini rahat bir biçimde bekleyecek biçimde tasarlanmış olması gerekmektedir. Aynı zamanda bina girişinin çocukların algılayabileceği niteliğe sahip olması yine giriş saçağının varlığıyla veya binanın sahip olduğu formun estetik unsurlar barındırmasıyla sağlanabilir.

Anaokulu binası içerisinde çocukların hareketlerini rahat bir biçimde gerçekleştirebilmesi oldukça önemlidir. Yapılan araştırmalara göre okul öncesi eğitim kurumlarında bir çocuk başına düşen alan iç mekânda 3.9 ila 4.7 m² arası iken, dış mekânda 9.5 - 19 m² arasında olması gerektiği öngörülmüştür (Şener, 2001).

Moore vd. (1979), bir kurum özelinde ideal çocuk sayısının 60 çocuk olması gerektiğini, en fazla ise 75 çocuk bulundurulabileceğini ifade etmişlerdir. Kurumların bu limiti aşması halinde özellikle 3 yaş çocuklarının, mekânın büyüklüğü ve fazla olan çocuk sayısından dolayı ezildiklerini dile getirmişlerdir.

Ayrıca anaokulu binası içinde eğitim alan çocuk sayısının optimum sayıdan daha fazla olması halinde, eğitim veren öğretmenin ilgisinin, mevcut çocuk sayısına bölüneceği düşünülerek bu durumun anaokulunda verilen eğitimin niteliğinin düşmesine neden olacağı düşünülmektedir. Bir çocuk başına düşen alanın olması gereken optimum alandan az olması durumunda çocuklar üzerinde agresif yapıda davranışlar oluşurken, olması gereken optimum alandan fazla olması durumunda ise hiperaktif yapıda davranışlar oluşmaktadır (Kuşaslan, 2007).

Çocukların etkili ve keşifçi olan davranışları uygun büyüklüğe sahip, doğru tanımlanan gerekli araç-gereçlerle organize edilen nitelikli yapıya sahip mekânlarda gerçekleşmektedir. Prescott vd. (1967) yaptıkları çalışmalar sonucunda yüksek niteliğe sahip mekânlarda çocuklarının ilgi düzeylerinin daha fazla olduğu ve öğretmenlerin hâkimiyet kurarken ve kuralları uygularken daha az vakit harcadığı, çocuklara cevap vermeye ve onları sosyal etkileşime teşvik etmeye daha fazla vakit ayırabildiği sonucuna varmışlardır.

Anaokullarında bir grup içerisinde bulunan çocuk sayısının 10 çocuktan az, 20 çocuktan da fazla olmaması esas alınmaktadır. Çocuk sayısının 20 den fazla olması durumunda ise ikinci bir grup oluşturulmalıdır (URL-1). Sayıca daha küçük gruplarda çalışma yapan çocuklar, sayıca daha büyük gruptaki çocuklara göre olumlu anlamda daha fazla davranış sergileyerek, yaptıkların çalışmaların sonucunda daha verimli sonuçlar elde etmektedirler (Travers ve Ruopp, 1978).

Anaokulu binasının bünyesindeki mekânlar farklı ihtiyaçlar ve farklı kullanımlar için rahatlıkla genişleyip veya daralabilecek şekilde esnek bir işleve sahip olması gerekir. Anaokulu binasının mekânlarının taşınması istenen fiziki özellikler arasında; izin verilen kapasite oranında eğitim açısından uygun olmalı, kaza riskini minimum seviyede tutan bir konuma sahip olmalı, mekânların esnek olarak kullanım imkânı olmalı ve mekânların kolaylıkla değiştirilebilir olması sağlamalıdır. Bunlara ilave olarak iç veya dış oyun mekânlarının farklı oyunlar özelinde yeniden düzenlenebilmesi, estetik açıdan çocuğun ilgisini çeken zevk ve formda tasarlanmış olması eklenebilir (Erdil Karaman, 2011).

Dar ve uzun forma sahip mekânlar çocukları koşma eylemine teşvik ederken, yüksek tavana sahip mekânlar aktif hareketlere, alçak tavana sahip mekânlar ise çocukları sakin hareketlere yönlendirmektedir (Kotnik, 2011).

Çocuğun temel ihtiyaçlarının karşılandığı ve gelişim özelliklerinin desteklendiği, eylemlerini konfor alanı içerisinde gerçekleştirebildiği bir anaokulu binası örneği;

öğrenme, yemek yeme, oyun oynama, uyuma, tuvalet ihtiyacını giderme, yönetim, sirkülasyon ve servis işlevlerinin birbirinden bağımsız olarak karşılandığı mekanları bünyesinde bulundurmalıdır.

Anaokulu binasının girişi, velilere çocuklarını bekleme imkânı sunan ferah aydınlık bir mekân özelliği taşımasının yanında, çocukların eşyaları koyabilmeleri için düzenlenmiş vestiyer ve dolap ekipmanlarına sahip olmalıdır. Bu vestiyerler çocuk boyutlarına uygun olarak tasarlanmalı, çocuğun bireysel olarak mont, ayakkabı, şemsiye gibi eşyalarını koyabileceği donanımda olmalı ve çocuklara kendi bölmelerini tanıyabilmesi için çeşitli renk, figür gibi işaretleme sistemi sunan öğeleri bünyesinde barındırmalıdır. Anaokulu binasında kullanılabilecek dolap sistemi örneği Şekil 2.4'te gösterilmiştir.

Şekil 2.4. Anaokulu dolap sistemi örneği (URL-15)

Anaokulu binasında bulunan dersliklerin tavan yükseklikleri, bu mekânları çocukların kendi boyutlarına daha yakın hissetmeleri açısından 220 cm- 270 cm arasında tutulmalıdır. Çocukların gün içerisinde yapacakları etkinlikler masa, sandalye, yazı tahtası, sehpa gibi donatı elemanları ile gerçekleştirileceğinden bu ana donatı elemanlar çocuk yapısına uygun boyutlarda ve özelliklerde tasarlanmalıdır. Oyun için

kullanılacak malzemelerin sergilendiği ve depolandığı, raf ve oyuncak dolapları çocukların rahatça ulaşabilmesi açısından çocuğun göz hizasında bulunmalı yani çocuk boyutlarına uygun olmalıdır (Biçer, 1994).

Öğretmen gözetiminde gerçekleştirilerek çocuklara tuvalet ve temizlik alışkanlığının öğretilmesi için mümkünse tuvalet ve lavabolar öğrenme mekânı içinde bulunmalıdır, bu şekilde bir planlama mümkün değilse tuvalet ve lavabolar öğrenme mekânları ile doğrudan ilişkili bir konumda olmalıdır (Uysal, 2006). Öğrenme mekânı içinde çocukların eşyalarını koyabileceği, çocuk boyutlarına uygun olarak tasarlanmış dolaplar bulunmalıdır. Bu dolapların çok raflı ve niş şeklinde çözümlenen modelleri kullanılabilirlik açısından kolaylık sağladığı için kapaklı modellere göre daha çok tercih edilmelerine neden olmaktadır.

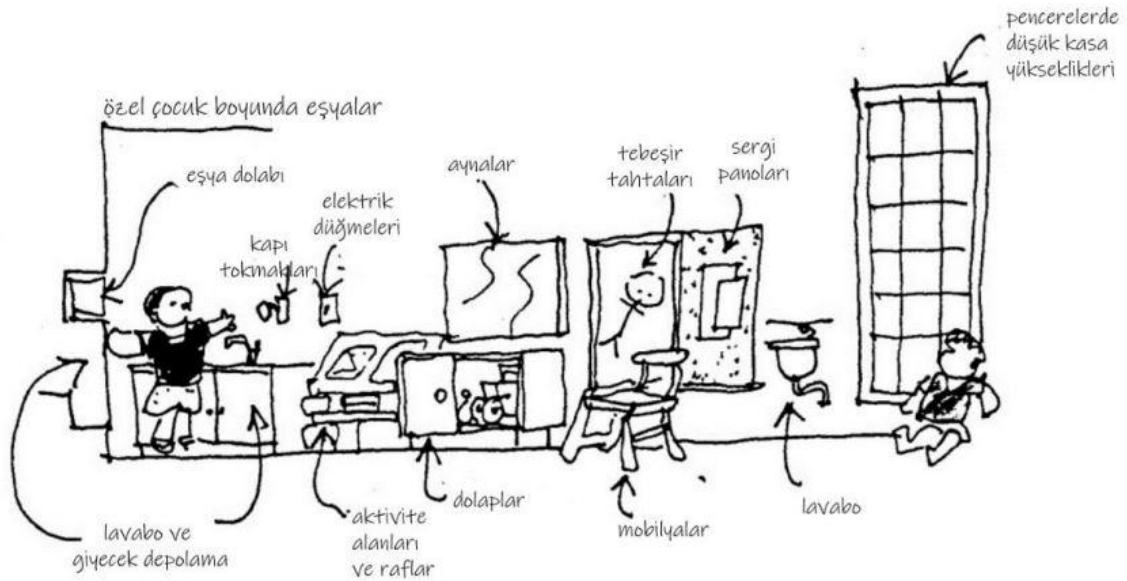
Anaokulu binası içindeki eğitim mekânında kullanılan renkler farklılık gösterebilir, bu şekilde mekân içinde farklı kullanıma ait bölümler farklı renklerle tanımlanabildiği gibi bu mekânlarda kullanılan renk seçimi psikolojik olarak bilinçli bir şekilde yapılırsa çocuklar üzerinde olumlu sonuçların alınması mümkündür. Sıcak renkler çocuklar üzerinde hareketli, aktif davranışlar oluştururken soğuk renklerin çocuklar üzerinde sakinleştirici etkisi vardır (Köksüzer, 2013). Renklerin, ışığın, farklı yüzeylerin çocuk davranışına olan etkisi Şekil 2.5'te gösterilmiştir. Çocukların gün içerisinde yaptığı çalışmaların ve resimlerin duvarlarda sergilenebileceği düşünülerek, çeşitli renklerle karmaşıklık yaratma riski öngörülerek mekânlar içerisinde az ve sade renklerin kullanılması daha uygun olacaktır.

Şekil 2.5. Çocukların davranışlarının etkilendiği mekânsal özellikler (Kotnik, 2011)

Eğitimin gerçekleşeceği mekânlar ile oyun odalarında kullanılan pencerelerin, güneşin olumlu etkilerinden faydalanabilmek ve çocukların dışarıyı rahat bir şekilde seyredebilmelerine olanak sağlamak açısından yeterli büyüklükte ve çocukların boyutlarına uygun olarak tasarlanması gerekmektedir. Anaokulu binası içerisinde film

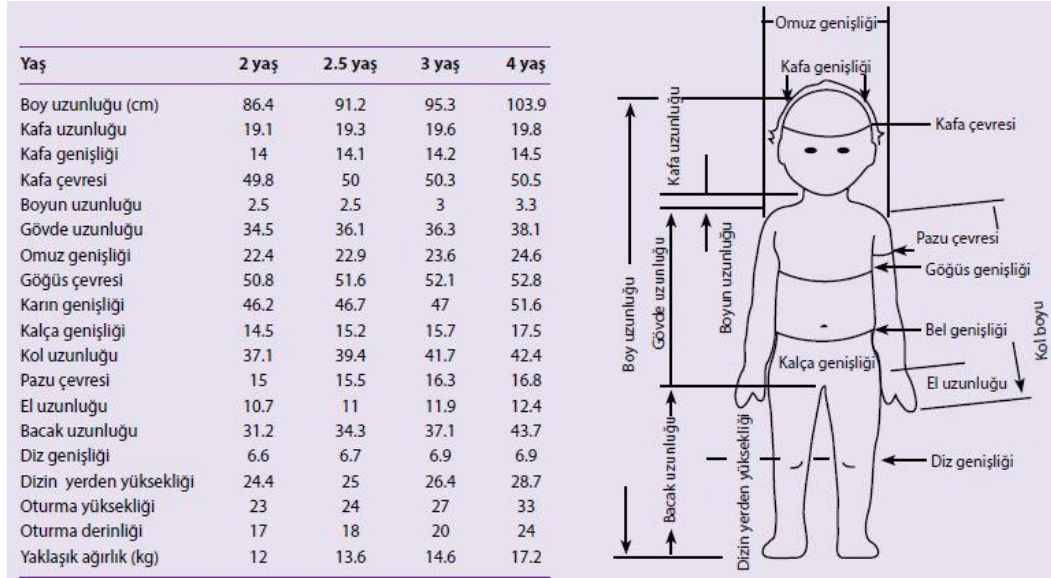
gösterilerinin gerçekleştirileceği mekânlarda güneş kontrolünü sağlayabilmek amacıyla, rahat hareket eden, koyu renkli, sade özelliğe sahip perdelerin kullanılması gerekmektedir. Şekil 2.6'da çocuk ölçeğinde mekân örneğine yer verilmiştir.

Şekil 2.6. Çocuk ölçeğinde estetik ve mekân (Moore, Lackney, 1994)

Oyun odası içinde bulunan aktivite alanları iyi tanımlanarak belirgin sınırlara sahip olmalıdır. Bu sınırları; kitaplık, dolap gibi materyallerle tanımlamak mümkün olduğu gibi zeminde uygulanan kot farkı, değişen tavan yükseklikleri, döşemeler üzerinde kullanılan farklı malzemeler, uygulanan farklı renkler gibi mimari öğelerle sağlamakta mümkündür. Mekânlar arası geçişleri tanımlamakta halı gibi yumuşak yapıda kaymaz kaplama malzemesi seçilebilir (Çetinkaya, 2016).

Anaokulu binasında kullanılan mobilyaların çocuk ölçeğinde düşünülerek boyutlarının çocukların kullanımına uygun olarak tasarlanması oldukça önemlidir. Seçilen ekipmanların çocukların sağlığı ve kullanım kolaylığı açısından ergonomik özellikler taşıması önemlidir. Çocuk bedeni için uygun olmayan mobilyalar, kas ve iskelet sistemi üzerinde zorlanmalar oluşturabileceği gibi kullanım sırasında yaşanan zorluklar yüzünden çocuklar üzerinde agresif yapıda tutumlar oluşmasına neden olabilir. Şekil 2.7'de çocuk ergonomisine uygun olarak tasarım yapabilmek için, çocuk beden ölçülerine yer verilmiştir.

Şekil 2.7. Tasarım önerilerinde çocuklar için kullanılan beden ölçüleri (Erten Bilgiç, Surur, 2016)

Işık düğmeleri ve kapı kollarının çocukların rahatça ulaşabileceği yüksekliğe sahip olması gerekirken, elektrik anahtarları ve prizlerin tam tersi bir şekilde çocukların asla ulaşamayacağı bir konumda, yerden minimum 150 cm yükseklikte olması gerekmektedir (Moore ve Lackney, 1994).

Oyun odası içerisinde bulunan oyun malzemeleri, renkli duvarlar ve üzerinde yer alan çeşitli figürler bir yandan çocukların ilgisini çekerken, diğer yandan bunların olması gereken düzeyden fazla olması halinde çocuklar üzerinde karmaşıklık hissi oluşturacaktır (Sanoff vd., 1994). Bu da çocukların dikkatlerinin daha kolay ve çabuk dağılmasına yol açmaktadır. Mekânların ve anaokulu binasının sade bir yapıda olması çocuğun çevresini algılayabilmesine yardımcı olmaktadır (Gür vd., 1989).

Uyku odasında kullanılan yataklar çocuk ölçülerine göre seçilmeli, 60 cm eninde, 130 cm boyunda ve 30 cm yüksekliğinde olmalıdır. Bu yataklar uyku odasından yer kazanabilmek amacıyla açılır-kapanır sisteme sahip ranzalar şeklinde seçilebilir. Oda sıcaklığının 18-20 °C arasında olması istenen uyku odasında sürekli bir şekilde havalandırma yapılmalıdır. Sessiz bir ortama ihtiyaç duyulan uyku odasında oyuncak olmamalıdır (Biçer, 1994).

Anaokulu binası bünyesinde derslik ve oyun odalarının haricinde özel gün ve etkinlikler için, tüm öğrencilerin birlikte gösteri hazırlayıp bu gösterileri ailelerine sunabilmelerine olanak sağlayan çok amaçlı salonunun olması gerekmektedir. Doğal havalandırma ve aydınlatma sistemine sahip bu mekân olumsuz hava koşullarının

hâkim olduğu zamanlarda kapalı bir oyun bahçesi şeklinde de kullanılabilir. Çocuk kapasitesine göre değişebilen büyüklüğe sahip olması gereken çok amaçlı salonun büyüklüğü çocuk başına 3 m² 'lik bir alan ihtiyacı gözetilerek tasarlanmalıdır (Yılmaz, 1994).

Yemek odası çocukların yemek yeme ihtiyaçlarını karşılamının yanında aynı zamanda temizlik ihtiyacı barındıran etkinliklerinde yapılabileceği alternatif olarak kullanılabilir bir mekândır. Yemek odasında kullanılan mobilyalar, çocukların boyutlarına uygun bir şekilde tasarlanmalıdır. Yemek odasında kullanılacak sandalye yüksekliğinin 35 cm olması, masa yüksekliğininse 57 cm olması uygundur. Bu mekân aynı zamanda ihtiyaç dâhilinde oyun faaliyetlerini gerçekleştirmek içinde kullanılabilir (Yılmaz,1994).

Bazı anaokulları yönetim çerçevesinde aldığı kararlar doğrultusunda çocukların yemek yeme ihtiyacını, anlaştıkları yemek şirketleri aracılığıyla karşılamaktadır. Ancak çocuk sağlığı ve hijyen kontrolü açısından çocukların yemek yeme ihtiyacı anaokulu bünyesinde bulunan mutfaklarda hazırlanan yemekler ile karşılanmalıdır. Bu sebeple anaokulu mutfağı bu ihtiyaçları karşılayabilecek nitelikte olmalı, içerisinde kileri ve dış mekânla bağlantı sağladığı servis kapısı bulunmalıdır (Erdil Karaman, 2011).

Anaokulu binasında varlığına en çok ihtiyaç hissedilen mekânlardan bir tanesi de depolardır. Depolar anaokulu içerisinde düzeni sağlayan ve çeşitli aktivite, özel gün gibi etkinliklerde belirli zaman aralığı için kullanılan araç ve gerecin muhafazasına ve depolanmasına imkân sağlayan mekânlardır. Bu nedenle depolar içinde uygun bir raf sisteminin kullanılmasıyla birlikte elverişli bir depolama ortamı oluşmaktadır.

Anaokulu binasında çocukların yaralanmaları veya kendilerini kötü hissetmeleri durumunda gerekli olan tedavi işleminin uygulanabilmesi için muayene odası bulunması gerekmektedir. Muayene odası içerisinde hemşirenin kullanabilmesi için masa, sandalye ve lavabo olmalıdır (Erdil Karaman, 2011). Bunların yanında gerekli olan tüm muayene aletleri, ilk yardım malzemeleri olmalı ve bu ekipmanların depolanabileceği bir adet dolap bulunmalıdır. Muayene odasının tasarımı 20 çocuk başına 4 m² alan düşecek şekilde hesap yapılarak planlanmalıdır (Uysal, 2006).

Anaokulu binasında çocukların bakımını üstlenen yardımcı personele ait dinlenme odası olması gerektiği gibi, anaokulu binası için gerekli olan bakım ve temizlik hizmetleri ile ilgilenen diğer personeller içinde dinlenme, yemek yeme, giyinme gibi ihtiyaçlarının giderildiği bir adet personel odası bulunmalıdır. Bu mekânlar

servis bölümü alanı kapsamında olduğundan bina girişinden bağımsız olarak kendilerine ait ayrı bir servis girişi bulunmalıdır (Biçer, 1994).

Anaokulu binasında idari işlerin yönetildiği, öğrencilerin kayıtlarının yapıldığı, okul ile öğrencilere ait evrakların düzenlendiği ve saklandığı, veliler ve okul personeli ile görüşmelerin yapıldığı, okul yönetimi tarafından kullanılacak müdür odası olması gerekmektedir. Müdür odasının girişe yakın bir yerde konumlanması hem öğrenci kontrolünü sağlayabilmek hem de veliler ile ihtiyaç dâhilinde yapılacak olan görüşmelere kolaylık sağlayabilmesi açısından önemlidir. Anaokulunun öğrenci kapasitesi ve mekânın fiziki imkânları doğrultusunda müdür yardımcısı odasına da anaokulu binası tasarımında yer verilebilir.

Anaokulu binasında öğretmenler odasının bulunması öğretmenlerin dinlenebilmesi, kişisel eşyalarını koyabilmesi, verilecek eğitim için gerekli olan hazırlığın yapılabilmesi, velilerle görüşmelerin yapıldığı zamanlarda kullanılabilmesi açısından büyük kolaylık sağlayacaktır. Büyüklüğü anaokulunun öğretmen sayısını göre ayarlanması gereken bu mekânın konumunun girişe yakın olması tercih edilir.

2.3. Anaokulu Yapılarında Yeniden Kullanım Kavramı

İnsanların barınma, sağlık, eğitim, konaklama gibi farklı ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanmış olan yapılar varlıklarını yine onu kullanan insanların sayesinde devam ettirirler. Geçen zamanla birlikte toplumsal, kültürel, çevresel, ekonomik, teknolojik gibi sebeplerden dolayı ilk tasarlandıkları amaç doğrultusunda günümüzün beklenti ve koşullarını karşılayamayan yapılar ise insanlar tarafından kullanılmayı bırakılıp terk edilerek, eskiyip yok olmaya başlarlar. Yeniden kullanım kavramı ise kullanım dışı kalan mevcut yapıların günümüz kullanıcı ihtiyaçları doğrultusunda dönüştürülerek, tekrardan kullanımına olanak sağlamaktadır.

Yeniden kullanım potansiyeline sahip olan, tarihe tanıklık etmiş, tasarlandığı dönem özelliklerini hala taşıyabilen yapıların mevcut yapı stoğu içinde büyük bir yeri ve değeri vardır. Bu yapılar toplumun değişen yaşam biçiminin, tarihinin, kültür öğelerinin en somut tanıkları olarak tasarlandıkları dönem özelliklerini günümüze aktarmaktadırlar. Bu yapılar aynı zamanda kullanıcılarına tasarlandığı toplumun değişmiş olan mimari unsurlarını da kent ölçeği üzerinden göstermiş olmaktadır (Utku,2015).

Selçuk (2006) ise ekonomi ve sosyo-kültürel değişimler doğrultusunda işlevsel olarak ömrünü tamamlayan binaların, günümüzün mekânsal gereksinimleri karşılamak üzere “yeniden işlevlendirilmesini”, yeni bir yapı üretim şekli olarak açıklamakta ve bu durumu çalışmada, toplumun yaşantısına eşlik eden, kültürel sürdürülebilirlik için yapıyı ayakta tutan önemli bir unsur şeklinde değerlendirmektedir.

Yeniden işlevlendirme kavramı ilk başlarda anıtsal özellikteki tarihi yapılarda uygulanmaya başlansa da günümüzde bulunduğu bölgedeki ihtiyaçları karşılayamayan, işlevsel anlamda kullanıcıya hizmet veremeyen tüm yapılar için kullanılmaktadır. Çünkü burada amaç yeniden yapım türü gibi daha masraflı ve uzun bir süreci barındıran bir uygulamanın yerine niteliğini kaybetmiş yapılara daha kısa sürede yeni bir işlev kazandırılarak bölgedeki kullanıcıların ihtiyaçlarının karşılanmasının yanı sıra yapıyı yeniden kullanıcıyla buluşturarak, yapının kaybolmasına izin vermeden kente geri kazandırmaktır.

Yeniden işlevlendirmeyle anaokulu olan yapılara Dünya’da örnekler

Jacaranda Anaokulu, İtalya’nın Milano şehrinde eski kapalı otopark binasının yeniden işlevlendirilmesi sonucunda 2018 yılından itibaren anaokulu olarak kullanılmaktadır (URL-16). Şekil 2.8’de yer alan görsellerde yapının strüktürüne müdahale edilmediği, iç mekânda ise yeni işlevi için gerekli olan düzenlemelerin yapıldığı gözlenmektedir.

Şekil 2.8. Jaranda Anaokulu’na ait görseller (URL-17)

Clover House Anaokulu, Japonya’nın Okazaki şehrinde eski konut binasının yeniden işlevlendirilmesi sonucunda 2015 yılından itibaren anaokulu olarak kullanılmaktadır (URL-18). Şekil 2.9’da yer alan görsellerde yapının orjinal ahşap

strüktürüne müdahale edilmeden yapıya kabuk şeklinde yeni bir cephe eklendiği, iç mekânda ise yeni işlevi için gerekli olan düzenlemelerin yapıldığı gözlenmektedir.

Şekil 2.9. Clover House Anaokulu'na ait görseller (URL-19)

MK-S Anaokulu, Japonya'nın Yokohama şehrinde 40 yıllık konut binasının yeniden işlevlendirilmesi sonucunda 2017 yılından itibaren anaokulu olarak kullanılmaktadır (URL-20). Şekil 2.10'da yer alan görsellerde yapının strüktürüne müdahale edilmeden cephesinin kaplandığı, iç mekânda ise yeni işlevi için gerekli olan düzenlemelerin yapıldığı gözlenmektedir.

Şekil 2.10. MK-S Anaokulu'na ait görseller (URL-20)

Yeniden işlevlendirmeye anaokulu olan yapılara Türkiye'den örnekler

Zehra Kitapçioğlu Anaokulu, Trabzon ilinin Ortahisar ilçesinde MEB'e bağlı hizmet veren resmi bir anaokuludur. 19. yüzyılın sonlarında konak olarak inşa edilen yapı (URL-21), MEB tarafından aslına uygun şekilde düzenlenerek 1995-1996 öğretim yılından itibaren anaokulu olarak kullanılmaktadır (URL-22). Şekil 2.11'de yer alan görsellerde yapının dış cephesine müdahale edilmediği, 2.12'de yer alan iç mekân

görsellerinde ise yeni işlevi için gerekli olan düzenlemelerin tarihi yapının koruma değeri dikkate alınarak yapıldığı gözlenmektedir.

Şekil 2.11. Zehra Kitapçioğlu Anaokulu'na ait görseller (URL-23)

Şekil 2.12. Zehra Kitapçioğlu Anaokulu'na ait iç mekân görselleri (URL-24)

Beyaz Köşk Uygulama Anaokulu, İzmir ilinin Balçova ilçesinde İzmir Ekonomi Üniversitesi'ne bağlı hizmet veren bir anaokuludur. 18. yüzyılda köşk olarak inşa edilen yapı (URL-25), gerçekleştirilen restorasyon neticesinde İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından 2015 yılında Tarihe Saygı Yerel Koruma Ödülleri - Özgün İşlevin Değiştirildiği Esaslı Onarım Kategorisi'nde ödül almıştır (URL-26). 2022-2023 öğretim yılında itibaren eğitime başlayan (URL-27) anaokulunun Şekil 2.13'te yer alan görsellerde yapının dış cephesine müdahale edilmediği, 2.14'de yer alan iç mekân görsellerinde ise yeni işlevi için gerekli olan düzenlemelerin tarihi yapının koruma değeri dikkate alınarak yapıldığı gözlenmektedir.

Şekil 2.13. Beyaz Köşk Uygulama Anaokulu'na ait görseller (URL-28)

Şekil 2.14. Beyaz Köşk Uygulama Anaokulu'na ait iç mekân görselleri (URL-28)

Özel Türk Anaokulu, İzmir ilinin Konak ilçesinde MEB'e bağlı hizmet veren özel bir anaokuludur. 19. yüzyılda konut olarak inşa edilen yapı (Erdil Karaman, 2011), gerçekleştirilen restorasyon neticesinde 2004 yılında İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından Tarihe Saygı Yerel Koruma Ödülleri - Esaslı Onarım Kategorisi'nde ödül almıştır (URL-29). 2001 yılında gerçekleştirilen restorasyonla birlikte yeniden işlevlendirilerek anaokulu olan hizmet vermeye başlayan (Erdil Karaman, 2011) yapının Şekil 2.15'te yer alan görsellerinde dış cephesine müdahale edilmediği, 2.16'da yer alan iç mekân görsellerinde ise yeni işlevi için gerekli olan düzenlemelerin tarihi yapının koruma değeri dikkate alınarak yapıldığı gözlenmektedir.

Şekil 2.15. Özel Türk Anaokulu'na ait görseller (URL-30)

Şekil 2.16. Özel Türk Anaokulu'na ait iç mekân görselleri (URL-30)

Latife Hanım Anaokulu, Hatay ilinin Antakya ilçesinde MEB'e bağlı hizmet veren resmi bir anaokuludur. 19. yüzyılın sonlarında konut olarak inşa edildiği düşünülen yapı, 1985 yılında koruma altına alınmış ve 2009 yılında Adana Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu tarafından yılında kreş işlevinde olarak kullanılmasına karar verilmiştir. 2012 yılında Adana Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun tarafından restore edilen yapı 2013 yılından itibaren anaokulu olarak hizmet vermeye başlayan (Kütük, 2025), yapının Şekil 2.17'de yer alan görsellerinde balkon eklentisinin yeniden düzenlediği gözlenmektedir.

Şekil 2.17. Latife Hanım Anaokulu'na ait görseller (Kütük, 2025)

Süleymanpaşa Anaokulu, Tekirdağ ilinin Süleymanpaşa ilçesinde MEB'e bağlı hizmet veren resmi bir anaokuludur. 1990-1991 yılları arasında Cemaat-i İslamiye tarafından Müslüman çocukların eğitim vermek hizmetiyle inşa edilmiştir. Cumhuriyet'in ilanı ile Süleyman Paşa İlkokulu adını alan yapı 1990'lardan sonra okul binasının yetersiz gelmesi nedeniyle bahçesine yapılan yeni ilkokul binasından dolayı ek bina şeklinde kullanılmıştır. 2001-2002 yıllarında detaylı bir restorasyon yapılan okul 2011 yılından itibaren anaokulu olarak hizmet vermektedir (Erşen, 2023). Eğitimin farklı kademelerinde işlev değiştirerek hizmet veren yapının Şekil 2.18'de yer alan görsellerinde dış cephesine müdahale edilmediği, Şekil 2.19'da yer alan iç mekân görsellerinde ise yeni işlevi için gerekli olan düzenlemelerin tarihi yapının koruma değeri dikkate alınarak yapıldığı gözlenmektedir.

Şekil 2.18. Süleymanpaşa Anaokulu'na ait görseller (Erşen, 2023)

Şekil 2.18. Süleymanpaşa Anaokulu'na ait iç mekân görselleri (Erşen, 2023)

Yeniden işlevlendirme yoluyla anaokuluna dönüştürülmüş yapıların dünyada ve Türkiye’de bulunan örneklerinde farklı işleve sahip yapıların anaokulu işlevinde kullanıldığı görülmüştür, ağırlıklı olarak konut işlevine sahip yapılar anaokulu olarak yeniden işlevlendirilmiştir. Bu örneklerde kimi zaman mevcut yapının sadece strüktürü korunurken, kimi zamanda yapıya minimum müdahale ile yeni işlevi yüklenmiştir. Burada mevcut yapının tarihi bir değere sahip olması, koruma için en önemli kriterdir. Bunun yanında mevcut yapının dayanıklı ve anaokulu işlevi için kullanıma uygun olan unsurlarını değerlendirilerek enerjiden, zamandan ve ekonomiden tasarrufu da düşünülmüştür. Tarihi koruma değeri bulunmayan yapıların ise anaokulu işlevinde kullanımı korunması gereken yapılara göre daha esnek uygulama imkânı sağlamaktadır. Burada yapının mevcut durumu iyi analiz edilerek anaokulu işlevi için gerekli olan tasarım kriterlerini en iyi ve doğru şekilde uygulamak temel ilke olarak kabul edilmelidir.

2.4. Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi

Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olarak açılan anaokulları resmi ve özel anaokulları olarak ikiye ayrılmaktadır. Özel bir anaokulu açabilmek için uyulması gereken yasal düzenlemeler, Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği (URL-31) ve Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi (URL-2) ile belirlenmiştir. Özel anaokulu binalarının tasarımı 27.11.2025 tarihinde güncellenmiş olan Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi’nde (URL-2) yer alan yer alan maddeler dikkate alınarak yapılmalıdır. Özel Eğitim Kurumları Standartlar Yönergesi içinde yer alan yapısal standartlar Tablo 2.1’de, mekânsal standartlar ise Tablo 2.2’de gösterilmiştir.

Tablo 2.1. Özel Eğitim Kurumları Standartlar Yönergesi - yapısal standartlar (URL-2)

ÇEVRESEL STANDARTLARIN ANALİZİ	<i>Dersliklerde Kullanım Alanı:</i> Bir öğrenciye ayrılmış olan alan 1,5 m ² den az olamaz.
	<i>Tavan Yüksekliği:</i> Derslik ve ders yapılan bölümlerde tavan yüksekliği taban ve tavan arasında kalan mesafenin ölçülmesiyle hesaplanır. Yüksekliğinin 3 m'den az olmaması gerekir. Bu şart sağlanamadığı zaman tavan yüksekliği 2,4 m'den az olmamak koşuluyla; teorik dersliklerde, bir çocuk için ayrılmış olan alan 3 m ² ise 9 m ³ , 2,5 m ² ise 7,5 m ³ , 1,5 m ² ise 4,5 m ³ , 1,2 m ² ise 3,5 m ³ hacim sağlanacak şekilde kontenjan belirlenir. Görsel sanatlar ile müzik dersliklerinde bir öğrenci için ayrılmış olan alan 2 m ² ise 6 m ³ , 1,5 m ² ise 4,5 m ³ hacim olacak şekilde kontenjan belirlenir.
	<i>Derslik Kapıları:</i> Kontenjanı 20 öğrenciye kadar ise genişliği minimum 80 cm, 20 öğrenci ve üzeri ise en az 90 cm olur. 140 cm'den geniş olan kapılar çift kanatlı olarak yapılır. Genişlik, kasanın içten içe ölçülmesiyle hesaplanır. Okul öncesi eğitim kurumlarında dersliklerin kapıları içeri doğrudan açılabilir. Derslik ve ders yapılan tüm bölümlerin kapılarında eşik yapılmamalıdır. Eşik yapılması zorunlu ise engellilerin hareketi, yangın çıkışı gibi eylemlere engel olmayan tedbirler alınır. 3,5 m'den az genişliği sahip ve çift taraflı dersliği olan koridorlarda derslik kapıları karşılıklı olamaz.
	<i>Derslik ve Diğer Ders Yapılan Bölümlerin Pencere Alanı:</i> Mevcut pencereler dış cephede olmalı ve doğal havalandırmayı sağlamalıdır. Pencere alanının toplamı, o bölüme ait taban alanının % 10'undan az olamaz. Pencere alanları perde beton gibi teknik nedenlerle % 10'u sağlayamadığı zaman pencere alanının toplamı yeterli düzeyde aydınlatma ve havalandırmayı sağlanmak koşuluyla o bölüme ait taban alanının % 5'ine kadar düşürülebilir. Yeterli düzeyde aydınlatma ve merkezi havalandırma sistemine sahip okullarda görsel sanatlar dersliği, müzik dersliği ve drama dersliğinde bu şart aranmaz.
	<i>Koridorlar:</i> Genişliği; tek tarafına iki veya daha az derslik kapısı açılırsa 1,5 m'den, tek tarafına ikiden fazla derslik kapısı açılırsa ise 2 m'den, iki tarafına da derslik kapısı açılırsa 2,5 m'den az olamaz. Kontenjanı 100'den az ise genişlik, öğrencilerin rahatlıkla girip çıkacağı büyüklükte olur.
	<i>Merdivenler:</i> Genişliği; kontenjanı 250'ye kadar ise en az 1,2 m, 250-500 arası ise en az 1,8 m, 500-1000 arası ise en az 2 m, 1000-1500 arası ise en az 2,3 m olur. Kontenjanı 1500'den fazlaysa en az 2,5 m olur. Kontenjanı 100'e kadar olan okul öncesi eğitim kurumlarında ise genişliği en az 1 m olur. Genişlik hesabında; yangın merdiveni, yürüyen merdiven ile genişliği 1,2 m'den az olan tüm merdivenler hariç, okuldaki diğer merdivenlere ait toplam genişlik dikkate alınır. İtfaiye raporunda kaçış merdiveni şeklinde kullanılacak olan binadaki ortak merdivenler de kontenjan hesabında yer alır. Kurumun olduğu binada bahçe ve bina girişinde merdiven varsa engelliler için rampa, dikey engelli lifti ya da güvenlik önlemi alınmış olan erişim imkânları sağlanır. Engelli rampası yürürlükteki mevzuata uygun olmak koşuluyla en fazla % 6 eğimli olur. Merdiven basamaklarında zıt renkli kaymaz şeritler bulunur. Merdivenlerin duvarla ortak bölümleri hariç engellilerle ilgili TSE standartlarına uygun korkuluk ile küpeşte yapılması, merdiven döşemesi ve kaplamasıyla sahanlıkta da standartlara uyulması zorunludur. Kat sayısı birden fazla olan kurumlarda ya da zemin kat harici kurum açılacak binalarda asansör ya da engelli erişilebilirliğinin sağlandığı taşıma ve iletme sistemleri bulunmalıdır. Asansörün TSE'nin engelliler için belirlediği standartlara, taşıma ve iletme sistemininse TSE'nin standartları ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın engelli kullanımı için belirlediği kat sınırı, maksimum yük taşıma ve merdiven yapısı koşullarına uygun olmalıdır. Bahçeli ve müstakil binada açılma koşulu olan kurumlarda ana giriş ile erişimin sağlanamadığı bölümlere ulaşmak için bina dışından ve bahçe içinden, mevsim koşulları, İSG ile engelli erişimini de sağlayan, yerleşim planında gösterilen farklı bir giriş sağlanabilir.
	<i>Su Deposu:</i> Paslanmaz çelikten veya TSE'nin belirlediği standartlara uygun bir malzemeden üretilmiş olan, kişi başı minimum 5 litre hacimde, bina tesisatına bağlı, modüler su deposu ya da tankı bulundurulmalıdır. Ancak tamamı okulun kullanımına ait olmayan binalarda açılan okul öncesi eğitim kurumları, bina tesisatına bağlı olan ortak su deposunu kullanılabilir.

Tablo 2.2. Özel Eğitim Kurumları Standartlar Yönergesi - mekânsal standartlar (URL-2)

ÖZEL EĞİTİM KURUMLARI STANDARTLAR YÖNERGESİ - MEKÂNSAL STANDARTLAR	<i>Okul Öncesi Eğitim Dersliği:</i> En az 15 m ² alana sahip olmalıdır.
	<i>Kitaplık:</i> Öğrencilerin gelişime uygun kitap ve oyuncakların konacağı raf veya dolap olmalıdır.
	<i>Müdür Odası:</i> En az 10 m ² olmalıdır.
	<i>Veli Görüşme/Bekleme Odası/Alanı:</i> İhtiyacı karşılayacak büyüklüğe sahip olmalıdır.
	<i>Çok Amaçlı Salon:</i> Öğrencilerin çok yönlü olarak gelişimini sağlayacak olan etkinliklerin yapılabileceği biçimde ve en az 25 m ² olacak şekilde düzenlenmelidir.
	<i>Tuvalet ve Lavabolar:</i> İlk 60 öğrenci için (60 dâhil), erkek ve kız ayrı olacak şekilde yaşlarına uygun bir adet lavabo ve tuvalet; ilk 60 personel için (60 dâhil), erkek ve kadın olacak şekilde bir adet lavabo ve tuvalet düzenlenmelidir. 60'tan sonraki her 30 öğrenci ve 30 personel için bir adet lavabo ve tuvalet daha eklenmelidir. Kurum içinde engelli öğrenci ve personel için düzenlenmiş ayrı bir engelli tuvaleti yapılamaması durumunda lavabo ve tuvaletlerin birer tanesi engelli bireylerin kullanabileceği biçimde düzenlenmelidir.
	<i>Yemek Odası:</i> İhtiyacı karşılayacak büyüklüğe sahip olmalıdır.
	<i>Bahçe:</i> Her öğrenci için 1,5 m ² alana sahip, bahçe oyunlarına uygun olmalıdır. Bahçe alanı hesaplanırken okulun bahçe alanıyla okul binalarının en az bir yanı bahçeye açılan bahçe katı veya zemin kat alanı hesapta dikkate alınır. Ayrıca bahçe içerisinde oyun parkı, kum havuzu, gibi alanlar isteğe bağlı olarak oluşturulabilir.
	<i>Müdür Yardımcısı Odası:</i> İhtiyacı karşılayacak büyüklüğe sahip olmalıdır. (İsteğe bağlı)
	<i>Öğretmenler Odası:</i> İhtiyacı karşılayacak büyüklüğe sahip olmalıdır. (İsteğe bağlı)
	<i>Rehberlik ve Ölçme-Değerlendirme Servisi Odası:</i> İhtiyacı karşılayacak büyüklüğe sahip olmalıdır. (İsteğe bağlı)
	<i>Drama Odası:</i> En az 30 m ² alana sahip olmalıdır. (İsteğe bağlı)
	<i>Müzik ve Görsel Sanatlar Dersliği:</i> En az 30 m ² alana sahip olmalıdır. (İsteğe bağlı)
	<i>Uyku Odası:</i> Kontenjan belirtmeksizin öğrenci başına kullanım alanıysa 3 m ² 'den, hava hacmi ise 10 m ³ 'ten aşağı olamaz.(İsteğe bağlı)
	<i>Mutfak:</i> İhtiyacı karşılayacak büyüklüğe sahip olmalıdır. (İsteğe bağlı)

Bu yönergede belirtildiği kadarıyla özel anaokullarında sahip olması istenilen çevresel, mekânsal ve fiziksel özellikler oldukça sınırlı tanımlarla belirtilmiştir. Bu nedenle 2015 Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu'nda (URL-1) yer alan anaokulları için hazırlanmış tasarım kriterleri de çalışma kapsamına alınmıştır.

2.5. 2015 Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu

Anaokulu binaları tasarımı için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmış ve en son 2015 yılında revizesi yapılmış Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu (URL-1) içinde yer alan çevresel, yapısal ve mekansal standartlara göre tasarlanmaktadır. Bu standartlara maksimum düzeyde uyularak tasarlanan anaokulu yapıları hem mimari açıdan daha kullanışlı hem de kullanıcı açısından daha konforlu bir uygulamanın ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Çalışma kapsamında Konya ilinde bulunan anaokulları inceleneceği için soğuk iklim bölgesi verileri dikkate alınmıştır ve değerlendirmeler buna göre yapılmıştır.

2.5.1. Çevresel standartlar

Eğitim yapısı tasarımı yapılmadan önce ilk başta çevresel standartlar içerisinde fiziksel etkenler değerlendirilmeli ve bunun sonucuna bağlı olarak yerleşim ve yönelim şekli belirlenmelidir. Soğuk iklim bölgesine ait fiziksel etkenlere Tablo 2.3'te yer verilmiştir.

Tablo 2.3. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - fiziksel etkenler (URL-1)

FİZİKSEL ETKENLER	<i>Güneş:</i> Güneş ışıının varlığına senenin önemli bir kısmında ihtiyaç duyulmaktadır. Binaların yönelmesinde ile yerleşiminde ilk olarak güney yönü seçilmelidir. Güney yönünde güneş ışıının varlığına engel olacak doğal veya yapay unsurlardan kaçınılmalıdır.
	<i>Rüzgâr:</i> Yılın önemli bir kısmında rüzgârın varlığından korunmak gerekmektedir. Rüzgârdan yararlanılması gereken hususlarda ise rüzgârın niteliği kontrol altına alınmalıdır. En çok soğuk niteliğe sahip K ve KB yönlü rüzgârlar ile hızlı nitelikli G-GD rüzgârları için koruyucu tedbirler alınmalıdır.
	<i>Nem ve Yağış:</i> Senelik yağışın yoğun olduğu alanlarda, kışın kar yağışı etkilidir. Güneye yönelmiş alanlarda kar daha kısa sürede kalacağından yer seçiminde ilk başta bu alanlar seçilmelidir. Yapay çevre tasarlanırken su baskını ve çığ gibi olasılıklarda dikkate alınmalıdır.

Eğitim yapısının doğru yönelmesi kadar içindeki birimlerin de doğru yönelmesi kullanıcı konforu için büyük önem taşımaktadır. Soğuk iklim bölgesine ait topoğrafya ve yönelme kriterlerine Tablo 2.4'te yer verilmiştir.

Tablo 2.4. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - topoğrafya ve yönlenme (URL-1)

TOPOĞRAFYA ve YÖNLENME	<i>Yerleşim:</i> Vadi zeminlerinin hemen üstünde, güney yöne yönelmiş bulunan yamacın alt bölgeleri yerleşim açısından uygun olarak görülen alanlardır.
	<i>Güneşlenme Yönü:</i> Optimum güneşlenme yönü olarak 12° G yönü ve 12° GD yönleri kullanılmalıdır. Bununla birlikte 20° GB ve 40° GD yönleri de iyi yönlerdir.
	<i>Bina Yönü:</i> Eğitim alanlarının ana yüzeylerinde güneşten azami olarak yararlanmak için bina optimum yön doğrultusunda tasarlanmalıdır. Ancak rüzgârdan korunmak amacıyla hâkim rüzgâr yönü olan kuzeybatı ve güneydoğu yönlerine de dikkat edilmelidir. Bundan dolayı moleküler tipler optimum yöne, lineer tipler ise rüzgarın etkisinden korunmak için kuzeybatı-güneydoğu yönünde yönlendirilmelidir.

Eğitim binasının formu ve konstrüksiyonu iyi bir tasarımda bölgeye özgü olmalıdır. İlk olarak ısı kaybının en aza indirilmesi hedeflenmelidir. Soğuk iklim bölgesine ait bina formu ve konstrüksiyonu kriterlerine Tablo 2.5’te yer verilmiştir.

Tablo 2.5. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu-bina formu ve konstrüksiyonu (URL-1)

BİNA FORMU ve KONSTRÜKSİYONU	<i>Form:</i> Minimum dış yüzey alanına sahip kare form veya kare forma yakın olan formlar bölgenin iklim özelliğine daha uygundur. Birbirlerini kare şekline tamamlayan ikiz yapıların oluşturduğu moleküler tipteki binaların formuyla ortak duvarını bulunan dış yüzey alanının daha az olduğu moleküler tipteki binaların formu, doğrusal tipte doğrusal zincir tipteki binaların formları bölgenin iklim özelliği için uygun olan formlardır. Binanın formu çevredeki insanların ve araç kullanıcılarının rahatça algılayabileceği bir biçimde olmalıdır.
	<i>Isı Korunumu:</i> Kuzey yöndeki yüzeylerin, aydınlatması ve havalandırması için gerekli şartlar sağlanmalı, asgari miktarda boşluk bırakılmalıdır. Güney yönde ise güneşin yönüne göre optimum yönde yönlendirilen düşey yüzeylerin aracılığıyla güneşin enerjisinden en çok miktarda faydalanma hedeflenmelidir. Bina yüzeyleri genel olarak düz yapıda olmalı, güney yönünde gölge oluşmasına neden olacak çıkmalar uygulanmamalıdır.
	<i>Taşıyıcı Sistem:</i> Taşıyıcı sistemle, dış yüzeylerin bir bütün olması sağlanmalı, taşıyıcı sistem kompakt özellikli bir bina formuna sahip olmalıdır. Taşıyıcı sistem üzerinde, bilhassa dış yüzeyler için yalıtım önlemleri alınmalıdır.

Çevresel standartlar belirlendikten sonra anaokulu binasına ait yapısal standartlara karar verilmesi gerekmektedir.

2.5.2. Yapısal standartlar

Eğitim yapısı tasarımında dikkat edilmesi gereken genel ilkelere Tablo 2.6’da yer verilmiştir.

Tablo 2.6. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - genel tasarım ilkeleri (URL-1)

GENEL TASARIM İLKELERİ	<i>Kat Adedi:</i> Bodrum + Zemin + 1 Kat
	<i>Kat Yüksekliği:</i> Bağımsız anaokullarında; Bodrum kat için yükseklik h= 4.00 m, Zemin kat için yükseklik h= 4.00 m, 1. kat için yükseklik h=3.50 m (en az) olmalıdır. Bodrumsuz binalarda; Zemin kat için yükseklik h= 4.00 m 1. kat için yükseklik h=3.50 m (en az) olmalıdır.
	<i>Bodrum Kat:</i> Kesinlikle tek ve tam bodrumlu yapılacaktır, kısmi bodrum yapılmayacaktır.
	<i>Aks:</i> Projeler lineer aksa göre planlanmalı, aks sisteminde derslik ölçüleri esas alınacaktır.
	<i>Esnek Mekân:</i> Mekânların rahatlıkla daralıp genişleyebilmesi, farklı ihtiyaçlar doğrultusunda farklı kullanım imkânını oluşturmaktadır.
	<i>Ek Bilgiler:</i> Binanın toprağa temas eden bölümlerinde betonarme perde duvar yapılmalıdır. Öğrencilerin toplanabilmesi için kapalı teneffüs alanları planlanacaktır.

Eğitim yapısının sahip olması gereken giriş holü özelliklerine Tablo 2.7’de yer verilmiştir.

Tablo 2.7. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu – giriş holü (URL-1)

GİRİŞ HOLÜ	<i>Özellikleri:</i> Öğrencilerin kolayca dağılabileceği ve yığılma yaşamadan hızlıca çıkabileceği ölçülerde ve formda ana sirkülasyon hattıyla doğrudan bağlantılı şekilde tasarlanmalıdır.
	<i>Donanım:</i> Giriş holünde vestiyer düzenlenmelidir.

Eğitim yapısının sahip olması gereken koridor özelliklerine Tablo 2.8’de yer verilmiştir.

Tablo 2.8. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu – koridorlar (URL-1)

KORİDORLAR	<i>Özellikleri:</i> Eğitim yapısında yatay sirkülasyonun sağlandığı mekandır. Yalnızca dolaşım alanı olarak değil, oturma grubu ve çeşitli donatılar ile birlikte desteklenerek bir yaşam alanı gibi düşünülmeli ve acil durum zamanlarında kaçış alanı olacak şekilde planlanmalıdır.
	<i>Donanım:</i> Çocukların ihtiyacı için kullanılacak dolaplar sınıfın içerisinde çözümlenebileceği gibi koridorun kenarlarında, sınıfın girişine yakın olan yerlerde de, geçiş alanını daraltmamak kaydıyla çözümlenebilir.
	<i>Ölçüler:</i> Tek taraflı dersliklerin olduğu koridorlarda genişlik en az 250 cm, çift taraflı dersliklerin olduğu koridorlarda genişlik en az 300 cm olmalıdır. (Koridorlarda dolap yapılacaksa ölçüler dolaplarının ön yüzünden alınarak hesaplanacaktır).

Eğitim yapısında bulunması gereken rampa özelliklerine Tablo 2.9’da yer verilmiştir.

Tablo 2.9. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu – rampalar (URL-1)

RAMPALAR	<i>Özellikleri:</i> Genişlik olarak minimum 100 cm uzunluğunda olmalıdır. Yatay olarak 200 cm den uzunsa ya da yükseklik olarak 15 cm den büyükse iki tarafına da korkuluk yapılmalıdır, küpeştesinin kavrama yüzeyi sürekli olmalıdır, korkuluk kesintisiz devam etmelidir. Başlangıcı ve bitiminde çukur, çıkıntı veya drenaj ızgarası olmamalı, en az 60 cm genişliğine sahip uyarıcı malzeme kullanılmalıdır. Keskin dönüşü olan yerlerin yüzeyi plastik ile kaplanmalıdır. Rampalarda sert, düz, sabit ve kaymayan malzemeler kullanılmalıdır.
----------	---

Eğitim yapısında bulunması gereken merdiven özelliklerine Tablo 2.10’da yer verilmiştir.

Tablo 2.10. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu – merdiven (URL-1)

MERDİVEN	<i>Kol Genişliği:</i> 360 adet öğrenci kapasitesi için genişlik minimum 200 cm olmalı, merdiven kovası genişliği ise 20 cm den daha geniş olmamalıdır.
	<i>Basamak:</i> Genişliği en az 29 cm olmalı, kaymaz malzemeden sabit, sert ve eksiz olacak biçimde kaplama malzemesiyle kaplanmalıdır.
	<i>Rıht:</i> Yüksekliği en fazla 17 cm olmalı, açık rıhtlı merdivenler kullanılmamalıdır.
	<i>Korkuluk:</i> Boşluk olan bölümlere yüksekliği minimum 110 cm yükseklikte olan korkuluk yapılmalıdır. Merdivenin minimum 30 cm önünde olacak şekilde başlamalı ve merdiven bitişinden de minimum 30 cm uzaklıkta olacak şekilde bitmelidir. Korkuluğun uzantısı uç kısmı yarım ay biçimde aşağıya doğru kıvrılmış bir şekilde olmalıdır. Kaymayı, düşmeyi ve tırmanmayı engelleyecek şekilde tasarlanmalıdır.
	<i>Küpeşte:</i> Duvar tarafına yüksekliği 90 cm olan küpeşte uygulanmalıdır.
	<i>Trabzan:</i> Net yükseklikleri 110 cm olacak şekilde, tırmanmaya imkân vermeyen düşey elemanlarla düzenlenmeli, kaymayı engelleyici detaylara sahip olmalıdır. Dikey çubukların arası çocuk kafasının geçemeyeceği sıklıkta yapılmalıdır.
	<i>Parapet:</i> Yüksekliği 110 cm olan betonarme ya da iyi detaylandırılmış olan aynı yüksekliğe sahip korkuluk şeklinde yapılmalı ve küpeşteyle sonlanmalıdır.

Eğitim yapısında bulunması gereken merdiven yangın merdiveni özelliklerine Tablo 2.11’de yer verilmiştir.

Tablo 2.11. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - yangın merdiveni (URL-1)

YANGIN MERDİVENİ	<i>Özellikleri:</i> Bodrum kata kadar indirilmelidir. Zemin kattan tahliye çıkışı yapılmalıdır ve üzeri çatıyla örtülmelidir. Duvarı, tabanı ve tavanında kullanılacak olan malzemeler hiçbir şekilde yanıcı özelliğe sahip olmamalıdır, bu yapı unsurları yangına karşı dayanıklı olmalıdır. Kaçış yolu bakımından birbirine alternatif olması için, ana bina merdiveniyle ters yönde olacak şekilde tasarlanmalıdır. Yapıdaki mevcut merdivenlerden yangında anında kullanılacak özelliklere sahip olan merdivenlerde yangın merdiveni şeklinde kabul edilir. Sayısı ve kaçış mesafesi yürürlükte bulunan ilgili diğer yönetmelik ve kanunlara uygun olarak planlanmalı ve uygulanmalıdır.
------------------	---

Eğitim yapısında bulunması gereken asansör özelliklerine Tablo 2.12’de yer verilmiştir.

Tablo 2.12. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu – asansör (URL-1)

ASANSÖR	<i>Özellikleri:</i> İlgili mevzuat, yönetmelik ve kanunda belirtilen özelliklere uygun, katlar arasında erişimi sağlayan kolay ulaşılabilir bir konumda 1 adet engelli asansörü yapılmalıdır. Kapısının genişliği minimum 90 cm olmalıdır. Çağırma ve kontrol düğmeleri ise 90 cm veya 110 cm, en fazla 137 cm yükseklikte yerleştirilmelidir.
---------	---

Eğitim yapısında galeri boşluğu uygulanacak ise Tablo 2.13’te yer alan maddeler dikkate alınmalıdır.

Tablo 2.13. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - galeri boşlukları (URL-1)

GALERİ BOŞLUKLARI	<i>Özellikleri:</i> Eğitim yapısında uygulanması tercih edilmemelidir ancak yapılması durumunda ise geniş açıklığa sahip olmasından kaçınılmalıdır. Büyüklüğü bulunduğu yüzeyin üçte birinden büyük olmamalıdır. Orta konumda planlanmalıdır. Betonarme parapetleri yapılmalıdır, parapet yüksekliği ise 120 cm yükseklikten az olmamalıdır. Ayrıca parapetin üzerinde düşme riskini engelleyici, ışığın geçişine engel olmayan, estetik malzemelerle düşmeyi engelleyecek tedbirler alınmalıdır.
-------------------	--

Eğitim yapısında uygulanacak olan teknik mekânlara ait özelliklere Tablo 2.14'te yer verilmiştir.

Tablo 2.14. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - teknik mekânlar (URL-1)

TEKNİK MEKÂNLAR	<i>Isı Merkezi:</i> Bodrum katta veya binadan ayrı olacak şekilde planlanmalıdır. Bağımsız servis girişi yapılabilmesi için araç rampası ya da merdiven uygulanmalıdır. Bağımsız servis girişi için yapılacak merdivene ait kol genişliği ve giriş kapısının genişliği minimum 160 cm olmalıdır, giriş kapısının önünde de suyun tahliyesi edilmesi sağlanmalıdır. Birbirlerine ters yönde minimum iki tane yangın kaçış kapısı, duman tahliye bacası ile menfezi, tavana hizasına yakın olacak şekilde kirli hava bacası ile menfezi, döşemeye hizasına yakın olacak şekilde ise temiz hava bacası olmalıdır. Kazan dairesinin giriş kısmında yangın holü çözümlenmelidir. Yakıt olarak ısıtma sisteminde doğalgaz, sıvı veya katı yakıt kullanılmalıdır. Isıtma sistemde katı yakıt kullanılması durumunda; kömür girişi ve kömür deposu ile birlikte kül tahliyesinin yapılabilmesi için uygun bir plan çözümü düşünülmelidir.
	<i>Elektrik Odası:</i> Bodrum katta bulunan teknisyen odasıyla jeneratör odasına yakın bir bölümde ve merkezi bir konumda planlanmalıdır. Üst katında ıslak hacim olmamalıdır.
	<i>Jeneratör Odası:</i> Elektrik odasıyla yakın konumda dışarıyla doğrudan bağlantılı olacak şekilde planlanmalıdır. Giriş kapısının genişliği en az 160 cm olmalıdır ve üzerinde ızgarası olan demir kapı kullanılmalıdır.
	<i>Havalandırma Santrali:</i> Binanın ana tesisat şaftıyla yakın olacak şekilde bodrum katta planlanmalıdır.
	<i>Sistem Odası:</i> Öğrencilerin yoğunlukta olduğu bölümlerden ve su tesisatından uzak bir alanda, bodrum kat veya zemin katta merkezi olan bir konumda planlanmalıdır. Bodrum katta planlanmışsa teknisyen odasıyla bağlantılı olması gerekir.
	<i>Teknisyen ve Hizmetli Odası:</i> Bodrum katta merkezi bir konumda planlanmalıdır. Teknisyen odasında çalışma masası, dolap ve müstakil banyo olmalıdır. Hizmetli odasında soyunma dolabı, duş-wc ve lavabo olmalıdır.
	<i>Depolar:</i> Bodrum katta, içersinde raf ve dolapların bulunduğu merkezi bir konumda planlanmalıdır. Doğal aydınlatmadan ve doğal havalandırmadan faydalanmalıdır.
	<i>Su Deposu:</i> Isı merkezi içerisinde planlanmalıdır. Kullanım suyu ihtiyacını modüler paslanmaz çelikten yapılmış olan su depolarıyla, eğitim şekli gündüz olan okullar için kişi başı 45 lt/gün hacmine sahip, eğitim şekli yatılı olan okullardaysa kişi başı 135 lt/gün hacmine sahip olacak şekilde planlanmalıdır. Depolama suyu ihtiyacı için ise eğitim şekli gündüz olan okullarda kişi başı 27 lt/gün, eğitim şekli yatılı olan okullardaysa 90 lt/gün olacak şekilde planlanmalıdır.
	<i>Sığınak:</i> Yürürlükteki Sığınak Yönetmeliği'ne uygun olacak şekilde bodrum katta planlanmalıdır.

Eğitim yapısının sahip olması gereken çatı özelliklerine ise Tablo 2.15'te yer verilmiştir.

Tablo 2.15. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - çatı (URL-1)

ÇATI	<i>Özellikleri:</i> Soğuk iklim bölgesinde parapetsiz, saçağı çok geniş olmayan ve eğimli çatı kullanımı uygundur. Çatının oturduğu tabliyenin döşemesinde yanmaz malzemeden (taş yünü) üretilen ısı yalıtımının da yapılması gerekmektedir.
------	--

Eğitim yapısında uygulanacak olan döşemelere ait özelliklere Tablo 2.16’da yer verilmiştir.

Tablo 2.16. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu – döşemeler (URL-1)

DÖŞEMELER	<i>Özellikleri:</i> Kot farkı olmamalı, olan yerlerde ise engelliler için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Kaplamalarda, engelli erişimini kolaylaştıran desen, renk ve zıtlık içeren, kayma direnci ve dokusu farklı malzemeler uygulanarak engelli erişimi sağlanacaktır. Tüm döşeme kaplamaları darbeye ve sürtünmeye dayanıklı, az bakım gerektiren, sert, sabit ve kaymaz özelliğe sahip olmalıdır.
-----------	--

Eğitim yapısında uygulanacak olan kapılara ait özelliklere Tablo 2.17’de yer verilmiştir.

Tablo 2.17. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu – kapılar (URL-1)

KAPILAR	<i>Ana Giriş Kapısı:</i> Bina giriş kapıları soğuk bölgelerinde hâkim rüzgâr yönünde planlanmamalıdır, dışarıya doğru açılmalıdır. Sürgülü/fotoselli, döner ve çarpma kapılar kullanılmamalıdır.
	<i>Açılış Yönü:</i> Tüm kapılar, konumu ve yeri fark etmeksizin, çıkış/kaçış yönü doğrultusunda açılmalıdır. Koridorlara doğrudan açılan bütün kapılar niş içerisindeyse 90 derecelik açılış özelliği olan bir menteşe mekanizması bulundurulmalıdır. Niş içerisine alınamayan derslik harici kapılar ise 180 derecelik açılış özelliği olan bir menteşe mekanizması bulundurulmalıdır.
	<i>Kapı Kolu:</i> Yerden yüksekliği minimum 90 ile 110 cm yüksekliği aralığında olması gerekmektedir. Kapı kolunun, anahtarın, kilitlerin ve diğer kapı aksamalarının tek elle kullanılabilmesi ve ellerini kullanamayan kişiler için kavramaya ihtiyaç olmadan kullanılacak biçimde olması gerekmektedir.
	<i>Güvenlik:</i> Kapılarda eşik olmamalıdır, darbeye karşı minimum 20 cm yüksekliğe sahip olan metal tekmeliği ve kapının duvara çarpmasını önleyici özellikte olan stoperı bulunmalıdır. Camlı kapılar, özellikli kapılar ve camekânlarda cam kotunun zemin üzerinden 90 cm yükseklikten düşük olmaması ve kazaya yol açmasını önleyici gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.
	<i>Ek Bilgiler:</i> Kapı önünde tekerlekli sandalyenin manevrası için minimum 150 cm x 150 cm lik bir alan bırakılmalıdır. Çift kanada sahip kapılarda kanatlardan bir tanesine ait net açıklık minimum 100 cm olmak üzere kapı genişliği 150 cm den aşağı olmamalıdır. Eğitim yapısının içine açılan teknik servis kapılarında alüminyum özellikli kapı kullanılmalıdır. Eğitim yapısı dışarısına açılan teknik servis kapılarındaysa havalandırma ızgarası olan ve demir malzemeden üretilmiş kapı kullanılmalıdır.

Eğitim yapısında uygulanacak olan pencerelere ait özelliklere Tablo 2.18’de yer verilmiştir.

Tablo 2.18. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu – pencereler (URL-1)

PENCERELER	<i>Özellikleri:</i> Az bakıma ihtiyacı olan, uzun ömürlü ve sağlam malzemeden yapılmalıdır. Pencerelerde ısı yalıtım özelliğine sahip çift cam kullanılmalıdır.
	<i>Yalıtım:</i> Soğuk iklim bölgesinde ısı ile su yalıtımı yüksek olan malzemeler seçilmeli, güneş ışınlamını en çok geçiren, ışığı ise yansıtmayan cam çeşitleri kullanılmalıdır. Güney yönünde pencere önüne veya arkasına gölge ve engel oluşumuna sebep olacak mimari öğeler uygulanmamalıdır.
	<i>Güvenlik:</i> Döşeme üstünden başlayan doğramalar için iç tarafta cam yüzeylerin önünde en az 90 cm yüksekliğine sahip tırmanmayı engelleyecek koruyucu önlemler alınmalıdır. Bulundukları mekânın sonlanmış zemin döşemesi üzerinden en az 90 cm yükseklikteki parapet üzerinden başlamalı, pencere koluya sonlanmış döşemesi üzerinden minimum 140 cm yüksekliğe konulmalıdır. Açılan tüm kanatlarda düşmeye engel olacak detaylarla birlikte koruyucu önlemler alınmalıdır. Açılır özellikteki tüm kanatlar için kanat açıklığının 80-85 cm genişliğini geçmemeli ve çift eksenli olarak kullanım imkânına sahip olmalıdır. Vasistas yapılacak olan pencereler ise minimum 2 adet olacak şekilde yapılmalıdır, vasistas açılımı üst kotta olmalıdır ve yüksekliği ise 70 cm den geniş yapılmamalıdır.
	<i>Ek Bilgiler:</i> Bodrum kat pencerelerinde kuranglez yapılması halinde pencereler kuranglez döşeme kotu üzerinden az 20 cm yukarı başlamalıdır.

Eğitim yapısında uygulanacak olan renk ve boya standartlarına Tablo 2.19’da yer verilmiştir.

Tablo 2.19. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - renk ve boya standartları (URL-1)

RENK ve BOYA STANDARTLARI	<i>Cephe:</i> Dış cephede koyu yeşil, lacivert, mavi, bordo ve kırmızı gibi koyu renkler uygulanmamalıdır. Penceresiz cepheler için daha koyu tonlar kullanılmak üzere renk seçenekleri iki farklı renk olarak uygulanabilir. Penceresi olan cephelere açık tondaki renklerin, penceresi olmayan cephelere ise koyu tondaki renklerin cephe rengi olarak kullanılması uygun olacaktır. Cephenin özelliğine göre ise mevcutta söve, cumba ile diğer çıkmalarda kullanılan cephe renkleriyle uygun olacak şekilde üçüncü bir rengin daha kullanılması uygun olacaktır.
	<i>İç Mekân:</i> İç mekânda 150 cm yüksekliğe kadar yapılacak yağlı boya uygulamaları için pastel renk tonlarında olan somon rengi, saray pembesi rengi, şampanya rengi ya da lila renkleri, 150 cm üzerindeki yüzeyler için ise belirtilen renklerin daha açık tonları uygulanmalıdır. Mümkün olduğu ölçüde sade ve az renk kullanılması daha uygun olacaktır.
	<i>Dış Cephe Alternatif Renk Seçenekleri:</i> Açık somon-Somon renkleri, Açık somon-Kahve renkleri, Açık sarı-Sütlü kahve renkleri, Açık sarı-Gri renkleri, Saray pembesi-Gri renkleri, Açık pembe-Gülkurusu renkleri, Açık yeşil-Haki yeşil renkleri

Eğitim yapısında uygulanacak olan güvenlik önlemlerine Tablo 2.20’de yer verilmiştir.

Tablo 2.20. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - güvenlik önlemleri (URL-1)

GÜVENLİK ÖNLEMLERİ	<i>Giriş:</i> Giriş kapılarında güvenliği sağlamak, giriş ve çıkışları kontrol etmek için en az 3 m ² büyüklüğünde olan kontrol kulübesi yapılmalıdır. Anaokulu bahçesinin giriş kapısı çocukların içeriden açamayacağı şekilde tasarlanmış olmalıdır. Eğitim yapısına giriş ana trafik yolundan değil, trafiğin daha sakin olduğu yan yollardan yapılmalıdır.
	<i>Yol:</i> Giriş-çıkış kapısının caddeye veya araç geçişi bakımından yoğun olan sokağa açılan okul önlerinde araçlar için hız kesiciler yerleştirilmelidir. Anaokulu çevresine otopark ya da cep otoparkı yapılmalıdır.
	<i>Çevre:</i> Yakın çevrede uçurum, tehlikeli eğim, çukur veya kanal gibi çocukların güvenliğini tehlikeye sokabilecek engeller bulunmamalıdır.
	<i>Bahçe:</i> Bahçe içerisinde kot farkı ve basamak mümkün mertebe az kullanılmalıdır. Bahçe çevredeki diğer yapılardan ve yoldan izole edilmiş olmalıdır.
	<i>Mobilya:</i> Tüm ağır ve hareketli mobilyalar devrilme riskinden dolayı duvarlara sabitlenmelidir.
	<i>Elektrik:</i> Priz ve panolar gibi elektrik ile doğrudan bağlantıya sahip olan tüm cihazların öğrencinin kolaylıkla erişemeyeceği bölümlerde çözümlenmesi ve koruyucu nitelikte güvenlik tedbirlerinin alınması gereklidir. Yerden yükseklikleri en az 150 cm olmalıdır.
	<i>Ek Bilgiler:</i> Temizlik malzemeleri ile diğer eşya ve bahçe oyuncaklarının tutulduğu bölümler çocukların erişemeyeceği konumda ve kilitli olmalıdır. Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik gereğince eğitim yapısına paratoner bulunması mecburidir.

Çevresel ve yapısal standartlar belirlendikten sonra anaokulu binasına ait mekânsal standartlara karar verilmesi gerekmektedir.

2.5.3. Mekânsal standartlar

Derslikler öğretmenlerin kontrolünde gerçekleştirilen çocukların bedensel, duygusal, bilişsel, kültürel, sosyal alanlarda dil ve hareket gibi unsurlarla birlikte çok yönlü şekilde gelişimini sağlayan oyun, müzik, resim, anlatım gibi unsurları da içinde barındıran çeşitli eğitim materyalleri ve gereçleriyle beraber derslerin yapıldığı mekândır. Çocuklar anaokulu binası içerisinde en çok dersliklerde vakit

geçirmektedirler. Eğitim yapısında bulunması gereken derslik özelliklerine Tablo 2.21’de yer verilmiştir.

Tablo 2.21. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu – derslik (URL-1)

DERSLİK	<i>Konum:</i> G,GB veya GD yönlerinde zemin katta; bahçeye açılabilen bir konumda yerleştirilmelidir.
	<i>Alan:</i> Kişi başı en az 2.40 m ² alana sahip olmalıdır.
	<i>Kapasite:</i> En az 20 kişi, en çok ise 25 kişi olacak şekilde düzenlenecektir.
	<i>Kapı:</i> Genişlik olarak en az 100 cm genişliğinde, yükseklik olarak en az 210 cm yüksekliğinde olmalıdır, kot farkı bulunmamalıdır. Yetişkinlerin içeriye kontrol edebileceği yükseklikte cam kısım olmalıdır.
	<i>Pencereler:</i> Sonlanmış zemin döşemesi üstünden minimum 90 cm yükseklik üzerinden başlamalıdır. Açılır özellikteki tüm pencere kanatları için kanat açıklığı 85 cm genişliğini geçmemelidir. Pencerelerin çift eksenli kullanılabilme imkânı olmalıdır. Kolu döşemeden en az 140 cm yukarıda başlamalıdır. Pencerelerin taban alanıyla olan oranı minimum % 25 oranında olmalıdır. Açılımı kaza olasılığını minimum seviyede tutacak kotta, taramış olduğu alan ve açılış şekliyle çocukları çarpma riskinden koruyacak biçimde tasarımı yapılmalıdır. Pencerenin açılımı en fazla 15 cm olarak açılacak biçimde koruyucu ve sınırlayıcı nitelikte detaylara sahip olmalıdır.
	<i>Döşemeler:</i> PVC esaslı malzeme ile kaplanmalıdır, hijyenik olmalıdır. Sınıfların içinde bulunan farklı bölümler, döşeme malzemesi farkı, düşük yükseklikte çözümü yapılan kot farkı, mobilya, gibi unsurlarla birbirinden ayrıştırılmalıdır. Son kaplama malzemesinin şapı ve döşemenin arasında 3-5 mm kalınlığına sahip darbeyi emici özelliği olan şilteler kullanılmış olmalıdır.
	<i>Tavanlar:</i> Kolay temizlenebilir özelliğe sahip yapı malzemesiyle kaplanmalı ve boyası yapılmalıdır. Asma tavan kullanımı tercih edilecekse alçıpan asma tavan uygulanmalıdır. Yüksekliği 220-270 cm arasında olmalıdır.
	<i>Duvarlar:</i> İç duvarlarda TMMOB'nin STC değerine uygun ses yalıtımı yapılmalıdır. Kolay temizlenebilir özelliğe sahip, su bazlı özelliğe sahip boyalar tercih edilerek uygulanmalıdır.
	<i>Gün Işığı/Havalandırma:</i> Gün ışığının öğrencilerin sol tarafından gelmesi sağlanacak biçimde bir tasarım yapılmalıdır. Doğal aydınlatma ve doğal havalandırmaya sahip olmalıdır.
	<i>Aydınlatma:</i> Düzeyi minimum 100 lüks seviyelerinde olmalıdır.
	<i>İç Hava Kalitesi:</i> Kişi başına en az 5.00 m ³ olmalıdır.
	<i>Donanım:</i> Çocukların fiziki olarak hareketlerini ve gelişimlerini destekleyici özellikte donatılar yerleştirilmelidir. Kolay hareket edebilen, koyu ve sade perdeler kullanılmalıdır.
	<i>Ek Bilgiler:</i> Çocukların özel ihtiyaçları için düzenlenmiş dolaplar bulunmalıdır.

Aktivite sonrasında uyku ve dinlenme amacıyla kullanılan uyku odasına ait özelliklere Tablo 2.22’de yer verilmiştir.

Tablo 2.22. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - uyku odası (URL-1)

UYKU ODASI	<i>Konum:</i> GD yönünde zemin katta; sesten, gürültüden ve yoldan uzak bir konumda yerleştirilmelidir.
	<i>Alan:</i> Kişi başı en az 3.00 m ² olmalıdır.
	<i>Kapı:</i> Genişlik olarak en az 100 cm genişliğinde olmalıdır. Yetişkinlerin içeriye kontrol edebileceği yükseklikte cam kısım olmalıdır.
	<i>Pencereler:</i> Sonlanmış zemin döşemesi üstünden minimum 90 cm yükseklik üzerinden başlamalıdır. Açılır özellikteki tüm pencere kanatları için kanat açıklığı 85 cm genişliğini geçmemelidir. Pencerelerin çift eksenli kullanılabilme imkânı olmalıdır. Kolu döşemeden en az 140 cm yukarıda başlamalıdır.
	<i>Döşemeler:</i> PVC esaslı malzeme ile kaplanmalıdır, hijyenik olmalıdır.
	<i>Tavanlar:</i> Kolay temizlenebilir özelliğe sahip yapı malzemesiyle kaplanmalı ve boyası yapılmalıdır. Asma tavan kullanımı tercih edilecekse alçıpan asma tavan uygulanmalıdır.
	<i>Duvarlar:</i> İç duvarlarda TMMOB'nin STC değerine uygun ses yalıtımı yapılmalıdır. Kolay temizlenebilir özelliğe sahip, su bazlı özelliğe sahip boyalar tercih edilerek uygulanmalıdır.
	<i>Gün Işığı/Havalandırma:</i> Doğal aydınlatma ve doğal havalandırmaya sahip olmalıdır.
	<i>Aydınlatma:</i> Düzeyi minimum 100 lüks seviyelerinde olmalıdır. Kısılabilir özellikte olmalıdır.
	<i>İç Hava Kalitesi:</i> Kişi başına en az 10.00 m ³ olmalıdır.
	<i>Donanım:</i> Yataklar ebatlarının çocukların boyutlarına uygun olması için 130 cm boyuna, 60 cm enine ve 30 cm yüksekliğine sahip olmalıdır. Açılır, kapanır özellikte olabilir.

Öğretmen gözetiminde gerçekleştirilen oyun ve fiziksel aktiviteler için kullanılan oyun etkinlik odasına ait özelliklere Tablo 2.23'te yer verilmiştir.

Tablo 2.23. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - oyun etkinlik odası (URL-1)

OYUN ETKİNLİK ODASI	<i>Konum:</i> Konumu zemin katta; bahçeye açılabilir özelliğe sahip olacak şekilde çözümlenmelidir.
	<i>Alan:</i> Kişi başı en az 2.40 m ² alana sahip olmalıdır.
	<i>Kapı:</i> Genişlik olarak en az 100 cm genişliğinde olmalıdır. Yetişkinlerin içeriye kontrol edebileceği yükseklikte cam kısım olmalıdır.
	<i>Pencereler:</i> Sonlanmış zemin döşemesi üstünden minimum 90 cm yükseklik üzerinden başlamalıdır. Açılır özellikteki tüm pencere kanatları için kanat açıklığı 85 cm genişliğini geçmemelidir. Pencerelerin çift eksenli kullanılabilme imkânı olmalıdır. Kolu döşemeden en az 140 cm yukarıda başlamalıdır. Pencerelerin taban alanıyla olan oranı minimum % 25 oranında
	<i>Döşemeler:</i> PVC esaslı malzeme ile kaplanmalıdır, hijyenik olmalıdır.
	<i>Tavanlar:</i> Kolay temizlenebilir özelliğe sahip yapı malzemesiyle kaplanmalı ve boyası yapılmalıdır. Asma tavan kullanımı tercih edilecekse alçıpan asma tavan uygulanmalıdır. Yüksekliği 220-270 cm arasında olmalıdır.
	<i>Duvarlar:</i> İç duvarlarda TMMOB'nin STC değerine uygun ses yalıtımı yapılmalıdır. Kolay temizlenebilir özelliğe sahip, su bazlı özelliğe sahip boyalar tercih edilerek uygulanmalıdır.
	<i>Gün Işığı/Havalandırma:</i> Gün ışığının öğrencilerin sol tarafından gelmesi sağlanacak biçimde bir tasarım yapılmalıdır. Doğal aydınlatma ve doğal havalandırmaya sahip olmalıdır.
	<i>Aydınlatma:</i> Düzeyi minimum 100 lüks seviyelerinde olmalıdır.
	<i>İç Hava Kalitesi:</i> Kişi başına en az 5.00 m ³ olmalıdır.
	<i>Donanım:</i> Kolay hareket edebilen, koyu ve sade perdeler kullanılmalıdır.

Yönetim hizmetinin verildiği müdür odasına ait özelliklere Tablo 2.24'te yer verilmiştir.

Tablo 2.24. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - müdür odası (URL-1)

MÜDÜR ODASI	<i>Konum:</i> G,GB veya GD yönlerinde zemin katta öğrencilerin rahatça izlenebileceği, okulun girişine görüş açısı olarak hâkim, idare koridoru ile bağlantılı bir konumda yerleştirilmelidir.
	<i>Alan:</i> En az 10 m ² olmalıdır.
	<i>Kapı:</i> Genişlik olarak en az 100 cm genişliğinde, yükseklik olarak en az 210 cm yüksekliğinde olmalıdır, kot farkı bulunmamalıdır.
	<i>Pencereler:</i> Sonlanmış zemin döşemesi üstünden minimum 90 cm yükseklik üzerinden başlamalıdır. Açılır özellikteki tüm pencere kanatları için kanat açıklığı 85 cm genişliğini geçmemelidir. Pencerelerin çift eksenli kullanılabilme imkânı olmalıdır. Kolu döşemeden en az 140 cm yukarıda başlamalıdır.
	<i>Döşemeler:</i> Ahşap türevi sıcak malzemeler kullanılmalıdır.
	<i>Tavanlar:</i> Kolay temizlenebilir özelliğe sahip yapı malzemesiyle kaplanmalı ve boyası yapılmalıdır. Asma tavan kullanımı tercih edilecekse alçıpan asma tavan uygulanmalıdır.
	<i>Duvarlar:</i> İç duvarlarda TMMOB'nin STC değerine uygun ses yalıtımı yapılmalıdır. Kolay temizlenebilir özelliğe sahip, su bazlı özelliğe sahip boyalar tercih edilerek uygulanmalıdır. Duvar kâğıdı uygulaması da isteğe bağlı olarak düşünülebilir.
	<i>Gün Işığı/Havalandırma:</i> Doğal aydınlatma ve doğal havalandırmaya sahip olmalıdır.
	<i>Aydınlatma:</i> Düzeyi minimum 150 lüks seviyelerinde olmalıdır.

Yönetim hizmetinin verildiği bir diğer mekân olan müdür yardımcısı odasına ait özelliklere Tablo 2.25'te yer verilmiştir.

Tablo 2.25. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu – müdür yardımcısı odası (URL-1)

MÜDÜR YARDIMCISI ODASI	<i>Konum:</i> G,GB veya GD yönlerinde zemin katta öğrencilerin rahatça izlenebileceği, okulun girişine görüş açısı olarak hâkim, idare koridoru ile bağlantılı bir konumda yerleştirilmelidir.
	<i>Alan:</i> Minimum 10 m ² alana sahip olmalıdır.
	<i>Kapı:</i> Genişlik olarak minimum 90 cm genişliğinde olmalıdır.
	<i>Pencereler:</i> Sonlanmış zemin döşemesi üstünden minimum 90 cm yükseklik üzerinden başlamalıdır. Açılır özellikteki tüm pencere kanatları için kanat açıklığı 85 cm genişliğini geçmemelidir. Pencerelerin çift eksenli kullanılabilme imkânı olmalıdır. Kolu döşemeden en az 140 cm yukarıda başlamalıdır.
	<i>Döşemeler:</i> Ahşap türevi sıcak malzemeler kullanılmalıdır.
	<i>Tavanlar:</i> Kolay temizlenebilir özelliğe sahip yapı malzemesiyle kaplanmalı ve boyası yapılmalıdır. Asma tavan kullanımı tercih edilecekse alçıpan asma tavan uygulanmalıdır.
	<i>Duvarlar:</i> İç duvarlarda TMMOB'nin STC değerine uygun ses yalıtımı yapılmalıdır. Kolay temizlenebilir özelliğe sahip, su bazlı özelliğe sahip boyalar tercih edilerek uygulanmalıdır.
	<i>Gün Işığı/Havalandırma:</i> Doğal aydınlatma ve doğal havalandırmaya sahip olmalıdır.
	<i>Aydınlatma:</i> Düzeyi minimum 150 lüks seviyelerinde olmalıdır.

Öğretmenlere hizmet amacıyla planlanan öğretmen odasına ait özelliklere Tablo 2.26'da yer verilmiştir.

Tablo 2.26. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - öğretmen odası (URL-1)

ÖĞRETMEN ODASI	<i>Konum:</i> G,GB veya GD yönlerinde derslik, etkinlik odası ve uyku odasına kolaylıkla ulaşılabilecek bir konumda yerleştirilmelidir.
	<i>Kapı:</i> Genişlik olarak en az 100 cm genişliğinde olmalıdır.
	<i>Pencereler:</i> Sonlanmış zemin döşemesi üstünden minimum 90 cm yükseklik üzerinden başlamalıdır. Açılır özellikteki tüm pencere kanatları için kanat açıklığı 85 cm genişliğini geçmemelidir. Pencerelerin çift eksenli kullanılabilme imkânı olmalıdır. Kolu döşemeden en az 140 cm yukarıda başlamalıdır.
	<i>Döşemeler:</i> Ahşap türevi sıcak malzemeler kullanılmalıdır.
	<i>Tavanlar:</i> Kolay temizlenebilir özelliğe sahip yapı malzemesiyle kaplanmalı ve boyası yapılmalıdır. Asma tavan kullanımı tercih edilecekse alçıpan asma tavan uygulanmalıdır.
	<i>Duvarlar:</i> İç duvarlarda TMMOB'nin STC değerine uygun ses yalıtımı yapılmalıdır. Kolay temizlenebilir özelliğe sahip, su bazlı özelliğe sahip boyalar tercih edilerek uygulanmalıdır.
	<i>Gün Işığı/Havalandırma:</i> Doğal aydınlatma ve doğal havalandırmaya sahip olmalıdır.
	<i>Aydınlatma:</i> Düzeyi minimum 150 lüks seviyelerinde olmalıdır.
	<i>Donanım:</i> Toplantı masası, dolaplar, dinlenme bölümü ve küçük bir mutfak nişi bulunmalıdır.

Yönetim hizmetinin verildiği bir başka mekân olan idari odaya ait özelliklere Tablo 2.27'de yer verilmiştir.

Tablo 2.27. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - idari odası (URL-1)

İDARİ ODA	<i>Konum:</i> G,GB veya GD yönlerinde zemin katta idare koridoru ile bağlantılı bir konumda yerleştirilmelidir.
	<i>Kapı:</i> Genişlik olarak minimum 100 cm genişliğinde olmalıdır.
	<i>Pencereler:</i> Sonlanmış zemin döşemesi üstünden minimum 90 cm yükseklik üzerinden başlamalıdır. Açılır özellikteki tüm pencere kanatları için kanat açıklığı 85 cm genişliğini geçmemelidir. Pencerelerin çift eksenli kullanılabilme imkânı olmalıdır. Kolu döşemeden en az 140 cm yukarıda başlamalıdır.
	<i>Döşemeler:</i> Ahşap türevi sıcak malzemeler kullanılmalıdır.
	<i>Tavanlar:</i> Kolay temizlenebilir özelliğe sahip yapı malzemesiyle kaplanmalı ve boyası yapılmalıdır. Asma tavan kullanımı tercih edilecekse alçıpan asma tavan uygulanmalıdır.
	<i>Duvarlar:</i> İç duvarlarda TMMOB'nin STC değerine uygun ses yalıtımı yapılmalıdır. Kolay temizlenebilir özelliğe sahip, su bazlı özelliğe sahip boyalar tercih edilerek uygulanmalıdır.
	<i>Gün Işığı/Havalandırma:</i> Doğal aydınlatma ve doğal havalandırmaya sahip olmalıdır.
	<i>Aydınlatma:</i> Düzeyi minimum 150 lüks seviyelerinde olmalıdır.

Yemeklerin yenildiği mekân olan yemek odasına ait özelliklere Tablo 2.28’de yer verilmiştir. Yemeklerin hazırlandığı ve yemek malzemelerinin depolandığı mekân olan mutfak ve depo mekânına ait özelliklere ise Tablo 2.29’da yer verilmiştir.

Tablo 2.28. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - yemek odası (URL-1)

YEMEK ODASI	<i>Konum:</i> G,GB yönlerinde bahçeye bakan, mutfak ile ilişkili merkezi bir konumda yerleştirilmelidir.
	<i>Kapı:</i> Genişlik olarak minimum 100 cm genişliğinde olmalıdır.
	<i>Pencereler:</i> Sonlanmış zemin döşemesi üstünden minimum 90 cm yükseklik üzerinden başlamalıdır. Açılır özellikteki tüm pencere kanatları için kanat açıklığı 85 cm genişliğini geçmemelidir. Pencerelerin çift eksenli kullanılabilme imkânı olmalıdır. Kolu döşemeden en az 140 cm yukarıda başlamalıdır.
	<i>Döşemeler:</i> PVC esaslı malzeme ile kaplanmalıdır, hijyenik olmalıdır.
	<i>Tavanlar:</i> Kolay temizlenebilir özelliğe sahip yapı malzemesiyle kaplanmalı ve boyası yapılmalıdır. Asma tavan kullanımı tercih edilecekse alçıpan asma tavan uygulanmalıdır.
	<i>Duvarlar:</i> İç duvarlarda TMMOB'nin STC değerine uygun ses yalıtımı yapılmalıdır. Kolay temizlenebilir özelliğe sahip, su bazlı özelliğe sahip boyalar tercih edilerek uygulanmalıdır.
	<i>Gün Işığı/Havalandırma:</i> Doğal aydınlatma ve doğal havalandırmaya sahip olmalıdır.
	<i>Aydınlatma:</i> Düzeyi minimum 150 lüks seviyelerinde olmalıdır.
	<i>Donanım:</i> Masa yüksekliğinin 57 cm, sandalye yüksekliğinin ise 35 cm olması uygundur.

Tablo 2.29. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu – mutfak ve depo (URL-1)

MUTFAK ve DEPO	<i>Konum:</i> Yemek odası ile bağlantılı bir konumda yerleştirilmelidir.
	<i>Kapı:</i> Genişlik olarak en az 90 cm genişliğinde olmalıdır. Depo kapılarında alüminyum kapı kullanılmalıdır.
	<i>Pencereler:</i> Sonlanmış zemin döşemesi üstünden minimum 90 cm yükseklik üzerinden başlamalıdır. Açılır özellikteki tüm pencere kanatları için kanat açıklığı 85 cm genişliğini geçmemelidir. Pencerelerin çift eksenli kullanılabilme imkânı olmalıdır. Kolu döşemeden en az 140 cm yukarıda başlamalıdır. Vasistas yapılacak olan pencereler ise minimum 2 adet olacak şekilde uygulanmalıdır. Vasistas açılımı yüksek kotta olmalıdır ve yüksekliği ise 75 cm genişlikten daha geniş yapılmamalıdır.
	<i>Döşemeler:</i> Fayans, seramik gibi sırlı özelliğe sahip, kaymayan malzeme ile kaplanmalı, su ve buhar geçişini engelleyici önlemler alınmalıdır.
	<i>Tavanlar:</i> Kolay temizlenebilir özelliğe sahip yapı malzemesiyle kaplanmalı ve boyası yapılmalıdır. Asma tavan kullanımı tercih edilecekse taş yünü ya da alüminyum asma tavan uygulanmalıdır.
	<i>Duvarlar:</i> İç duvarlarda TMMOB'nin STC değerine uygun ses yalıtımı yapılmalıdır. Fayans, seramik gibi sırlı özelliğe sahip malzemeler duvarda uygulanmalıdır.
	<i>Gün Işığı/Havalandırma:</i> Doğal aydınlatma ve doğal havalandırmaya sahip olmalıdır.
	<i>Sağlık:</i> Çocuk sağlığı açısından yemek anaokulunun mutfağında pişirilmelidir.
	<i>Ek Bilgiler:</i> Dış mekâna açılan servis kapısı ve kileri bulunmalıdır.

Kitap, masa, sandalye gibi okul donatılarının ve gereçlerinin saklanabildiği mekân olan depo ve arşiv mekânına ait özelliklere Tablo 2.30'da yer verilmiştir.

Tablo 2.30. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - depo ve arşiv (URL-1)

DEPO ve ARŞİV	<i>Konum:</i> İdari birim ile bağlantılı bir konumda yerleştirilmelidir.
	<i>Kapı:</i> Genişlik olarak en az 90 cm genişliğinde olmalıdır.
	<i>Pencereler:</i> Sonlanmış zemin döşemesi üstünden minimum 90 cm yükseklik üzerinden başlamalıdır. Açılır özellikteki tüm pencere kanatları için kanat açıklığı 85 cm genişliğini geçmemelidir. Pencerelerin çift eksenli kullanılabilme imkânı olmalıdır. Kolu döşemeden en az 140 cm yukarıda başlamalıdır. Vasistas yapılacak olan pencereler ise minimum 2 adet olacak şekilde uygulanmalıdır. Vasistas açılımı yüksek kotta olmalıdır ve yüksekliği ise 75 cm genişlikten daha geniş yapılmamalıdır.
	<i>Döşemeler:</i> Fayans, seramik gibi sırlı özelliğe sahip, kaymayan malzeme ile kaplanmalıdır.
	<i>Tavanlar:</i> Kolay temizlenebilir özelliğe sahip yapı malzemesiyle kaplanmalı ve boyası yapılmalıdır.
	<i>Duvarlar:</i> İç duvarlarda TMMOB'nin STC değerine uygun ses yalıtımı yapılmalıdır. Kolay temizlenebilir özelliğe sahip, su bazlı özelliğe sahip boyalar tercih edilerek uygulanmalıdır.
	<i>Gün Işığı/Havalandırma:</i> Tercihen doğal aydınlatma ve doğal havalandırmaya sahip olmalıdır.

Genel ihtiyaçların giderildiği tuvalet ve lavabolara ait özelliklere Tablo 2.31'de yer verilmiştir.

Tablo 2.31. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - tuvalet ve lavabolar (URL-1)

TUVALET VE LAVABOLAR	<i>Konum:</i> Öğretmenlerin rahat kontrol edebileceği kolay algılanan bir konumda yerleştirilmelidir.
	<i>Alan:</i> Her 30 öğrenciye birer tane wc ve lavabo olacak şekilde tasarlanmalıdır. Engelli öğrenciler içinde ayrı olarak en az birer tane wc ve lavabo olacak şekilde tasarlanmalıdır.
	<i>Boyutlar:</i> Klasik tuvalet çözümünde tek bir wc kabinin ölçüsü için minimum net genişlik 100 cm ve minimum derinlik 120 cm olmalıdır. Tuvaletler “cubicle” sistem şeklinde planlandığında modüler tuvalet birimlerinin eni minimum net 90 cm ve derinliği minimum 120 cm olmalı ve kapısı dışarı açılmalıdır.
	<i>Kapı:</i> Giriş kapısı genişliği en az 90 cm, kabin kapısı genişliği ise 80 cm olmalıdır. Öğrenci tuvaletinde kilit olmamalı ve kabin kapısı dışarı açılmalıdır. Kabin kapısı yerden 20 cm yükseklikte başlayıp, 120 cm yükseklikte bitirilmelidir. Kapı tekmelik ve tutamağında metal levhalar ile aşınma, darbe ve neme karşı koruma olmalıdır.
	<i>Pencereler:</i> Vasistas yapılacak olan pencereler ise minimum 2 adet olacak şekilde uygulanmalıdır. Vasistas açılımı yüksek kotta olmalıdır ve yüksekliği ise 75 cm genişlikten daha geniş yapılmamalıdır.
	<i>Döşemeler:</i> Fayans, seramik gibi sırlı özelliğe sahip, kaymayan malzeme ile kaplanmalı, su geçişini engelleyici önlemler alınmalıdır.
	<i>Tavanlar:</i> Kolay temizlenebilir özelliğe sahip yapı malzemesiyle kaplanmalı ve boyası yapılmalıdır. Asma tavan kullanımı tercih edilecekse taş yünü ya da alüminyum asma tavan uygulanmalıdır.

Tablo 2.31.(devam) Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - tuvalet ve lavabolar (URL-1)

	<i>Duvarlar:</i> İç duvarlarda TMMOB'nin STC değerine uygun ses yalıtımı yapılmalıdır. Fayans, seramik gibi sırlı özelliğe sahip malzemeler duvarda uygulanmalıdır.
	<i>Gün Işığı/Havalandırma:</i> Doğal aydınlatmayla birlikte doğal havalandırma ve hava bacası yapılmalıdır. Çatı üstüne çıkan havalandırma shaftı uygulanmalı ve asma tavan içinde yapılan hava kanallarıyla havalandırma shaftına bağlı olan bir havalandırma sistemi yapılmalıdır.
	<i>Donanım:</i> Lavabo yüksekliği 60 cm, ayna yüksekliği lavabo aksı üstünden 55 cm, klozet yüksekliği ise 30 cm olmalıdır. Hidrolik sistemli klozet kapakları tercih edilmelidir.
	<i>Engelli Wc:</i> Asansöre yakın bir konumda planlanmalıdır. Tekerlekli sandalyenin manevra yapabilmesi için tefrişten sonra en az 150cm x 150cm bir alan bırakılmalıdır. Giriş kapısının net açıklığı en az 100 cm olmalıdır.
	<i>Ek Bilgiler:</i> Bütün wc grupları için alaturka kabinlerle klozetli kabinler, %50 oranda eşit sayılı olarak çözümlenmelidir.. Eşitliğin gerçekleştirilemediği hallerdeyse minimum bir adet klozetli kabin çözümlenmelidir.

Veli ile iletişimin sağlandığı görüşme odasına ait özelliklere Tablo 2.32'de yer verilmiştir.

Tablo 2.32. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - görüşme odası (URL-1)

GÖRÜŞME ODASI	<i>Konum:</i> Zemin katta fazla dikkat çekmeyecek bir alanda, veli bekleme odası ve bina girişine yakın olacak şekilde idare koridoruyla bağlantısının sağlandığı bir konuma yerleştirilmelidir.
	<i>Kapı:</i> Genişlik olarak en az 90 cm genişliğinde olmalıdır.
	<i>Pencereler:</i> Sonlanmış zemin döşemesi üstünden minimum 90 cm yükseklik üzerinden başlamalıdır. Açılır özellikteki tüm pencere kanatları için kanat açıklığı 85 cm genişliğini geçmemelidir. Pencerelerin çift eksenli kullanılabilme imkânı olmalıdır. Kolu döşemeden en az 140 cm yukarıda başlamalıdır.
	<i>Döşemeler:</i> Ahşap türevi sıcak malzemeler kullanılmalıdır.
	<i>Tavanlar:</i> Kolay temizlenebilir özelliğe sahip yapı malzemesiyle kaplanmalı ve boyası yapılmalıdır. Asma tavan kullanımı tercih edilecekse alçıpan asma tavan uygulanmalıdır.
	<i>Duvarlar:</i> İç duvarlarda TMMOB'nin STC değerine uygun ses yalıtımı yapılmalıdır. Kolay temizlenebilir özelliğe sahip, su bazlı özelliğe sahip boyalar tercih edilerek uygulanmalıdır. Duvar kâğıdı uygulaması da isteğe bağlı olarak düşünülebilir.
	<i>Gün Işığı/Havalandırma:</i> Tercihen doğal aydınlatma ve doğal havalandırmaya sahip olmalıdır.
	<i>Aydınlatma:</i> Düzeyi minimum 150 lüks seviyelerinde olmalıdır.

Velilerin bekleyebilmesi için tasarlanan veli bekleme odasına ait özelliklere Tablo 2.33'te yer verilmiştir.

Tablo 2.33. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu – veli bekleme odası (URL-1)

VELİ BEKLEME ODASI	<i>Konum:</i> Zemin katta ana giriş koridoruyla bağlantısının sağlandığı bir konuma yerleştirilmelidir.
	<i>Kapı:</i> Genişlik olarak en az 90 cm genişliğinde olmalıdır.
	<i>Pencereler:</i> Sonlanmış zemin döşemesi üstünden minimum 90 cm yükseklik üzerinden başlamalıdır. Açılır özellikteki tüm pencere kanatları için kanat açıklığı 85 cm genişliğini geçmemelidir. Pencerelerin çift eksenli kullanılabilme imkânı olmalıdır. Kolu döşemeden en az 140 cm yukarıda başlamalıdır.
	<i>Döşemeler:</i> Ahşap türevi sıcak malzemeler kullanılmalıdır.
	<i>Tavanlar:</i> Kolay temizlenebilir özelliğe sahip yapı malzemesiyle kaplanmalı ve boyası yapılmalıdır. Asma tavan kullanımı tercih edilecekse alçıpan asma tavan uygulanmalıdır.
	<i>Duvarlar:</i> İç duvarlarda TMMOB'nin STC değerine uygun ses yalıtımı yapılmalıdır. Kolay temizlenebilir özelliğe sahip, su bazlı özelliğe sahip boyalar tercih edilerek uygulanmalıdır. Duvar kâğıdı uygulaması da isteğe bağlı olarak düşünülebilir.
	<i>Gün Işığı/Havalandırma:</i> Tercihen doğal aydınlatma ve doğal havalandırmaya sahip olmalıdır.
	<i>Aydınlatma:</i> Düzeyi minimum 150 lüks seviyelerinde olmalıdır.

Eğitim yapısında görev alan personelin genel ihtiyaçları için kullandığı personel tuvalete ait özelliklere Tablo 2.34’te yer verilmiştir.

Tablo 2.34. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - personel tuvalet (URL-1)

PERSONEL TUVALET	<i>Konum:</i> İdari bölüme ve öğrenci tuvaletlerine yakın bir konuma yerleştirilmelidir.
	<i>Alan:</i> Her 20 öğretmene (erkek - bayan) birer tane wc ve lavaboyla her 20 erkek öğretmen içinde 1 tane pisuar tasarlanmalıdır. Tuvalet çözümü tek olarak yapıldıysa, büyüklük olarak 3 m ² den az olmamalıdır.
	<i>Boyutlar:</i> Klasik tuvalet çözümünde tek bir wc kabinin ölçüsü için minimum net genişlik 110 cm olmalıdır. Kapısı içeri açılan kabinlerde derinlik 140 cm aşağı olmamalıdır. Tuvaletler “cubicle” sistem şeklinde planlandığında modüler tuvalet birimlerinin eni minimum net 90 cm ve derinliği ise kapının dışarıya açılması durumunda 125 cm, içeriye açılması durumunda 130 cm olmalıdır.
	<i>Kapı:</i> Giriş kapısı genişliği en az 90 cm, kabin kapısı genişliği ise 80 cm olmalıdır. Kabin kapısı dışarı açılmalıdır.
	<i>Pencereler:</i> Vasistas yapılacak olan pencereler ise minimum 2 adet olacak şekilde uygulanmalıdır. Vasistas açılımı yüksek kotta olmalıdır ve yüksekliği ise 75 cm genişlikten daha geniş yapılmamalıdır.
	<i>Döşemeler:</i> Fayans, seramik gibi sırlı özelliğe sahip, kaymayan malzeme ile kaplanmalı, su geçişini engelleyici önlemler alınmalıdır.
	<i>Tavanlar:</i> Kolay temizlenebilir özelliğe sahip yapı malzemesiyle kaplanmalı ve boyası yapılmalıdır. Asma tavan kullanımı tercih edilecekse taş yünü ya da alüminyum asma tavan uygulanmalıdır.
	<i>Duvarlar:</i> İç duvarlarda TMMOB'nin STC değerine uygun ses yalıtımı yapılmalıdır. Fayans, seramik gibi sırlı özelliğe sahip malzemeler duvarda uygulanmalıdır.
	<i>Gün Işığı/Havalandırma:</i> Doğal aydınlatmayla birlikte doğal havalandırma ve hava bacası yapılmalıdır. Çatı üstüne çıkan havalandırma shaftı uygulanmalı ve asma tavan içinde yapılan hava kanallarıyla havalandırma shaftına bağlı olan bir havalandırma sistemi yapılmalıdır.
	<i>Ek Bilgiler:</i> Mekân düzenlemesi yapılırken koridorlara ve hollere, tuvaletin kapısı açıldığı zaman içerisini engelleyecek biçimde nişler uygulanmalıdır. Bütün wc grupları için alaturka kabinlerle klozetli kabinler, %50 oranda eşit sayılı olarak çözümlenmelidir. Eşitliğin gerçekleştirilemediği hallerdeyse minimum bir adet klozetli kabin çözümlenmelidir.

Sığınak, ısı merkezi, su deposu, depo, ana tablo ile ihtiyaç dâhilinde jeneratör ve havalandırma santralinin yer aldığı genel mekânlar olan teknik hacimlere ait özelliklere Tablo 2.35’te yer verilmiştir.

Tablo 2.35. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - teknik hacimler (URL-1)

TEKNİK HACİMLER	<i>Konum:</i> Teknik mekânlar bodrum kata yerleştirilmelidir.
	<i>Gün Işığı/Havalandırma:</i> Doğal aydınlatma ve doğal havalandırmaya sahip olmalıdır.

Öğrencilerin koşma, tırmanma, atlama gibi faaliyetlerle bedenlerini, yeteneklerini ve sınırlarını keşfederek fiziksel olarak gelişimlerine yardımcı olan bahçe oyun parkına ait özelliklere Tablo 2.36’da yer verilmiştir.

Tablo 2.36. Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu - bahçe oyun parkı (URL-1)

BAHÇE OYUN PARKI	<i>Konum:</i> Oyun etkinlik odası ve dersliklerle ilişkili, sürekli güneş alan bir konuma planlanmalıdır.
	<i>Alan:</i> Kullanılacak olan oyun materyallerine göre belirlenmelidir. Oyun bahçesinin hesabı, tek kenarı minimum 4 m olan ve alanı 40 m ² alandan az olmayacak şekilde öğrenci başına minimum 1,5 m ² alan olacak biçimde yapılmalıdır. 250 m ² bahçe alanı olan okullar için öğrenci başına 1,5m ² alan koşuluna bakılmaksızın 250 öğrenci için kontenjan verilmektedir. Bahçesi 250 m ² alandan büyük okullar içinse kontenjanı 250 m ² oyun bahçesine verilmiş olan kontenjana ilaveten öğrenci başına 1,5m ² alan düşecek şekilde hesaplanarak tespit edilir.
	<i>Döşemeler:</i> Dış mekân için uygun olan kauçuk esaslı kaplama malzemesiyle kaplanmalıdır.
	<i>Donanım:</i> Ana bahçe içinden bitkiler ve yapay mimari elemanlarla ayrılan oyun parkı ve kum havuzu tasarımı yapılmalıdır.

Anaokulu binasının tasarımı için kullanılan tasarım kriterleri ile özel ve resmi anaokulu binaları uygulanırken dikkate alınan asgari tasarım kriterleri için gerekli araştırma yapılarak kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Tez çalışmasının devamında çalışmada kullanılan materyal ve yöntem ile ilgili gerekli bilgiler verilecektir.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Kullanım Sürecinde Değerlendirme (KSD)

Kullanım sürecinde değerlendirme kavramı genel olarak, kullanılmakta olan binaların kullanıcı gereksinimleri ve yapım amacının ne şekilde bulunduğu sistemli bir şekilde değerlendirmesi süreci olarak karşımıza çıkar (Lackney, 2001). KSD gözlem, görüşme, anket gibi tekniklerle kullanıcı için tasarlanmış olan çevrenin iyi işlemesine yardımcı olan etkenleri ortaya çıkarma sürecidir. Bu değerlendirme tekniği, tasarımın kalitesinin daha iyi olması için yürütülen temelinde geri besleme mekanizması olan bir etkinliktir (Göktekin, 2002). Binalar kullanılırken, kullanıcının memnuniyetinin belirlenmesi, mevcut durumdaki benzer niteliğe sahip yapıların veriminin artırılması ve ileride yapılması planlanan tasarımları yönlendirmesi açısından fazlasıyla kullanılan bir yöntemdir (Şenkal Sezer, 2016).

Tasarım sürecinde gerçekleşmesi hedeflenen unsurların, kullanım amacına ne kadar uyduğunun denetimi ancak binanın kullanımına başladıktan sonra yapılacak olan bina değerlendirme tekniğiyle belirlenir. Bu değerlendirmenin yapılmasının önemi binada bulunan fonksiyon ve yapımdan kaynaklı aksaklıkların tespit edilmesi, kullanıcının memnuniyet analizinin yapılması ve binanın hedefine ulaşımının belirlenmesidir. Bu sayede elde edilmiş olan bilgilerle aynı tür bina tasarımı için geri-besleme sistemi de kullanılabilir (Osmanağaoğlu, 2001).

KSD'nin performans düzeyleri; teknik performans, işlevsel performans ve davranışsal performans şeklinde 3 adet performans düzeyinden oluşmaktadır. (Göktekin, 2002). KSD yöntemi uygulanırken BPRU, satranç, bina değerlendirme, süreç-strüktür, KSD süreç, süreç-teknik ve problem arama gibi çeşitli modeller kullanılmaktadır (Karagenç, 2002).

Bu tez çalışmasında tasarımın kullanıcıya uygunluğunun araştırma ve analizinin yapıldığı değerlendirme süreci ve bu sürecin çeşitli yöntemlerle kendi içinde denetlendiği bir değerlendirme yöntemi olan süreç-teknik modeli kullanılmıştır. Süreç-teknik modeli; keşif yapılması ve bilginin toplanması, araştırma tasarımının yapılması, verilerin toplanması, belgeleme ve verilerin analizinin yapıldığı değerlendirme süreci ile anket, görüşme, gözlem ve arşiv araştırması tekniği, çevresel ölçümler ile veri analizi ve dökümantasyon tekniğinin uygulandığı iki kısımdan oluşmaktadır. (Kirk ve Spreckelmeyer, 1988).

Süreç-teknik modeli kapsamında anaokulu yöneticileri ile görüşme yapılmıştır. Seçilen anaokulu yapılarının durum tespiti için araştırmacı tarafından gözlem ve fotoğraflama yapılmıştır.

Anaokulu binalarına ait kat planlarında yer alan mekânlar incelenmiştir. Bu mekânların dönüşüm öncesi konut işlevine, bina içerisindeki konumuna, zemin, duvar, tavan ve kapı özelliklerine, güneş kontrolünü ne şekilde sağladıklarına ve mekan içinde yer alan ekipman kullanıma yer verilmiştir. Yapılan bu mekân analizi oluşturulan puanlama tablolarına göre değerlendirilmiştir.

3.2. Değerlendirme Tabloları

Anaokulu binası tasarımında kullanılan MEB “Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu” (URL-1) ve “Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi”nde (URL-2) yer alan standartlar ve bunlara ek olarak yapılan literatür araştırması doğrultusunda elde edilen anaokulu tasarım kriterlerinin hepsi tablolastırılarak, bir puanlama sistemi oluşturulmuştur.

Anaokulu binasının taşınması gereken çevresel standartlara uygunluğunu değerlendirmek için hazırlanan Tablo 3.1’de incelenecek anaokullarının Konya ilinde yer almasından dolayı soğuk iklim bölgesine ait değerlendirme kriterleri dikkate alınmıştır. Fiziksel etkenler, topoğrafya ve yönleme ile bina formu ve konstrüksiyon başlıkları altında yer alan alt parametrelerdeki maddeleri tam anlamıyla sağlayan maddeler 2 puan üzerinden, sağlayan ancak yeterli düzeyde olmayan maddeler 1 puan üzerinden, sağlamayan maddeler ise 0 puan üzerinden değerlendirilmiştir.

Tablo 3.1. Anaokulu binası çevresel standartlar değerlendirme tablosu

ÇEVRESEL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
FİZİKSEL ETKENLER (Soğuk İklim Bölgesi)	Güneş			
	Rüzgâr			
	Nem ve Yağış			
TOPOĞRAFYA ve YÖNLENME (Soğuk İklim Bölgesi)	Yerleşim			
	Güneşlenme Yönü			
	Bina Yönü			
BİNA FORMU ve KONSTRÜKSİYONU (Soğuk İklim Bölgesi)	Form			
	Isı Korunumu			
	Taşıyıcı Sistem			
TOPLAM				

Fiziksel etkenler başlığında güneş kriteri üzerinden puanlama sistemini örnek olması adına açıklamak gerekirse asgari tasarım kriterleri içinde bina, “*Güneş: Güneş ışıının varlığına senenin önemli bir kısmında ihtiyaç duyulmaktadır. Binaların yönlenmesinde ile yerleşiminde ilk olarak güney yönü seçilmelidir. Güney yönünde güneş ışıının varlığına engel olacak doğal veya yapay unsurlardan kaçınılmalıdır.*” bu alt parametrelerin hepsini taşıyorsa 2 puanla, yapı güney yöne yönlenmiş ancak o yönde güneş ışıının engel olan unsurlar varsa 1 puanla, alt parametrelerin hiçbirini taşımıyorsa da 0 puanla değerlendirilerek bu kriterin analizini gerçekleştirilmiş, almış olduğu puan ile kriter sayısal olarak ifade edilmiştir. Bu şekilde çevresel standartlar tablosu içindeki tüm kriterlerin yapı özelinde analizi gerçekleştirilmiştir.

Anaokulu binasının taşınması gereken yapısal standartlara uygunluğunu değerlendirmek için hazırlanan Tablo 3.2’de genel tasarım ilkelerine, giriş holü, koridorlar, rampalar, merdiven, yangın merdiveni, asansör, galeri boşlukları, teknik mekânlar, çatı, döşemeler, kapılar, pencereler, renk ve boya ile güvenlik başlıklarına yer verilmiştir. Bu başlıklar altında yer alan alt parametrelerdeki maddeleri tam anlamıyla sağlayan maddeler 2 puan üzerinden, sağlayan ancak yeterli düzeyde olmayan maddeler 1 puan üzerinden, sağlamayan maddeler ise 0 puan üzerinden değerlendirilmiştir.

Tablo 3.2. Anaokulu binası yapısal standartlar değerlendirme tablosu

YAPISAL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
GENEL TASARIM İLKELERİ	Kat Adedi			
	Kat Yüksekliği			
	Bodrum Kat			
	Aks			
	Esnek Mekân			
	Ek Bilgiler			
GİRİŞ HOLÜ	Özellikleri			
	Donanım			
KORİDORLAR	Özellikleri			
	Donanım			
	Ölçüler			
RAMPALAR	Özellikleri			

Tablo 3.2. (devam) Anaokulu binası yapısal standartlar değerlendirme tablosu

MERDİVEN	Basamak			
	Rıht			
	Korkuluk			
	Küpeşte			
	Trabzan			
	Parapet			
	Kol Genişliği			
YANGIN MERDİVENİ	Özellikleri			
ASANSÖR	Özellikleri			
GALERİ BOŞLUKLARI	Özellikleri			
TEKNİK MEKÂNLAR	Isı Merkezi			
	Elektrik Odası			
	Jeneratör Odası			
	Havalandırma Santrali			
	Sistem Odası			
	Teknisyen ve Hizmetli Odası			
	Depolar			
	Su Deposu			
	Sığınak			
ÇATI	Özellikleri			
DÖŞEMELER	Özellikleri			
KAPILAR	Ana Giriş Kapısı			
	Açılış Yönü			
	Kapı Kolu			
	Güvenlik			
	Ek Bilgiler			
PENCERELER	Özellikleri			
	Yalıtım			
	Güvenlik			
	Ek Bilgiler			
RENK ve BOYA	Cephe			
	İç Mekân			
	Dış Cephe Alternatif Renk Seçenekleri			
GÜVENLİK	Giriş			
	Yol			
	Çevre			
	Bahçe			
	Mobilya			
	Elektrik			
	Ek Bilgiler			
TOPLAM				

Genel tasarım ilkeleri başlığında kat adedi kriteri üzerinden puanlama sistemini örnek olması adına açıklamak gerekirse asgari tasarım kriterleri içinde bina, “*Kat Adedi: Bodrum + Zemin + 1 Kat*” olmalıdır, bu alt parametrelerin hepsini taşıyorsa 2 puanla, yapıda bodrum kat yoksa 1 puanla, hem bodrum kat yok hem de 1 kattan daha fazla kat sayısına sahipse 0 puanla değerlendirilerek bu kriterin analizini gerçekleştirilmiş, almış olduğu puan ile kriter sayısal olarak ifade edilmiştir. Bu şekilde yapısal standartlar tablosu içindeki tüm kriterlerin yapı özelinde analizi gerçekleştirilmiştir. Yine bu başlıkta “*Ek Bilgiler: Binanın toprağa temas eden bölümlerinde betonarme perde duvar yapılmalıdır. Öğrencilerin toplanabilmesi için kapalı teneffüs alanları planlanacaktır.*” şeklinde değerlendirme kriteri yer almaktadır. Burada yapıda ayrıca bulunması istenen asgari tasarım standartlarında yer alan ek bilgilere yer verilmiştir ve aynı şekilde değerlendirmesi yapılmıştır. Kapılar, pencereler ve güvenlik başlıkları içerisinde yer alan ek bilgilerde aynı şekilde değerlendirilmiştir.

Anaokulu binasının taşınması gereken mekânsal standartlara uygunluğunu değerlendirmek için hazırlanan Tablo 3.3’te derslik, uyku odası, oyun etkinlik odası, müdür odası, müdür yardımcısı odası, öğretmen odası, idari oda, yemek odası, mutfak ve depo, depo ve arşiv, tuvalet ve lavabolar, görüşme odası, veli bekleme odası, personel tuvalet, teknik hacimler, bahçe oyun parkı ve diğer mekânlar başlıklarına yer verilmiştir. Bu başlıklar altında yer alan alt parametrelerdeki maddeleri tam anlamıyla sağlayan maddeler 2 puan üzerinden, sağlayan ancak yeterli düzeyde olmayan maddeler 1 puan üzerinden, sağlamayan maddeler ise 0 puan üzerinden değerlendirilmiştir.

Tablo 3.3. Anaokulu binası mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

MEKÂNSAL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
DERSLİK	Konum			
	Alan			
	Kapasite			
	Kapı			
	Pencereler			
	Döşemeler			
	Tavanlar			
	Duvarlar			
	Gün Işığı Havalandırma			
	Aydınlatma			
	İç Hava Kalitesi			
	Donanım			
	Ek Bilgiler			

Tablo 3.3. (devam) Anaokulu binası mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

UYKU ODASI	Konum			
	Alan			
	Kapı			
	Pencereler			
	Döşemeler			
	Tavanlar.			
	Duvarlar			
	Gün Işığı Havalandırma			
	Aydınlatma			
	İç Hava Kalitesi			
	Donanım			
OYUN ETKİNLİK ODASI	Konum			
	Alan			
	Kapı			
	Pencereler			
	Döşemeler			
	Tavanlar			
	Duvarlar			
	Gün Işığı Havalandırma			
	Aydınlatma			
	İç Hava Kalitesi			
	Donanım			
MÜDÜR ODASI	Konum			
	Alan			
	Kapı			
	Pencereler			
	Döşemeler			
	Tavanlar			
	Duvarlar			
	Gün Işığı Havalandırma			
	Aydınlatma			
	Donanım			
MÜDÜR YARDIMCISI ODASI	Konum			
	Alan			
	Kapı			
	Pencereler			
	Döşemeler			
	Tavanlar			
	Duvarlar			
	Gün Işığı Havalandırma			
	Aydınlatma			
	Donanım			
ÖĞRETMEN ODASI	Konum			
	Kapı			
	Pencereler			
	Döşemeler			
	Tavanlar			
	Duvarlar			
	Gün Işığı Havalandırma			
	Aydınlatma			
	Donanım			
	Donanım			

Tablo 3.3. (devam) Anaokulu binası mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

İDARİ ODA	Konum			
	Kapı			
	Pencereler			
	Tavanlar			
	Döşemeler			
	Duvarlar			
	Gün Işığı Havalandırma			
	Aydınlatma			
YEMEK ODASI	Konum			
	Kapı			
	Pencereler			
	Döşemeler			
	Tavanlar			
	Duvarlar			
	Gün Işığı Havalandırma			
	Aydınlatma			
MUTFAK ve DEPO	Konum			
	Kapı			
	Pencereler			
	Döşemeler			
	Tavanlar			
	Duvarlar			
	Gün Işığı Havalandırma			
	Sağlık			
DEPO ve ARŞİV	Konum			
	Kapı			
	Pencereler			
	Döşemeler			
	Tavanlar			
	Duvarlar			
	Gün Işığı Havalandırma			
	Ek Bilgiler			
TUVALET VE LAVABOLAR	Konum			
	Alan			
	Boyutlar			
	Kapı			
	Pencereler			
	Döşemeler			
	Tavanlar			
	Duvarlar			
	Gün Işığı Havalandırma			
	Donanım			
	Engelli Wc			
	Ek Bilgiler			

Tablo 3.3. (devam) Anaokulu binası mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

GÖRÜŞME ODASI	Konum			
	Kapı			
	Pencereler			
	Döşemeler			
	Tavanlar			
	Duvarlar			
	Gün Işığı Havalandırma			
	Aydınlatma			
VELİ BEKLEME ODASI	Konum			
	Kapı			
	Pencereler			
	Döşemeler			
	Tavanlar			
	Duvarlar			
	Gün Işığı Havalandırma			
	Aydınlatma			
PERSONEL TUALET	Konum			
	Alan			
	Boyutlar			
	Kapı			
	Pencereler			
	Döşemeler			
	Tavanlar			
	Duvarlar			
	Gün Işığı Havalandırma			
	Ek Bilgiler			
TEKNİK HACİMLER	Konum			
	Gün Işığı Havalandırma			
BAHÇE OYUN PARKI	Konum			
	Alan			
	Döşemeler			
	Donanım			
DİĞER MEKÂNLAR	Giriş			
	Rehberlik Odası			
	Çok Amaçlı Salon			
	Drama Odası			
	Müzik ve Görsel Sanatlar Dersliği			
	Muayene Odası			
	Bakıcı ve Personel Odası			
TOPLAM				

Derslik başlığında kat adedi kriteri üzerinden puanlama sistemini örnek olması adına açıklamak gerekirse asgari tasarım kriterleri içinde bina, “*Konum: G,GB veya GD yönlerinde zemin katta; bahçeye açılabilen bir konumda yerleştirilmelidir.*” bu alt parametrelerin hepsini taşıyorsa 2 puanla, G, GB ve GD yönlerinde konumlanan dersliklerin yanında bu yönler dışında konumlanan derslikler varsa, derslikler G, GB ve GD yönlerinde konumlanmış ancak bahçe ile bağlantısı yoksa 1 puanla, derslikler hem bu yönler dışında konumlanmış hem de bahçe ile bağlantısı yoksa 0 puanla değerlendirilerek bu kriterin analizini gerçekleştirilmiş, almış olduğu puan ile kriter sayısal olarak ifade edilmiştir. Bu şekilde mekânsal standartlar tablosu içindeki tüm kriterlerin yapı özelinde analizi gerçekleştirilmiştir. Yine bu başlıkta “*Ek Bilgiler: Çocukların özel ihtiyaçları için düzenlenmiş dolaplar bulunmalıdır.*” şeklinde değerlendirme kriteri yer almaktadır. Burada mekânda ayrıca bulunması istenen asgari tasarım standartlarında yer alan ek bilgilere yer verilmiştir ve aynı şekilde değerlendirmesi yapılmıştır. Mutfak ve depo, tuvalet ve lavabolar ve personel tuvalet başlıkları içerisinde yer alan ek bilgilerde aynı şekilde değerlendirilmiştir.

Diğer mekânlar başlığında anaokulu binasında olması istenen, Özel Eğitim Kurumları Standartlar Yönergesi-Mekânsal Standartlar içerisinde yer alan çok amaçlı salon, rehberlik odası, drama odası ile müzik ve görsel sanatlar dersliği ve anaokulu tasarım kriterleri başlığında yer verilen giriş, muayene odası ile bakıcı ve personel odası mekânlarıyla ilgili değerlendirme yapılmıştır.

Yapılar çevresel standartlar, yapısal standartlar ve mekânsal standartlar çerçevesinde incelenmiştir ve bu üç standardın toplam puanları ise tekrar toplanarak yapının anaokulu olarak kullanılabilirlik değeri ortaya konulmuştur. Toplamda 208 adet değerlendirme parametresinin olması çalışmanın alt ve üst aralığını belirlemekte yardımcı olmuştur. Tüm parametrelerden 2 puan alan yapı üst değer olarak 416 (208x2) puan alarak %100 lük bir işlev değerine sahip olacağı düşünülmüşken, tüm parametrelerden 1 puan alan yapı ara değer olarak 208 (208x1) puan alarak %50 lik bir işlev değerine sahip olacaktır.

Bu hesaplama sonucunda anaokulunun puanlama tablosundan almış olduğu sayısal değer % lik olarak hesaplanmıştır. %50lik değer altında kalan yapıların tez kapsamında anaokulu işlevinde kullanımı yetersiz görülürken, %50lik değer üzerinde kalan yapıların tez kapsamında anaokulu işlevinde kullanımı yeterli görülmüştür.

4. ANAOKULLARININ TASARIM KRİTERLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ülkemizde şehirleşmenin çoğunlukla plansız bir şekilde gerçekleşmesinden dolayı karşılaşılan en büyük sorunların başında konut harici toplumsal ihtiyaçlara cevap verecek yapılara ve yeşil alanlara ihtiyaç olduğu zaman planlama yapabilmek için rezerv alan bulunamaması ve rezerv alan bulunsa bile ihtiyaç duyulan büyüklüğü karşılayabilecek nitelikte olmaması gelmektedir. Bu iki sorun günümüzün yapılaşma ve şehirleşme sorunlarının en başında gelenleridir. Anaokulu yapılarının ağırlıklı olarak konut bölgelerinde konumlanması ve çocuklar için yürüme mesafesinde bir uzaklıkta yer alması gerekliliğinden dolayı bu yapı çeşidine duyulan ihtiyaç, günümüz koşullarında çoğunluklu olarak müstakil konutların anaokuluna dönüştürülerek kullanılması şeklinde başka bir amaç için tasarlanmış olan yapıların yeniden işlevlendirilerek kullanılmasıyla karşılanmaktadır.

Bu husus ilk başta istenilen yapı ihtiyacının en pratik şekilde karşılanması açısından olumlu gibi düşünülse de, ilk işlevi konut olan yapıların, belirli standartlar doğrultusunda tasarlanması gereken anaokulları için gerekli olan mekânsal çözümleri sağlayamaması ve anaokulu tasarımı için hazırlanmış olan tasarım standartlarından ödün verilmesi gibi yeni sorunların oluşmasına neden olmaktadır. Gün geçtikçe sayıları artan bu tür yapıların çocuk gelişimi açısından fiziksel ve davranışsal uygunluğu önem arz etmektedir. Bu bağlamda tez çalışması kapsamında müstakil konuttan dönüşen anaokulu yapıları ile anaokulu işlevinde tasarlanmış yapılarının anaokulu tasarım kriterleri çerçevesinde incelenmesi için örnek teşkil edeceği düşünülen Konya ili Meram ilçesinde bulunan anaokulları araştırma alanı olarak seçilmiştir.

Bu seçim yapılırken büyükşehir olan Konya il merkezine bağlı nüfusun en yoğun olduğu 3 merkez ilçe olan Meram, Selçuklu ve Karatay ilçelerindeki anaokulu sayıları incelenmiştir. Bu ilçelerde bulunan anaokullarının sayısı ve dağılımı Milli Eğitim Bakanlığı'nın internet sitesinden alınan verilere göre Tablo 4.1'de yer almaktadır.

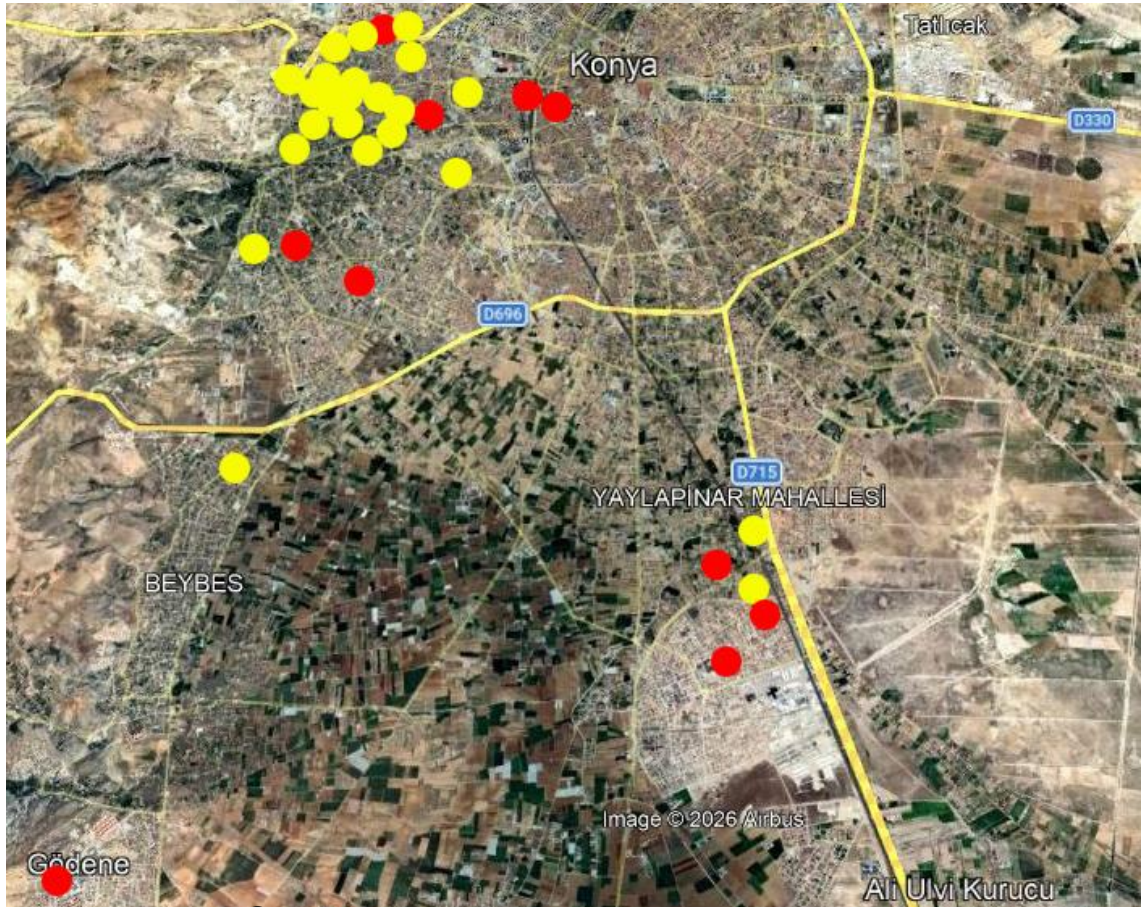
Tablo 4.1. Konya iline bağlı merkez ilçelerde 2025 yılında bulunan anaokulları sayısı ve dağılımı

	RESMÎ ANAOKULU SAYISI	ÖZEL ANAOKULU SAYISI
KARATAY	13	9
MERAM	10	22
SELÇUKLU	29	22

Selçuklu ve Karatay ilçelerinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi anaokulu sayısı özel anaokulu sayısından fazladır ancak Meram ilçesinde yer alan resmi anaokullarının sayısı bölgenin ihtiyacını karşılayamadığından özel anaokulu sayısı, resmi anaokulu sayısının iki katından daha fazla bir değere ulaşmıştır. Bu özel anaokullarının kimisi yeni bir eğitim yapısı olarak tasarlanıp kullanılırken kimisi de daha önce konut işlevine sahip yapıların yeniden işlevlendirilerek anaokuluna dönüştürülmesi şeklinde kullanılmaktadır. Bu sebepten alan çalışması için Meram ilçesinde bulunan anaokullarının incelenmesi uygun görülmüştür.

4.1. Meram İlçesi Mevcut Anaokullarının Analizi ve Örneklem Seçimi

Meram'da bulunan resmi anaokulları bölgenin ihtiyacı doğrultusunda farklı alanlarda dağılım gösterirken özel anaokullarının belirli bir merkez etrafında yoğunlaştığı Şekil 4.1'de görülmektedir.

Şekil 4.1. Meram ilçesinde bulunan resmi ve özel anaokullarının dağılımı - Google Earth görüntüsü

Özel anaokulları tüm gün eğitim hizmeti vermesinden dolayı daha çok çalışan aileler tarafından iş yerlerine yakın konumlarda tercih edilmektedir. Bu yoğunlaşmanın altında hastane, üniversite, ofis yapılarının ağırlıklı olarak o bölgede yer alması ve ailelerin mesai saatleri boyunca iş yerlerine yakın konumda bulunan anaokullarını, çocuklarının eğitim ve bakım ihtiyaçları için tercih etmesi yer almaktadır.

Meram İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne ait 2016 yılı resmi anaokulu verileri ile anaokullarının mevcut nitelikleri Tablo 4.2’de yer almaktadır.

Tablo 4.2. Meram ilçesinde bulunan resmi anaokulları, kapasiteleri ve niteliği 2016

MEB'E BAĞLI RESMİ ANAOKULLARI	NİTELİĞİ	ŞUBE SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	EĞİTİM ŞEKLİ
Meram İhsan Karacığan Anaokulu	Bağımsız Anaokulu	5	106	Normal Eğitim
Meram Mevlana Anaokulu	Bağımsız Anaokulu	10	209	İkili Eğitim
Meram Şehit Kubilay Anaokulu	Bağımsız Anaokulu	6	147	İkili Eğitim
Öğretmen Ayşe İhsan Anaokulu	Bağımsız Anaokulu	3	117	Normal Eğitim
Türk Anneler Derneği Anaokulu	Apartman Binası	8	218	İkili Eğitim

Tablo 4.3’te yer alan 2025 yılı güncel verilerine göre Meram ilçesinde bulunan resmi 5 adet anaokulunun yer aldığı tabloya 3 adet bağımsız anaokulu ve 2 adet bağımsız özel eğitim anaokulu olmak üzere 5 adet yeni anaokulu daha eklenmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi anaokulu sayısı %100 oranında artmıştır ancak özel gereksinimli çocukların eğitimi için ihtiyaç duyulan okul öncesi eğitim kurumları daha farklı standartlara sahip olduğundan bağımsız özel eğitim anaokulları bu çalışmanın dışında tutulmuştur. Bu sebeple Meram ilçesinde MEB’e bağlı resmi bağımsız anaokulu sayısında %60 oranında bir artış olduğu görülmektedir.

Tablo 4.3. Meram ilçesinde bulunan resmi anaokulları, kapasiteleri ve niteliği 2025

MEB'E BAĞLI RESMİ ANAOKULLARI	NİTELİĞİ	ŞUBE SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	EĞİTİM ŞEKLİ
Meram İhsan Karacığan Anaokulu	Bağımsız Anaokulu	4	81	Normal Eğitim
Meram Mevlana Anaokulu	Bağımsız Anaokulu	10	200	İkili Eğitim
Meram Şehit Kubilay Anaokulu	Bağımsız Anaokulu	10	152	İkili Eğitim
Öğretmen Ayşe İhsan Anaokulu	Bağımsız Anaokulu	5	104	İkili Eğitim
Türk Anneler Derneği Anaokulu	Apartman Binası	12	160	İkili Eğitim
Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu	Bağımsız Anaokulu	7	140	Normal Eğitim
Hafsa Sultan Anaokulu	Bağımsız Anaokulu	4	135	İkili Eğitim
Lalebahçe Anaokulu	Bağımsız Anaokulu	0	0	-
Meram Nuriye Cahit Atay Özel Eğitim Anaokulu	Bağımsız Özel Eğitim Anaokulu	8	39	Normal Eğitim
Nezahat-Bekir Sami Elibol Anaokulu	Bağımsız Özel Eğitim Anaokulu	4	20	Normal Eğitim

2025 yılında Meram ilçesinde resmi olarak eğitim veren 8 adet bağımsız anaokulu bulunmaktadır. İhsan Karacığan Anaokulu, Mevlana Anaokulu ve Öğretmen Ayşe İhsan Anaokulu başka eğitim yapıları çevresinde anaokulu binası olarak eğitim verirken, Şehit Kubilay Anaokulu Konya askerlik şubesi içerisinde, Türk Anneler Derneği Anaokulu ise 3 katlı konutlar çevresinde yer alan bir apartman binasında eğitim vermektedir. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu, Hafsa Sultan Anaokulu ve Lalebahçe Anaokulu ise konut yapılarının çevresinde bağımsız olarak tasarlanmış anaokulu binalarında eğitim vermektedir.

Meram İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne ait 2016 yılı özel anaokulu verileri ile anaokullarının mevcut nitelikleri Tablo 4.4'de yer almaktadır.

Tablo 4.4. Meram ilçesinde bulunan özel anaokulları, kapasiteleri ve niteliği 2016

MEB'E BAĞLI ÖZEL ANAOKULLARI	NİTELİĞİ	ŞUBE SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	EĞİTİM ŞEKLİ
Özel Altınoluk Kamer Anaokulu	Ticari Yapı	8	146	Normal Eğitim
Özel Altınşah Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	3	8	Normal Eğitim
Özel Aşkan Anaokulu	Ticari Yapı	6	60	Normal Eğitim
Özel Dağdeniz Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	0	0	Normal Eğitim
Özel Gençlik Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	5	66	Normal Eğitim
Özel Konya İlkadım Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	2	11	Normal Eğitim
Özel Konya Kırçiçekleri Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	2	50	Normal Eğitim
Özel Konya Maya Çocuk Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	5	70	Normal Eğitim
Özel AKD Kids Anaokulu	Eğitim Yapısı	5	51	Normal Eğitim
Özel Minik Kalpler Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	6	72	Normal Eğitim
Özel Nükte Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	3	36	Normal Eğitim
Özel Yaşam Paylaşım Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	2	5	Normal Eğitim
Özel Zümra Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	3	30	Normal Eğitim

Tablo 4.5'te yer alan 2025 yılı güncel verilerine göre Meram ilçesinde bulunan özel 13 adet anaokulunun yer aldığı tabloya 9 adet yeni özel anaokulu daha eklenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özel anaokulu sayısı %61,5 oranında artmıştır.

Tablo 4.5. Meram ilçesinde bulunan özel anaokulları, kapasiteleri ve niteliği 2025

MEB'E BAĞLI ÖZEL ANAOKULLARI	NİTELİĞİ	ŞUBE SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	EĞİTİM ŞEKLİ
Özel Kamer Anaokulu	Ticari Yapı	-	-	Normal Eğitim
Özel Alakova Gülbahçesi Anaokulu	Konut Yapısı	-	-	Normal Eğitim
Özel Aşkan Anaokulu	Ticari Yapı	-	-	Normal Eğitim
Özel Bambu Yaşam Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	Projesine Ulaşılamadı		Normal Eğitim
Özel Bilim Çocuk Akademisi Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	4	62	Normal Eğitim
Özel Çamlıbahçe Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	Projesine Ulaşılamadı		Normal Eğitim
Özel Deniz İncileri Anaokulu	Eğitim Yapısı	-	-	Normal Eğitim
Özel Elif Özer Anaokulu	Eğitim Yapısı	-	-	Normal Eğitim
Özel İhlamur Anaokulu	Ticari Yapı	-	-	Normal Eğitim
Özel İstikbal Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	Projesine Ulaşılamadı		Normal Eğitim
Özel Kenan Doğan Anaokulu	Eğitim Yapısı	-	-	Normal Eğitim
Özel Keşif Dünyası Anaokulu	Eğitim Yapısı	-	-	Normal Eğitim
Özel Konya Kır çiçekleri Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	İzin Alınamadı		Normal Eğitim
Özel Konya Maya Çocuk Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	4	99	Normal Eğitim
Özel Meram Güzide Anaokulu	Eğitim Yapısı	-	-	Normal Eğitim
Özel Meram Laleleri Anaokulu	Eğitim Yapısı	-	-	Normal Eğitim
Özel Meram Şirin Anaokulu	Eğitim Yapısı	-	-	Normal Eğitim
Özel Minik Kalpler Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	6	80	Normal Eğitim
Özel Naturel Yaşam Anaokulu	Konut Yapısı	5	76	Normal Eğitim
Özel Yaka Yöntem Anaokulu	Eğitim Yapısı	-	-	Normal Eğitim
Özel Yeni Orman Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	Projesine Ulaşılamadı		Normal Eğitim
Özel Zümra Anaokulu	Konut Yapısı (Müstakil)	Projesine Ulaşılamadı		Normal Eğitim

2025 yılında Meram ilçesinde özel olarak eğitim veren 22 adet bağımız anaokulu bulunmaktadır. Özel anaokulları Yeni Meram Caddesi, Yaka Caddesi ve Aziz Mahmut Hüdai Caddesi gibi önemli ulaşım aksları çevresinde, bahçeli konutların etrafında konumlandığı Şekil 4.2’de görülmektedir. Özel Deniz İncileri Anaokulu, Özel Elif Özer Anaokulu, Özel Kenan Doğan Anaokulu, Özel Keşif Dünyası Anaokulu, Özel Meram Güzide Anaokulu, Özel Meram Laleleri Anaokulu, Özel Meram Şirin Anaokulu ve Özel Yaka Yöntem Anaokulu konut yapılarının çevresinde eğitim yapısı olarak tasarlanmış binalardır. Özel Kamer Anaokulu, Özel Aşkan Anaokulu ve Özel İhlamur Anaokulu konut yapılarının çevresinde ticari yapı olarak tasarlanmış binalardır, yeniden işlevlendirmeye günümüzde anaokulu olarak kullanılmaktadır. Özel Alakova Gülbahçesi Anaokulu, Özel Naturel Yaşam Anaokulu konut yapılarının çevresinde konut olarak tasarlanmış binalardır yeniden işlevlendirmeye günümüzde anaokulu olarak kullanılmaktadır. Özel Bambu Yaşam Anaokulu, Özel Bilim Çocuk Akademisi Anaokulu, Özel Çamlıbahçe Anaokulu, Özel İstikbal Anaokulu, Özel Konya Kır çiçekleri Anaokulu, Özel Konya Maya Çocuk Anaokulu, Özel Minik Kalpler Anaokulu, Özel Yeni Orman Anaokulu ve Özel Zümra Anaokulu ise konut yapılarının çevresinde müstakil konut olarak tasarlanmış binalardır, yeniden işlevlendirmeye günümüzde anaokulu olarak kullanılmaktadır. Meramdaki özel anaokulları içerisinde ilk işlevi konut olup anaokuluna dönüştürülen yapıların oranı %50 iken, özel anaokulları içerisinde ilk işlevi müstakil bahçeli konut anaokuluna dönüştürülen yapıların oranı yaklaşık %41’dir.

Meram’da bulunan özel anaokullarının dağılımı Şekil 4.2’de görülmektedir. Alan çalışması kapsamında Meram İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı 22 adet özel bağımsız anaokulları arasından müstakil konuttan anaokuluna dönüştürülerek hizmet veren yapılardan, yapı sahiplerinden inceleme izni alınabilen Özel Maya Çocuk Anaokulu’nun, Özel Minik Kalpler Anaokulu’nun ve Özel Bilim Çocuk Akademisi Anaokulu’nun incelemesi yapılmıştır. Buna ek olarak Meram İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı 8 adet resmi anaokulları arasından bağımsız anaokulu olarak hizmet veren Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu ve Meram Mevlana Anaokulu’nun incelemesi de yapılmıştır.

Şekil 4.2. Meram ilçesinde bulunan özel anaokullarının dağılımı - Google Earth görüntüsü

Okul seçimi yapabilmek için MEB'in internet sitesinde yer alan Meram İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı resmi ve özel bağımsız anaokullarının listesine ulaşılmıştır. Tüm anaokullarının Milli Eğitim Bakanlığı'nın internet sitesinde kayıtlı olan adresleri Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne ait <https://parselsorgu.tkgm.gov.tr/> sayfasından parsel sorgulama yapılarak okulların ada/parsel bilgilerine ulaşılmıştır. Ada/parsel bilgileri ile Meram Belediyesi Ruhsat Biriminden anaokullarının yeniden işlevlendirme öncesi konut planlarına ulaşılmıştır. Müstakil konuttan anaokuluna dönüştürülen, dönüşüm öncesi konut planlarına ulaşılmış 4 adet özel anaokulu arasından okul yönetimi tarafından inceleme izni alınabilen 3 adet özel anaokulunun incelemesi yapılmıştır.

Meram İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı 8 adet resmi anaokulları arasından ise bağımsız olarak tasarlanmış olan Hafsa Sultan Anaokulu ve Lalebahçe Anaokulu 2025-2026 eğitim öğretim yılında eğitime başlamıştır (URL-32). Bu yüzden bağımsız olarak tasarlanmış, konut yapısı çevresinde bulunan, yeni inşa edilen anaokulları

arasından 2021 yılı itibariyle eğitime başlamış en son anaokulu olan Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu incelenmiştir. Bununla birlikte bağımsız olarak tasarlanmış, eğitim yapısı çevresinde bulunan, 1957 yılında ilkokul olarak tasarlanmış ve anaokulu işlevi ile 2007 yılında eğitime başlamış olan Meram Mevlana Anaokulu incelenmiştir.

4.2. Özel Maya Çocuk Anaokulu

Çalışma kapsamında Konya İli, Meram İlçesine bağlı müstakil konuttan anaokuluna dönüştürülen Özel Maya Çocuk Anaokulu incelenmiştir.

Ada / Parsel: 18723 / 3

Yapım Yılı / Dönüşüm Yılı: 1997 / 2009

Anaokulu m²: 1.444,00 m²

Kapasite/Şube Sayısı: 99 öğrenci / 4 Şube

Şekil 4.3. Binanın Google Earth görüntüsü ve yapıya girişin Yaka Caddesi'nden görünüşü

Özel Maya Çocuk Anaokulu, Konya İli, Meram İlçesi Kürden Mahallesi, Yaka Caddesi, 131 numarada konumlanmaktadır. Anaokulunun Şekil 4.3'te uydur görüntüsüne ve yol cephesinden görünüşünü yer verilmiştir. 211 m² bina alanlı karkas yapım sistemine sahip olan yapı bodrum, zemin ve normal kattan oluşmaktadır ve çevredeki diğer konutlar gibi bahçeli konut tipolojisine sahiptir. 4 adet derslikten oluşan anaokulunda okul müdürü, öğretmenler ve yardımcı personeller okul personelini oluşturmaktadır. Şekil 4.4'te anaokulunun kuzey cephesi, güney cephesi ve idari binasıyla ilgili görsellere yer verilmiştir.

Şekil 4.4. Binanın kuzey cephesi ve güney cephesi ile idari bina

1997 yılında konut olarak tasarlanan bina 2009 yılında Özel Küçük Şeyler Anaokulu olarak yeniden işlevlendirilmiştir. Anaokulu yöneticilerinin kurumsallaşma yönünde almış olduğu yeni kararlar doğrultusunda anaokulu 2015-2016 eğitim öğretim yılından itibaren Özel Maya Çocuk Anaokulu olarak kullanılmaya başlanmıştır ve günümüzde de bu kullanımını devam ettirmektedir. Binaya yeni işlev verilirken konut planına fazla müdahalede bulunmadan gerekli değişiklikler yapılmıştır. Yangından korunma yönetmeliği doğrultusunda arka bahçeye yangın merdiveni eklenmiştir. Bina mevcuttaki güncel durumuna 2023 yılında yapılan tadilatla kavuşmuştur.

Zemin kat analizi

Anaokuluna giriş kuzey cepheden gerçekleşmektedir. ± 0.00 kotundan $+0.50$ kotuna çıkan merdivenlerle önce terasa ardından rüzgârlığa ulaşılmaktadır. Engelli öğrenciler için portatif olarak tasarlanmış rampa kullanılmaktadır. Binanın zemin katının konut ve anaokulu planlarına Şekil 4.5'te yer verilmiştir.

Şekil 4.5. Özel Maya Çocuk Anaokulu zemin kat planı

ZEMİN KAT	MEKAN	KONUT İŞLEVİ	YÖN	ZEMİN	DUVAR	TAVAN	KAPI	GÜNEŞ KONTROLÜ	EKİPMAN KULLANIMI
	DANIŞMA	TERAS (KD)	KD	PVC KAPLAMA	KREM RENK BOYA	KREM RENK BOYA	CAM KAPI	-	MASA, SANDALYE, DOLAP
	RÜZGARLIK	TERAS (KD)	K	PVC KAPLAMA	KREM RENK BOYA	KREM RENK BOYA	AHŞAP + CAM KAPI	-	-
	GİRİŞ	RÜZGARLIK + ANTRE	K	PVC KAPLAMA	KREM RENK BOYA	KREM RENK BOYA	CAM KAPI	-	-
	KARŞILAMA	OTURMA ODASI (KD)	KD	PVC KAPLAMA	KREM RENK BOYA	KREM RENK BOYA	-	-	BÖLMELİ DOLAP, PUF, MASA, SANDALYE
	DERSLİK	SALON + YEMEK YEME (KB)	KB	PVC KAPLAMA	KREM + SİYAH RENK BOYA	KREM RENK BOYA	AHŞAP + CAM KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI
	HOL	ANTRE	-	PVC KAPLAMA	KREM RENK BOYA	KREM RENK BOYA	-	-	-
	ÖĞRETMEN LVB- WC	LVB + WC (D)	D	PVC KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA + GRİ RENK BOYA	KREM RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET
	DERSLİK	YATAK ODASI (GD) + BALKON (G)	GD	PVC KAPLAMA	KREM + SİYAH RENK BOYA	KREM RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI
	HOL	HOL	-	PVC KAPLAMA	KREM RENK BOYA	KREM RENK BOYA	-	-	-
	ÖĞRENCİ LVB- WC	DUŞ (G)	G	PVC KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA + GRİ RENK BOYA	KREM RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET
	DERSLİK	MUTFAK (GB) + BALKON (G)	GB	PVC KAPLAMA	KREM + SİYAH RENK BOYA	KREM RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI
	DEPO	BALKON (G)	G	PVC KAPLAMA	KREM RENK BOYA	KREM RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	-

Şekil 4.6. Özel Maya Çocuk Anaokulu zemin kat işlev değişimi ve mekân analizi

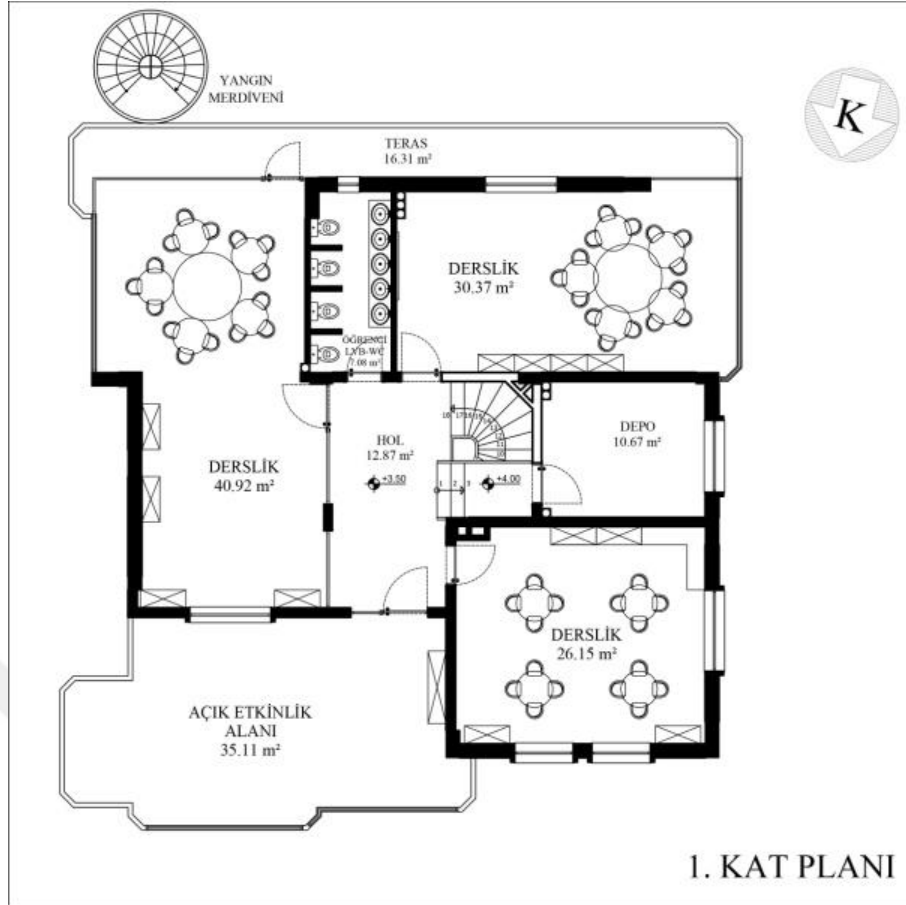
Şekil 4.6’da zemin kata ait işlev değişimi ve mekân analizine, Şekil 4.7’de ise karşılama, danışma, derslikler, öğrenci lvb-wc ile öğretmen lvb-wc mekânlarının görsellerine yer verilmiştir.

Şekil 4.7. Özel Maya Çocuk Anaokulu zemin kat iç mekân düzenlemeleri

1. kat analizi

+3.50 kotunda bulunan 1. kata, zemin katta bulunan merdiven ile ulaşılmaktadır. Yangın merdivenine ulaşım güneydoğudaki terastan sağlanırken, depoya erişim ise kat holünde bulunan +4.00 kotuna çıkan merdivenlerle sağlanmaktadır. Binanın 1. katının konut ve anaokulu planlarına Şekil 4.8’te yer verilmiştir.

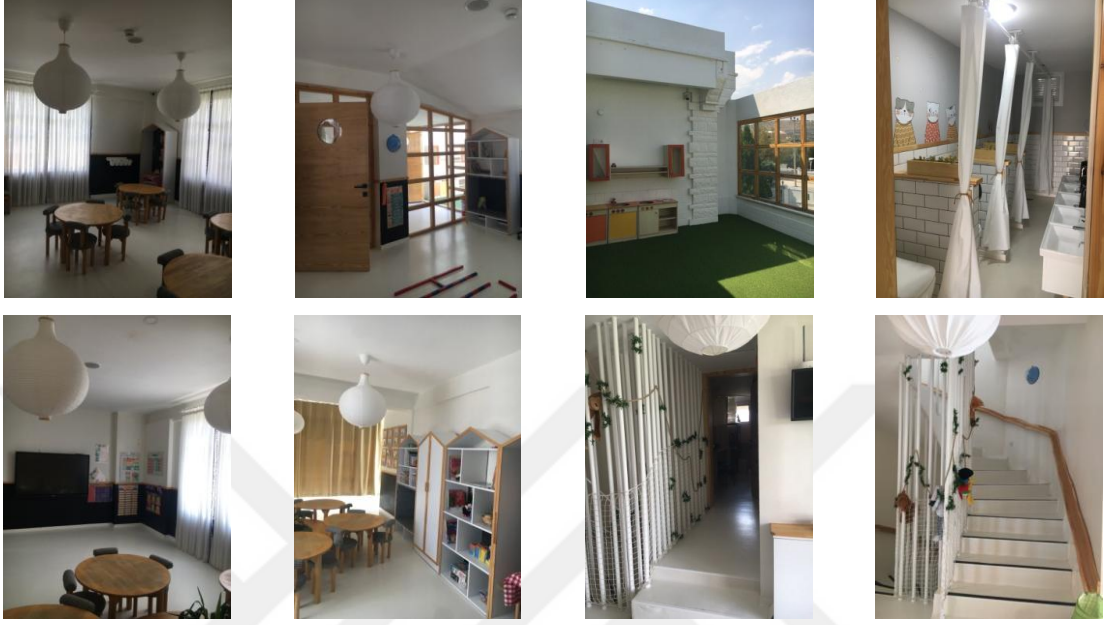

Şekil 4.8. Özel Maya Çocuk Anaokulu 1. kat planı

1. KAT	MEKAN	KONUT İŞLEVİ	YÖN	ZEMİN	DUVAR	TAVAN	KAPI	GÜNEŞ KONTROLÜ	EKİPMAN KULLANIMI
	AÇIK ETKİNLİK ALANI	TERAS (KD)	KD	SUNİ ÇİM HALI	KREM RENK BOYA	-	AHŞAP + CAM KAPI	-	OYUN ARAÇLARI
	DERSLİK	YATAK ODASI (KB)	KB	PVC KAPLAMA	KREM + SİYAH RENK BOYA	KREM RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI
	HOL	HOL	-	PVC KAPLAMA	KREM RENK BOYA	KREM RENK BOYA	-	-	-
	DEPO	BANYO (B)	B	PVC KAPLAMA	KREM RENK BOYA	KREM RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	RAF
	DERSLİK	YATAK ODASI (GD) + TERAS (G)	GD	PVC KAPLAMA	KREM + SİYAH RENK BOYA	KREM RENK BOYA	AHŞAP + CAM KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI
	ÖĞRENCİ LVB- WC	LVB-WC (D) DUŞ (GD)	GD	PVC KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA + GRİ RENK BOYA	KREM RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET
	DERSLİK	YATAK ODASI (GB) + TERAS (G)	GB	PVC KAPLAMA	KREM + SİYAH RENK BOYA	KREM RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI
	TERAS + YANGIN MRD.	TERAS (G)	G	PVC KAPLAMA	KREM RENK BOYA	-	AHŞAP KAPI	-	-

Şekil 4.9. Özel Maya Çocuk Anaokulu 1. kat işlev değişimi ve mekân analizi tablosu

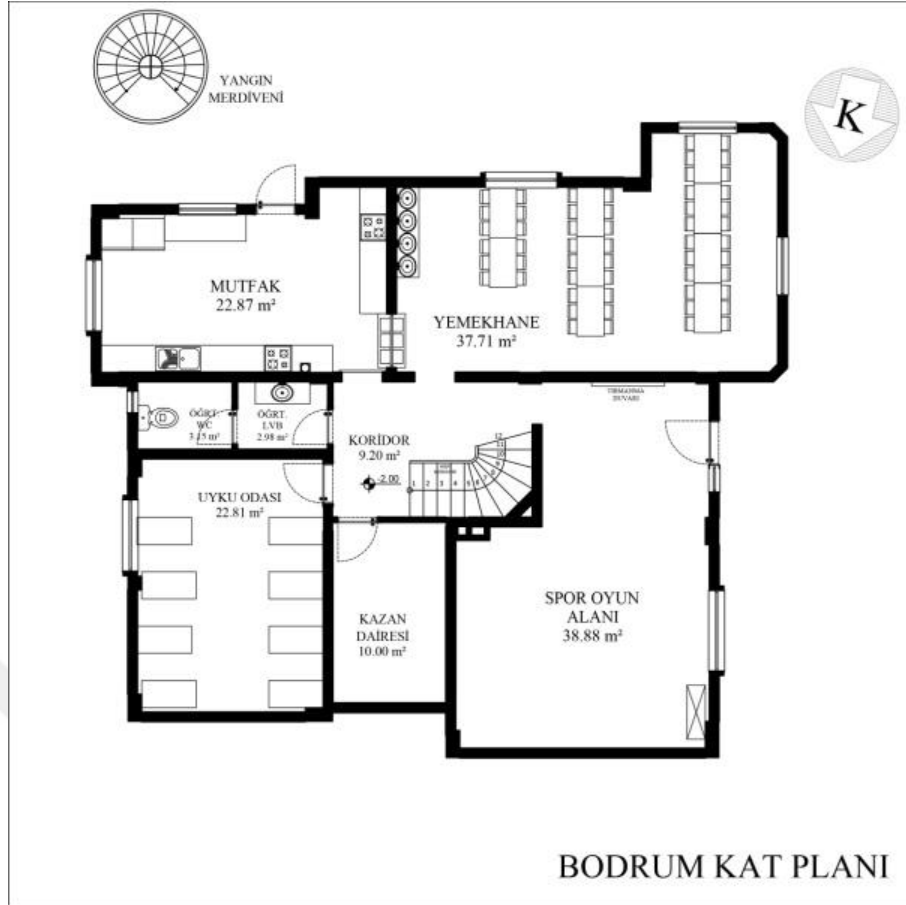
Şekil 4.9’da 1. kata ait işlev değişimi ve mekân analizine, Şekil 4.10’da ise derslikler, açık etkinlik alanı, öğrenci lvb-wc ve kat holü mekânlarının görsellerine yer verilmiştir.

Şekil 4.10. Özel Maya Çocuk Anaokulu 1.kat iç mekân düzenlemeleri

Bodrum kat analizi

-2.00 kotunda bulunan bodrum kata, zemin katta bulunan merdiven ile ulaşılmaktadır. Binanın bodrum katının konut ve anaokulu planlarına Şekil 4.11’de yer verilmiştir.

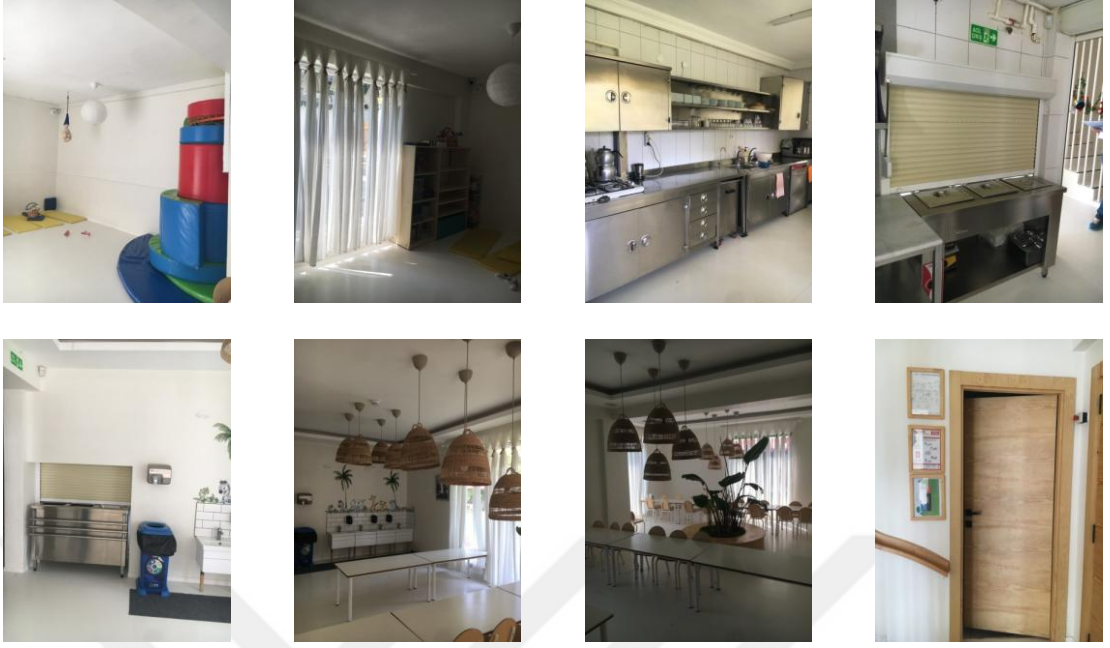

Şekil 4.11. Özel Maya Çocuk Anaokulu bodrum kat planı

BODRUM KAT	MEKAN	KONUT İŞLEVİ	YÖN	ZEMİN	DUVAR	TAVAN	KAPI	GÜNEŞ KONTROLÜ	EKİPMAN KULLANIMI
	UYKU ODASI	DEPO (KD) + WC (D)	KD	PVC KAPLAMA	KREM RENK BOYA	KREM RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	PORTATİF YATAKLAR
	KAZAN DAİRESİ	KAZAN DAİRESİ (K)	K	PVC KAPLAMA	KREM RENK BOYA	KREM RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	-
	OYUN ODASI	DEPO (KB) + DEPO (B)	KB	PVC KAPLAMA	KREM RENK BOYA	KREM RENK BOYA	-	PERDE	TIRMANMA DUVARI, OYUN ARAÇLARI, DOLAP
	HOL	KORİDOR	-	PVC KAPLAMA	KREM RENK BOYA	KREM RENK BOYA	-	-	-
	ÖĞRETMEN LVB- WC	LVB-WC (D)	D	PVC KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA + GRİ RENK BOYA	KREM RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET
	MUTFAK	HOL + DEPO (GD) + DEPO (G)	GD	PVC KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	KREM RENK BOYA	PANJUR KAPI	PERDE	ALÜMİNYUM TEZGAH VE TABLDO T TEZGAH, DOLAPLAR, MASA, SANDALYE
	YEMEKHANE	DEPO (GB) + DEPO (G)	GB	PVC KAPLAMA	KREM RENK BOYA	KREM RENK BOYA	-	PERDE	MASA, SANDALYE, ÇOCUK MUTFAK TEZGAHI

Şekil 4.12. Özel Maya Çocuk Anaokulu bodrum kat işlev değişimi ve mekân analizi

Şekil 4.12’de bodrum kata ait işlev değişimi ve mekân analizine, Şekil 4.13’te ise oyun odası, mutfak, yemekhane ve kat holü mekânlarının görsellerine yer verilmiştir.

Şekil 4.13. Özel Maya Çocuk Anaokulu bodrum kat iç mekân düzenlemeleri

İdari birim analizi

Anaokulunda idare işlevinde kullanılan yapının Şekil 4.14’te idari birim işlev değişimi ve mekân analizine, Şekil 4.15’te ise idari birime ait görsellerle anaokulunun ön ve arka bahçesine ait görsellere yer verilmiştir.

İDARI BİRİM	MEKAN	KONUT İŞLEVİ	YÖN	ZEMİN	DUVAR	TAVAN	KAPI	GÜNEŞ KONTROLÜ	EKİPMAN KULLANIMI
	MÜDÜR ODASI + ÖĞRETMENLER ODASI + VELİ GÖRÜŞME	KAPALI GARAJ	-	SERAMİK KAPLAMA	KREM RENK BOYA	KREM RENK BOYA	AHŞAP KAPI + CAM KAPI	PERDE	MASA,SANDALYE, DOLAPLAR, KOLTUK

Şekil 4.14. Özel Maya Çocuk Anaokulu idari birim işlev değişimi ve mekân analizi

Şekil 4.15. Özel Maya Çocuk Anaokulu idari birim ile ön ve arka bahçe düzenlemeleri

Değerlendirme

Özel Maya Çocuk Anaokulu çevresel standartlar, yapısal standartlar ve mekânsal standartlar olmak üzere 3 farklı başlıkta incelenmiştir. Anaokulunun çevresel standart analizine Tablo 4.6’da yer verilmiştir.

Tablo 4.6. Özel Maya Çocuk Anaokulu çevresel standartlar değerlendirme tablosu

ÇEVRESEL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
FİZİKSEL ETKENLER (Soğuk İklim Bölgesi)	Güneş		1	
	Rüzgâr		1	
	Nem ve Yağış		1	
TOPOĞRAFYA ve YÖNLENME (Soğuk İklim Bölgesi)	Yerleşim		1	
	Güneşlenme Yönü		1	
	Bina Yönü		1	
BİNA FORMU ve KONSTRÜKSİYONU (Soğuk İklim Bölgesi)	Form		1	
	Isı Korunumu		1	
	Taşıyıcı Sistem			2
TOPLAM		0	8	2
		10		

Özel Maya Çocuk Anaokulu geliştirilen analiz yöntemine göre yapılan değerlendirme sonucunda çevresel standartlardan 10 puan almıştır. Anaokulunun yapısal standart analizine Tablo 4.7’de yer verilmiştir.

Tablo 4.7. Özel Maya Çocuk Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu

YAPISAL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
GENEL TASARIM İLKELERİ	Kat Adedi			2
	Kat Yüksekliği	0		
	Bodrum Kat			2
	Aks		1	
	Esnek Mekân		1	
	Ek Bilgiler	0		
GİRİŞ HOLÜ	Özellikleri			2
	Donanım			2
KORİDORLAR	Özellikleri	0		2
	Donanım		1	
	Ölçüler	0		
RAMPALAR	Özellikleri	0		
MERDİVEN	Basamak			2
	Rıht		1	
	Korkuluk			2
	Küpeşte			2
	Trabzan			2
	Parapet	0		
	Kol Genişliği	0		
YANGIN MERDİVENİ	Özellikleri		1	
ASANSÖR	Özellikleri	0		
GALERİ BOŞLUKLARI	Özellikleri			2
TEKNİK MEKÂNLAR	Isı Merkezi		1	
	Elektrik Odası	0		
	Jeneratör Odası	0		
	Havalandırma Santrali	0		
	Sistem Odası	0		
	Teknisyen ve Hizmetli Odası	0		
	Depolar	0		
	Su Deposu	0		
	Sığınak	0		
ÇATI	Özellikleri			2
DÖŞEMELER	Özellikleri		1	
KAPILAR	Ana Giriş Kapısı	0		
	Açılış Yönü		1	
	Kapı Kolu			2
	Güvenlik		1	
	Ek Bilgiler		1	

Tablo 4.7. (devam) Özel Maya Çocuk Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu

PENCERELER	Özellikleri		1	
	Yalıtım		1	
	Güvenlik			2
	Ek Bilgiler			2
RENK ve BOYA	Cephe		1	
	İç Mekân			2
	Dış Cephe Alternatif Renk Seçenekleri		1	
GÜVENLİK	Giriş		1	
	Yol	0		
	Çevre			2
	Bahçe		1	
	Mobilya			2
	Elektrik			2
	Ek Bilgiler		1	
TOPLAM		0	17	36
		53		

Özel Maya Çocuk Anaokulu geliştirilen analiz yöntemine göre yapılan değerlendirme sonucunda yapısal standartlardan 53 puan almıştır. Anaokulunun mekânsal standart analizine Tablo 4.8’de yer verilmiştir.

Tablo 4.8. Özel Maya Çocuk Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

MEKÂNSAL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
DERSLİK	Konum		1	
	Alan		1	
	Kapasite			2
	Kapı		1	
	Pencereler			2
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma		1	
	Aydınlatma			2
	İç Hava Kalitesi		1	
	Donanım			2
	Ek Bilgiler			2

Tablo 4.8. (devam) Özel Maya Çocuk Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

UYKU ODASI	Konum		1	
	Alan		1	
	Kapı			2
	Pencereler			2
	Döşemeler			2
	Tavanlar.			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma		1	
	İç Hava Kalitesi	0		
	Donanım		1	
OYUN ETKİNLİK ODASI	Konum		1	
	Alan		1	
	Kapı	0		
	Pencereler		1	
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma			2
	İç Hava Kalitesi		1	
	Donanım			2
MÜDÜR ODASI	Konum		1	
	Alan			2
	Kapı			2
	Pencereler			2
	Döşemeler		1	
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma		1	
	Donanım			
MÜDÜR YARDIMCISI ODASI	Konum	0		
	Alan	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
	Donanım			
ÖĞRETMEN ODASI	Konum	0		
	Kapı		1	
	Pencereler			2
	Döşemeler	0		
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma		1	
	Donanım		1	

Tablo 4.8. (devam) Özel Maya Çocuk Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

İDARİ ODA	Konum	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Tavanlar	0		
	Döşemeler	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
YEMEK ODASI	Konum			2
	Kapı		1	
	Pencereler			2
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma		1	
	Donanım			2
MUTFAK ve DEPO	Konum			2
	Kapı		1	
	Pencereler			2
	Döşemeler		1	
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Sağlık			2
	Ek Bilgiler		1	
DEPO ve ARŞİV	Konum	0		
	Kapı		1	
	Pencereler		1	
	Döşemeler		1	
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
TUVALET VE LAVABOLAR	Konum		1	
	Alan		1	
	Boyutlar		1	
	Kapı	0		
	Pencereler		1	
	Döşemeler		1	
	Tavanlar		1	
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma		1	
	Donanım		1	
	Engelli Wc	0		
	Ek Bilgiler	0		

Tablo 4.8. (devam) Özel Maya Çocuk Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

GÖRÜŞME ODASI	Konum	0		
	Kapı			2
	Pencereler			2
	Döşemeler		1	
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma		1	
VELİ BEKLEME ODASI	Konum	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
PERSONEL TUVALET	Konum		1	
	Alan			2
	Boyutlar			2
	Kapı		1	
	Pencereler			2
	Döşemeler		1	
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Ek Bilgiler	0		
TEKNİK HACİMLER	Konum			2
	Gün Işığı Havalandırma	0		
BAHÇE OYUN PARKI	Konum		1	
	Alan			2
	Döşemeler		1	
	Donanım			2
DİĞER MEKÂNLAR	Giriş			2
	Rehberlik Odası	0		
	Çok Amaçlı Salon	0		
	Drama Odası	0		
	Müzik ve Görsel Sanatlar Dersliği	0		
	Muayene Odası	0		
	Bakıcı ve Personel Odası	0		
TOPLAM		0	53	102
		155		

Özel Maya Çocuk Anaokulu geliştirilen analiz yöntemine göre yapılan değerlendirme sonucunda mekânsal standartlardan ise 155 puan almıştır. Toplamda yapı anaokulu işlevinde sağlaması gereken tüm standartlar üzerinden 218 puan olarak %52'lik işlev değerine sahip olmuştur ve bu çalışma kapsamında anaokulu işlevinde kullanımı sınırdan yeterli bulunmuştur.

Anaokulu idarecisi ile gerçekleştirilen görüşmeye EK-1'de yer verilmiştir. Okul idarecisi tarafından teknik altyapının hazır olmasının ve yapının geniş bahçe alanına sahip olmasının konuttan anaokuluna dönüşümün avantajları olarak belirtilmiştir. Yapının yeni işlevi gereği yoğun kullanımdan kaynaklı sürekli tadilat gerektirmesi ve merdivenlerin güvenlik endişe yaratmasını ise yapının dezavantajları olarak dile getirilmiştir. Veliler için araç otopark alanının olmasını isteyen okul idarecisi kullandıkları binadan memnun olduklarını dile getirmiştir.

4.3. Özel Minik Kalpler Anaokulu

Çalışma kapsamında Konya İli, Meram İlçesine bağlı müstakil konuttan anaokuluna dönüştürülen Özel Minik Kalpler Anaokulu incelenmiştir.

Ada / Parsel: 2471 / 68

Yapım Yılı / Dönüşüm Yılı: 1996 / 2000li yıllar

Anaokulu m²: 1.057,00 m²

Kapasite/Şube Sayısı: 80 öğrenci / 6 Şube

Şekil 4.16. Binanın Google Earth görüntüsü ve yapıya girişin Aşkan Caddesi'nden görünüşü

Özel Minik Kalpler Anaokulu, Konya İli, Meram İlçesi Aşkan Mahallesi, Aşkan Caddesi, 62 numarada konumlanmaktadır. Anaokulunun Şekil 4.16'da uydu görüntüsüne ve yol cephesinden görünüşünü yer verilmiştir. 426 m² bina alanlı karkas yapım sistemine sahip olan bina bodrum, zemin, 1. kat ve çatı katından oluşmaktadır ve çevredeki diğer konutlar gibi bahçeli konut tipolojisine sahiptir. 6 adet derslikten oluşan anaokulunda okul müdürü, öğretmenler, yardımcı personeller okul personelini oluşturmaktadır. Şekil

4.17’de anaokulunun güneybatı cephesi ve güneydoğu cephesiyle ilgili, Şekil 4.18 ise güney cephesi ve kuzeydoğu cephesiyle ilgili görsellere yer verilmiştir.

Şekil 4.17. Binanın güneybatı cephesi ve güneydoğu cephesi

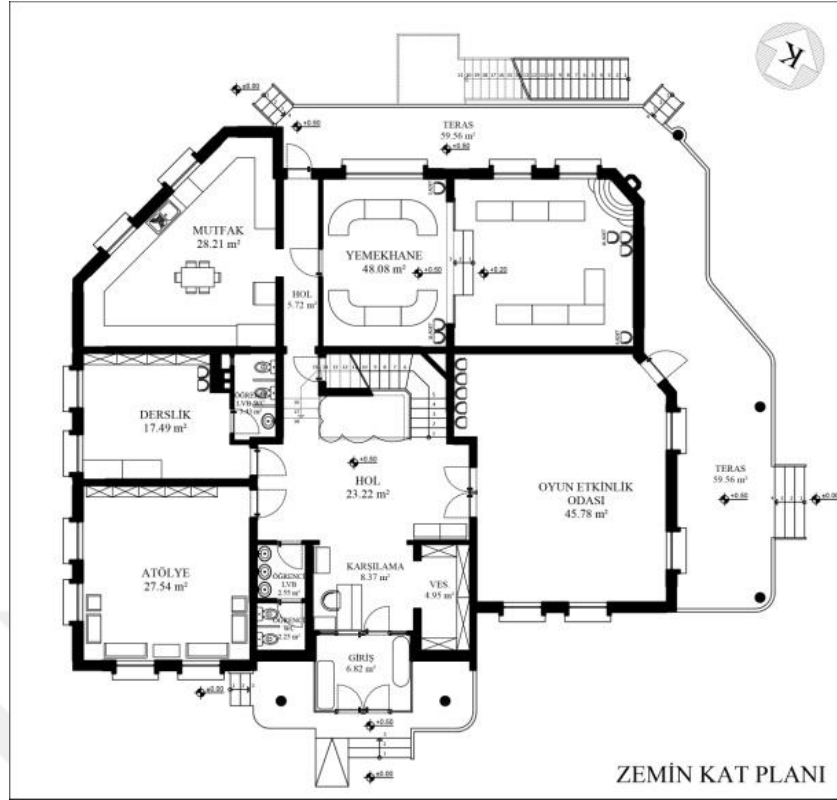

Şekil 4.18. Binanın güney cephesi ve kuzeydoğu cephesi

1996 yılında konut olarak tasarlanan bina tam tarihi bilinmemekle birlikte 2000li yıllardan itibaren Neşe Erberk Anaokulu olarak yeniden işlevlendirilmiştir. 2015 yılından itibaren ise Özel Minik Kalpler Anaokulu olarak kullanılmaya başlanmıştır ve günümüzde de bu kullanımını devam ettirmektedir. Binaya yeni işlev verilirken konut planına fazla müdahalede bulunmadan gerekli değişiklikler yapılmıştır. Yangından korunma yönetmeliği doğrultusunda arka bahçeye yangın merdiveni eklenmiştir.

Zemin kat analizi

Anaokuluna giriş güney cepheden gerçekleşmektedir. ± 0.00 kotundan $+0.50$ kotuna çıkan merdivenlerle önce terasa ardından rüzgârlığa ulaşılmaktadır. Engelli öğrenciler için rampa kullanılmaktadır. Binanın zemin katının konut ve anaokulu planlarına Şekil 4.19’da yer verilmiştir.

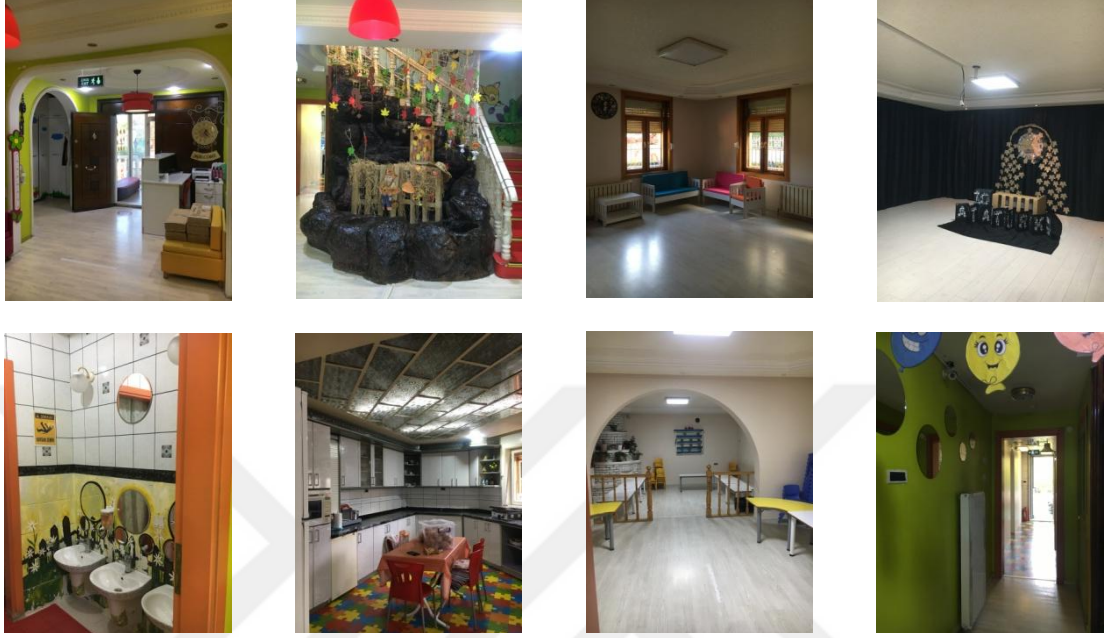

Şekil 4.19. Özel Minik Kalpler Anaokulu zemin kat planı

ZEMİN KAT	MEKAN	KONUT İŞLEVİ	YÖN	ZEMİN	DUVAR	TAVAN	KAPI	GÜNEŞ KONTROLÜ	EKİPMAN KULLANIMI
	GİRİŞ	TERAS (G)	G	LAMİNANT PARKE	CAM + TAŞ KAPLAMA	BEYAZ RENK BO YA	CAM KAPI	-	BENCH
	KARŞILAMA	RÜZGARLIK (G)	G	LAMİNANT PARKE	YEŞİL RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	ÇELİK KAPI	-	BANKO, MASA, SANDALYE, KOLTUK
	VESTİYER	VESTİYER (GD)	GD	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	-	-	BÖLMELİ DOLAPLAR
	HOL	HOL	-	LAMİNANT PARKE	YEŞİL RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	-	-	SÜS HAVUZU, KOLTUK
	OYUN ETKİNLİK	SALON (GD)	(GD)	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI	PANJUR + PERDE	SANDALYE
	ÖĞRENCİ LVB- WC	LVB + WC (GB)	(GB)	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET
	ATÖLYE	GÜNLÜK ODA (GB)	GB	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI	PANJUR	MASA, KOLTUK, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI
	DERSLİK	YATAK ODASI (B)	B	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI	PANJUR	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI
	ÖĞRENCİ LVB- WC	BANYO	-	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET
	HOL	HOL(K)	K	PVC KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	CAM + BEYAZ RENK BO YA	-	-	-
	MUTFAK	MUTFAK(KB)	KB	PVC KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	CAM + BEYAZ RENK BO YA	-	PANJUR	MUTFAK TEZGAHI, DOLAPLAR, MASA, SANDALYE
	YEMEKHANE	YEMEK SALONU (K) + ŞÖMİNE (KD)	(KD)	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI	PANJUR	MASA, SANDALYE
	TERAS	TERAS (KD)	(KD)	SUNİ ÇİM HALI	PEMBE + MOR RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	SAC KAPI	-	-

Şekil 4.20. Özel Minik Kalpler Anaokulu zemin kat işlev değişimi ve mekân analizi

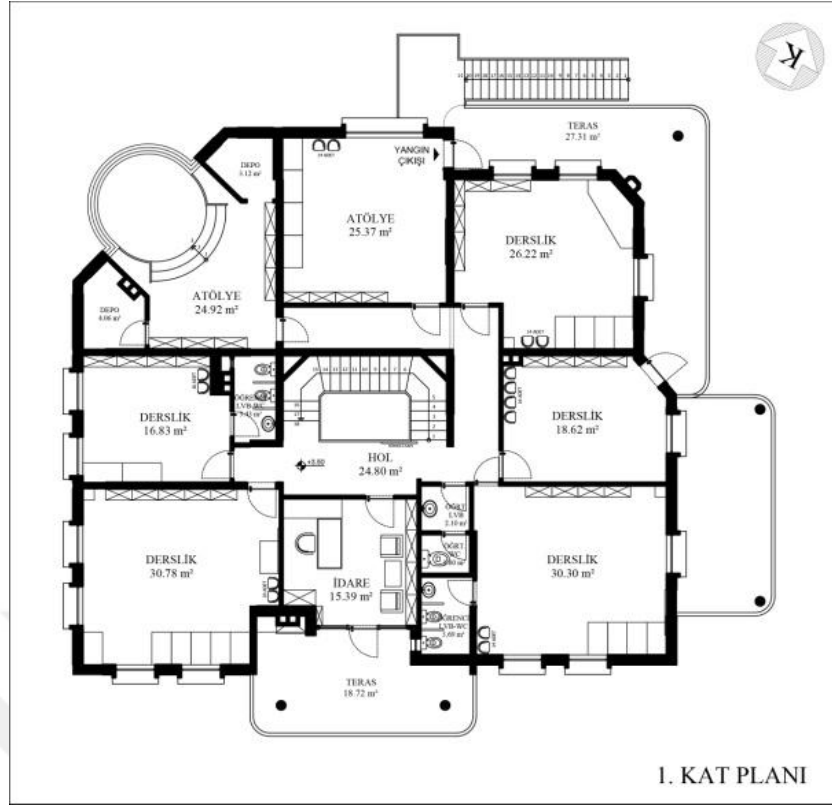
Şekil 4.20’de zemin kata ait işlev değişimi ve mekân analizine, Şekil 4.21’de ise giriş, karşılama, derslikler, çok amaçlı salon, öğrenci lvb-wc, mutfak, yemekhane ve koridor mekânlarının görsellerine yer verilmiştir.

Şekil 4.21. Özel Minik Kalpler Anaokulu zemin kat iç mekân düzenlemeleri

1. kat analizi

+3.50 kotunda bulunan 1. kata, zemin katta bulunan merdiven ile ulaşılmaktadır. Yangın merdivenine ulaşım kuzeydeki terastan sağlanmaktadır. Binanın 1. katının konut ve anaokulu planlarına Şekil 4.22’de yer verilmiştir.

Şekil 4.22. Özel Minik Kalpler Anaokulu 1. kat planı

1. KAT	MEKAN	KONUT İŞLEVİ	YÖN	ZEMİN	DUVAR	TAVAN	KAPI	GÜNEŞ KONTROLÜ	EKİPMAN KULLANIMI
	İDARE	MUTFAK (G)	G	LAMİNANT PARKE	KREM + BORDO RENK BOYA	CAM + BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PANJUR	MASA, SANDALYE, DOLAPLAR
	TERAS	TERAS (G)	G	SUNİ ÇİM HALI	TAŞ KAPLAMA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	-
	HOL	HOL	-	PVC KAPLAMA	KREM + MAVİ RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	-	-	-
	DERSLİK	YATAK ODASI (B)	B	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PANJUR	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI
	ÖĞRENCİ LVB- WC	BANYO (B)	B	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET
	DERSLİK	OTURMA ODASI (GB)	GB	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PANJUR	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI
	ÖĞRETMEN LVB- WC	LVB + WC	-	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET
	DERSLİK	YATAK ODASI (GD)	GD	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PANJUR	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI
	ÖĞRENCİ LVB- WC	BANYO (G)	G	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET
	DERSLİK	YATAK ODASI (D)	D	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PANJUR	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI
	DERSLİK	YATAK ODASI (KD)	KD	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PANJUR	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI
	ATÖLYE	YATAK ODASI (KD)	K	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PANJUR	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI
	ATÖLYE+ DEPOLAR	BANYO (KB)	KB	PVC KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	CAM + BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI + PVC KAPI	-	DOLAPLAR, OYUN ARAÇLARI
	TERAS	TERAS (KD)	KD	SUNİ ÇİM HALI	PEMBE + MOR RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	SAC KAPI	-	-

Şekil 4.23. Özel Minik Kalpler Anaokulu 1. kat işlev değişimi ve mekân analizi

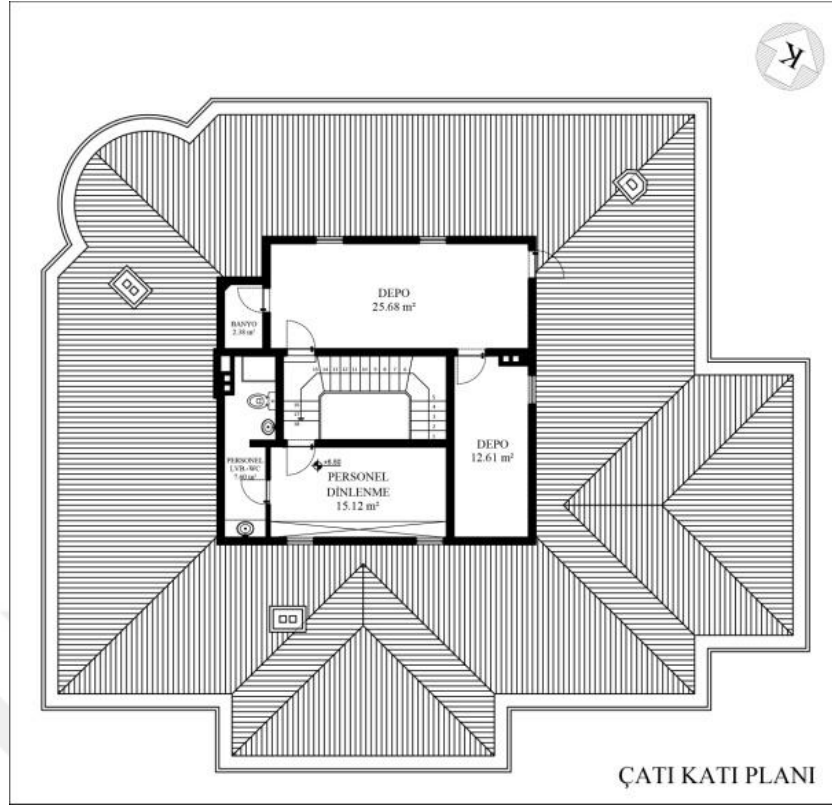
Şekil 4.23'ta 1. kata ait işlev değişimi ve mekân analizine, Şekil 4.24'te ise derslikler, atölyeler, öğrenci lvb-wc, personel lvb-wc ve idare mekânlarının görsellerine yer verilmiştir.

Şekil 4.24. Özel Minik Kalpler Anaokulu 1. kat iç mekân düzenlemeleri

Çatı katı analizi

+6.50 kotunda bulunan çatı katına, 1. katta bulunan merdiven ile ulaşılmaktadır. Binanın çatı katının konut ve anaokulu planlarına Şekil 4.25'te yer verilmiştir.

Şekil 4.25. Özel Minik Kalpler Anaokulu çatı kat planı

MEKAN	KONUT İŞLEVİ	YÖN	ZEMİN	DUVAR	TAVAN	KAPI	GÜNEŞ KONTROLÜ	EKİPMAN KULLANIMI
PERSONEL DİNLENME	ODA (G)	G	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BO YA	AHŞAP KAPLAMA	AHŞAP KAPI	-	DOLAP
PERSONEL LVB-WC	BANYO (B)	B	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	AHŞAP KAPLAMA	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET
DEPO	ODA (K)	K	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BO YA	AHŞAP KAPLAMA	AHŞAP KAPI	-	-
BANYO	BANYO (B)	B	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	AHŞAP KAPLAMA	AHŞAP KAPI	-	-
DEPO	ODA (D)	D	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BO YA	AHŞAP KAPLAMA	AHŞAP KAPI	-	-

Şekil 4.26. Özel Minik Kalpler Anaokulu çatı katı işlev değişimi ve mekân analizi

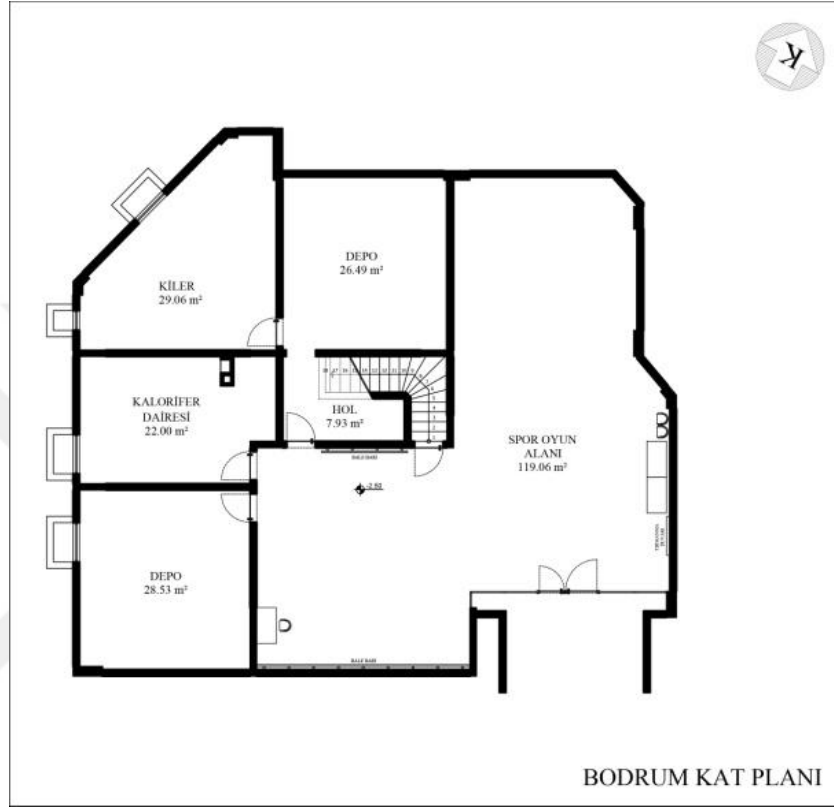
Şekil 4.26’da çatı katına ait işlev değişimi ve mekân analizine, Şekil 4.27’de ise personel dinlenme ve depo mekânlarının görsellerine yer verilmiştir.

Şekil 4.27. Özel Minik Kalpler Anaokulu çatı katı iç mekân düzenlemeleri

Bodrum kat analizi

-2.50 kotunda bulunan bodrum kata, zemin katta bulunan merdiven ile ulaşılmaktadır. Binanın bodrum katının konut ve anaokulu planlarına Şekil 4.28’de yer verilmiştir.

Şekil 4.28. Özel Minik Kalpler Anaokulu bodrum kat planı

BODRUM KAT	MEKAN	KONUT İŞLEVİ	YÖN	ZEMİN	DUVAR	TAVAN	KAPI	GÜNEŞ KONTROLÜ	EKİPMAN KULLANIMI
	SPOR OYUN ALANI	GARAJ (KB)-(GB) + SİĞİNAK (G) + HOL	KB + GB + G	LAMİNANT PARKE	MERMER KAPLAMA + KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	CAM KAPI + AHŞAP KAPI	-	OYUN MATI, TIRMANMA DUVARI, BALE BARI
	DEPO	DEPO (GB)	GB	TERRAZO KAPLAMA	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	METAL KAPI	-	-
	KALORİFER DAİRESİ	KALORİFER DAİRESİ (B)	B	TERRAZO KAPLAMA	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	METAL KAPI	-	-
	HOL	HOL	-	TERRAZO KAPLAMA	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	METAL KAPI	-	-
	DEPO	DEPO (K)	K	TERRAZO KAPLAMA	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	METAL KAPI	-	-
	KİLİT	DEPO (KB)	KB	TERRAZO KAPLAMA	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	METAL KAPI	-	DOLAPLAR

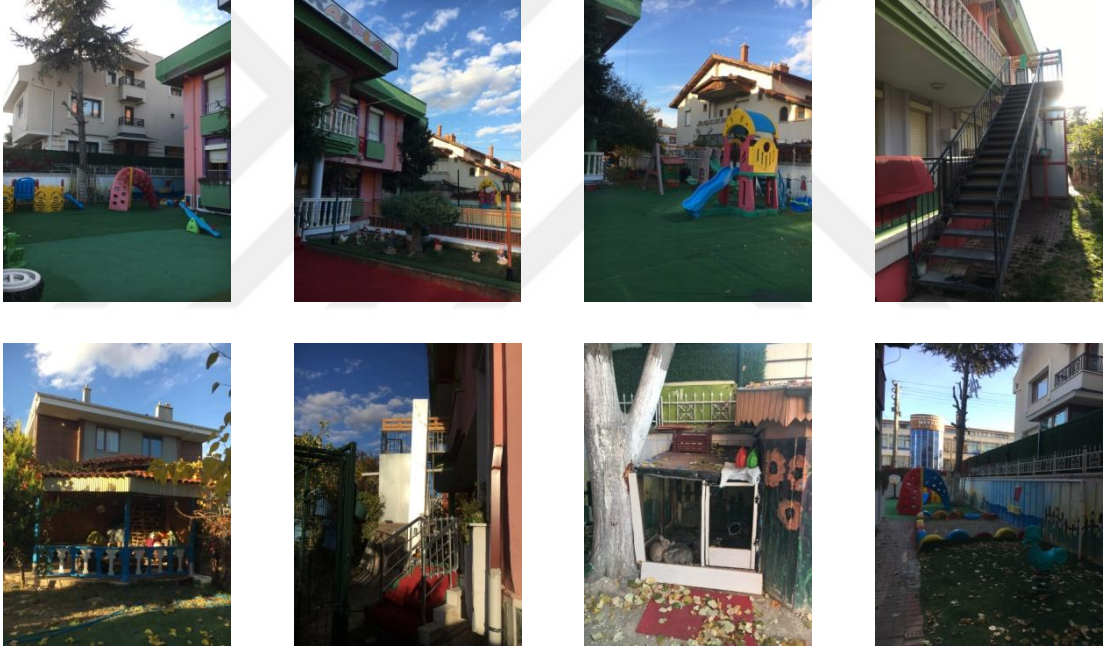
Şekil 4.29. Özel Minik Kalpler Anaokulu bodrum kat işlev değişimi ve mekân analizi

Şekil 4.29’da bodrum kata ait işlev değişimi ve mekân analizine, Şekil 4.30’da ise spor oyun alanı, merdiven ve depo mekânlarının görsellerine yer verilmiştir.

Şekil 4.30. Özel Minik Kalpler Anaokulu bodrum kat iç mekân düzenlemeleri

Şekil 4.31’de anaokulunun ön ve arka bahçesine ait görsellere yer verilmiştir.

Şekil 4.31. Özel Minik Kalpler Anaokulu ön ve arka bahçe düzenlemeleri

Değerlendirme

Özel Minik Kalpler Anaokulu çevresel standartlar, yapısal standartlar ve mekânsal standartlar olmak üzere 3 farklı başlıkta incelenmiştir. Anaokulunun çevresel standart analizine Tablo 4.9’da yer verilmiştir.

Tablo 4.9. Özel Minik Kalpler Anaokulu çevresel standartlar değerlendirme tablosu

ÇEVRESEL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
FİZİKSEL ETKENLER (Soğuk İklim Bölgesi)	Güneş		1	
	Rüzgâr		1	
	Nem ve Yağış		1	
TOPOĞRAFYA ve YÖNLENME (Soğuk İklim Bölgesi)	Yerleşim		1	
	Güneşlenme Yönü		1	
	Bina Yönü		1	
BİNA FORMU ve KONSTRÜKSİYONU (Soğuk İklim Bölgesi)	Form		1	
	Isı Korunumu		1	
	Taşıyıcı Sistem			2
TOPLAM		0	8	2
		10		

Özel Minik Kalpler Anaokulu geliştirilen analiz yöntemine göre yapılan değerlendirme sonucunda çevresel standartlardan 10 puan almıştır. Anaokulunun yapısal standart analizine Tablo 4.10’da yer verilmiştir.

Tablo 4.10. Özel Minik Kalpler Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu

YAPISAL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
GENEL TASARIM İLKELERİ	Kat Adedi			2
	Kat Yüksekliği	0		
	Bodrum Kat			2
	Aks		1	
	Esnek Mekân		1	
	Ek Bilgiler	0		
GİRİŞ HOLÜ	Özellikleri			2
	Donanım			2
KORİDORLAR	Özellikleri		1	
	Donanım	0		
	Ölçüler	0		
RAMPALAR	Özellikleri		1	
MERDİVEN	Basamak			2
	Rıht			2
	Korkuluk			2
	Küpeşte			2
	Trabzan			2
	Parapet	0		
	Kol Genişliği	0		
YANGIN MERDİVENİ	Özellikleri		1	
ASANSÖR	Özellikleri	0		
GALERİ BOŞLUKLARI	Özellikleri			2

Tablo 4.10.(devam) Özel Minik Kalpler Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu

TEKNİK MEKÂNLAR	Isı Merkezi		1	
	Elektrik Odası	0		
	Jeneratör Odası	0		
	Havalandırma Santrali	0		
	Sistem Odası	0		
	Teknisyen ve Hizmetli Odası	0		
	Depolar		1	
	Su Deposu	0		
	Sığınak	0		
ÇATI	Özellikleri			2
DÖŞEMELER	Özellikleri		1	
KAPILAR	Ana Giriş Kapısı		1	
	Açılış Yönü		1	
	Kapı Kolu			2
	Güvenlik		1	
	Ek Bilgiler		1	
PENCERELER	Özellikleri		1	
	Yalıtım		1	
	Güvenlik			2
	Ek Bilgiler			2
RENK ve BOYA	Cephe		1	
	İç Mekân			2
	Dış Cephe Alternatif Renk Seçenekleri	0		
GÜVENLİK	Giriş		1	
	Yol	0		
	Çevre			2
	Bahçe		1	
	Mobilya			2
	Elektrik			2
	Ek Bilgiler		1	
TOPLAM		0	18	36
			54	

Özel Minik Kalpler Anaokulu geliştirilen analiz yöntemine göre yapılan değerlendirme sonucunda yapısal standartlardan 54 puan almıştır. Anaokulunun mekânsal standart analizine Tablo 4.11’de yer verilmiştir.

Tablo 4.11. Özel Minik Kalpler Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

MEKÂNSAL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
DERSLİK	Konum		1	
	Alan		1	
	Kapasite			2
	Kapı		1	
	Pencereler		1	
	Döşemeler	0		
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma		1	
	Aydınlatma			2
	İç Hava Kalitesi		1	
	Donanım			2
	Ek Bilgiler			2
UYKU ODASI	Konum	0		
	Alan	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar.	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
	İç Hava Kalitesi	0		
	Donanım	0		
OYUN ETKİNLİK ODASI	Konum		1	
	Alan			2
	Kapı		1	
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma		1	
	Aydınlatma			2
	İç Hava Kalitesi		1	
	Donanım		1	
MÜDÜR ODASI	Konum		1	
	Alan			2
	Kapı		1	
	Pencereler			2
	Döşemeler			2
	Tavanlar		1	
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma		1	

Tablo 4.11.(devam) Özel Minik Kalpler Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

MÜDÜR YARDIMCISI ODASI	Konum	0		
	Alan	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
ÖĞRETMEN ODASI	Konum	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
	Donanım	0		
İDARİ ODA	Konum	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Tavanlar	0		
	Döşemeler	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
YEMEK ODASI	Konum		1	
	Kapı		1	
	Pencereler		1	
	Döşemeler		1	
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma		1	
	Donanım			2
MUTFAK ve DEPO	Konum			2
	Kapı		1	
	Pencereler		1	
	Döşemeler		1	
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Sağlık			2
	Ek Bilgiler		1	

Tablo 4.11.(devam) Özel Minik Kalpler Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

DEPO ve ARŞİV	Konum	0		
	Kapı		1	
	Pencereler		1	
	Döşemeler		1	
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
TUVALET VE LAVABOLAR	Konum		1	
	Alan		1	
	Boyutlar		1	
	Kapı	0		
	Pencereler		1	
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma		1	
	Donanım		1	
	Engelli Wc	0		
	Ek Bilgiler		1	
GÖRÜŞME ODASI	Konum	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
VELİ BEKLEME ODASI	Konum	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
PERSONEL TUVALET	Konum			2
	Alan			2
	Boyutlar			2
	Kapı		1	
	Pencereler			2
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Ek Bilgiler		1	

Tablo 4.11.(devam) Özel Minik Kalpler Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

TEKNİK HACİMLER	Konum			2
	Gün Işığı Havalandırma		1	
BAHÇE OYUN PARKI	Konum		1	
	Alan			2
	Döşemeler			2
	Donanım			2
DİĞER MEKÂNLAR	Giriş			2
	Rehberlik Odası	0		
	Çok Amaçlı Salon			
	Drama Odası	0	1	
	Müzik ve Görsel Sanatlar Dersliği		1	
	Muayene Odası	0		
	Bakıcı ve Personel Odası		1	
TOPLAM		0	49	70
		119		

Özel Minik Kalpler Anaokulu geliştirilen analiz yöntemine göre yapılan değerlendirme sonucunda mekânsal standartlardan ise 119 puan almıştır. Toplamda yapı anaokulu işlevinde sağlaması gereken tüm standartlar üzerinden 183 puan olarak %44'lük işlev değerine sahip olmuştur ve bu çalışma kapsamında anaokulu işlevinde kullanımı yetersiz bulunmuştur.

Anaokulu idarecisi ile gerçekleştirilen görüşmeye EK-2'de yer verilmiştir. Okul idarecisi tarafından çocuklar için ev konforuna sahip güvenli ve sıcak bir ortamın olmasını ve kat adedinin az olmasını, binanın kaliteli malzemeden seçilmiş olan ahşap pencere ve kapılara sahip olmasını konuttan anaokuluna dönüşümün avantajları olarak belirtilmiştir. Kullandıkları yapıda kiracı olmalarından dolayı istenilen değişiklikleri yapamadıklarını dile getiren idareci dersliklerin farklı yön bakmasının ve farklı katlarda olmasının, binanın alt yapı problemlerine sahip olmasının ise yapının dezavantajları olarak dile getirilmiştir. Bahçe alanının daha düzenli olmasını isteyen okul idarecisi kullandıkları binadan memnun olduklarını dile getirmiştir.

4.4. Özel Bilim Çocuk Anaokulu

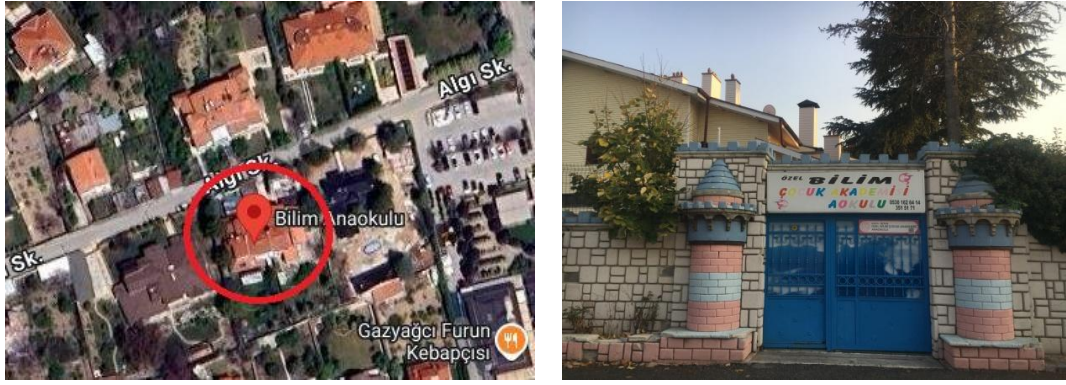
Çalışma kapsamında Konya İli, Meram İlçesine bağlı müstakil konuttan anaokuluna dönüştürülen Özel Bilim Çocuk Anaokulu incelenmiştir.

Ada / Parsel: 2621 / 51

Yapım Yılı / Dönüşüm Yılı: 1987 / 2000li yıllar

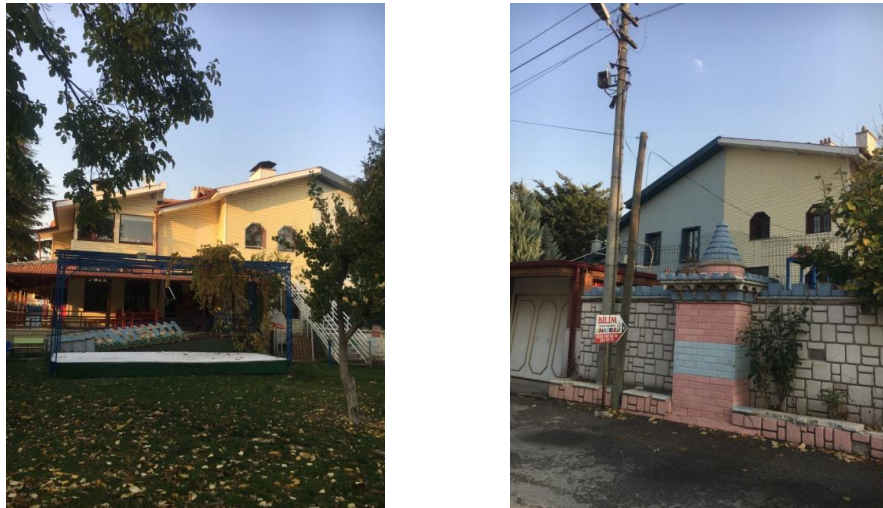
Anaokulu m²: 1.822,00 m²

Kapasite/Şube Sayısı: 62 öğrenci / 4 Şube

Şekil 4.32. Binanın Google Earth görüntüsü ve yapıya girişin Alğı Sokak'tan görünüşü

Özel Bilim Çocuk Anaokulu, Konya İli, Meram İlçesi Aşkan Mahallesi, Alğı Sokakta, 6 numarada konumlanmaktadır. Anaokulunun Şekil 4.32'de uydu görüntüsüne ve yol cephesinden görünüşünü yer verilmiştir. 131 m² bina alanlı yığma yapım sistemine ve bitişik nizam ikiz plana sahip olan bina bodrum, zemin ve 1. kattan oluşan yapı ve çevredeki diğer konutlar gibi bahçeli konut tipolojisine sahiptir. 4 adet derslikten oluşan anaokulunda okul müdürü, öğretmenler, yardımcı personeller okul personeli oluşturulmaktadır. Şekil 4.33'te anaokulunun güney cephesi ve kuzey cephesiyle ilgili görsellere yer verilmiştir.

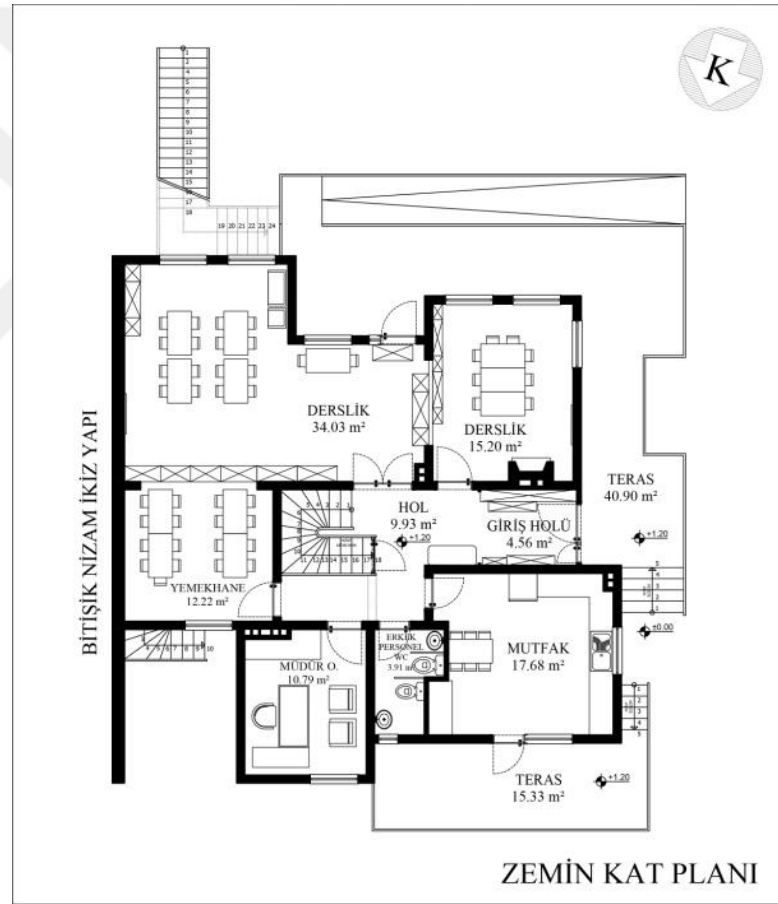
Şekil 4.33. Binanın güney cephesi ve kuzey cephesi

1987 yılında konut olarak tasarlanan bina tam tarihi bilinmemekle birlikte 2000li yıllardan itibaren Özel Yaşam Paylaşım Anaokulu olarak yeniden işlevlendirilmiştir.

2019 yılından itibaren ise Özel Bilim Çocuk Anaokulu kullanılmaya başlanmıştır ve günümüzde de bu kullanımını devam ettirmektedir. Binaya yeni işlev verilirken konut planına fazla müdahalede bulunmadan gerekli değişiklikler yapılmıştır. Yangından korunma yönetmeliği doğrultusunda arka bahçeye yangın merdiveni eklenmiştir.

Zemin kat analizi

Anaokuluna giriş batı cepheden gerçekleşmektedir. ± 0.00 kotundan $+1.20$ kotuna çıkan merdivenlerle önce terasa ardından rüzgârlığa ulaşılmaktadır. Engelli öğrenciler için arka bahçeden terasa ulaşan engelli rampası kullanılmaktadır. Binanın zemin katının konut ve anaokulu planlarına Şekil 4.34'te yer verilmiştir.

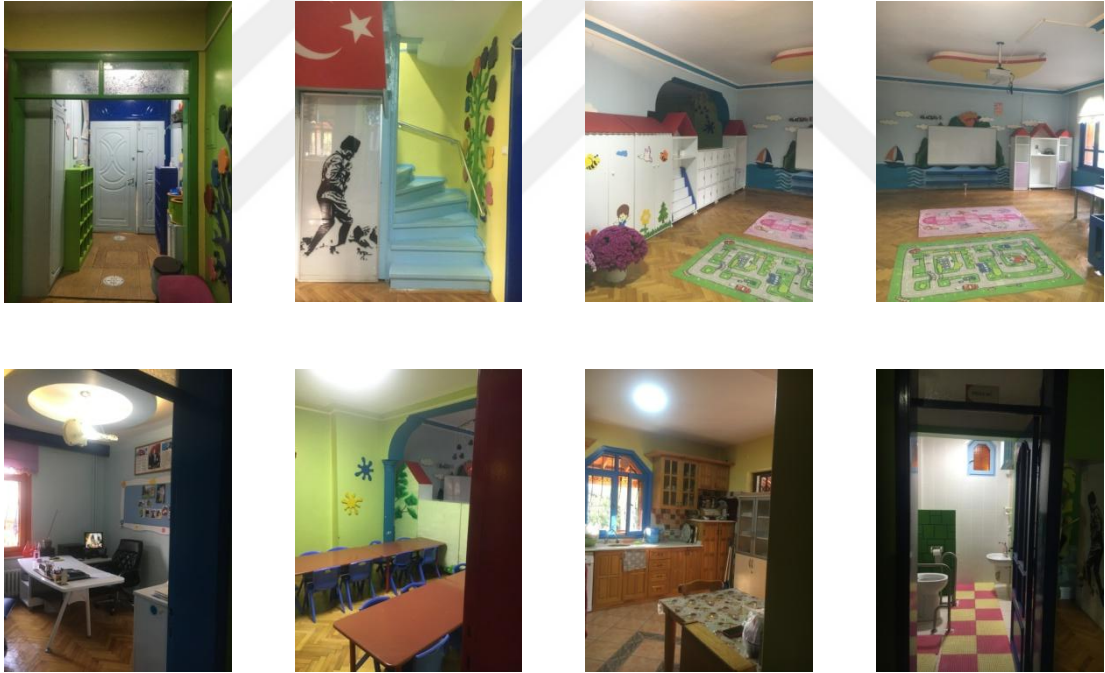

Şekil 4.34. Özel Bilim Çocuk Anaokulu zemin kat planı

Şekil 4.35'de zemin kata ait işlev değişimi ve mekân analizine, Şekil 4.36'da ise giriş, hol, derslikler, müdür odası, yemekhane, mutfak ve erkek personel lvb-wc mekânlarının görsellerine yer verilmiştir.

ZEMİN KAT	MEKAN	KONUT İŞLEVİ	YÖN	ZEMİN	DUVAR	TAVAN	KAPI	GÜNEŞ KONTROLÜ	EKİPMAN KULLANIMI
	GİRİŞ HOLÜ	RÜZGARLIK (B)	B	SERAMİK KAPLAMA	BEYAZ RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	ÇELİK KAPI	-	BÖLMELİ DOLAPLAR
	HOL	HOL	-	LAMİNANT PARKE	SARI + YEŞİL RENK BOYA	SARI RENK BOYA	-	-	BENCH
	DERSLİK	GÜNLÜK ODA (GB)	GB	LAMİNANT PARKE	AÇIK MAVİ+ MAVİ RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI, HALI
	DERSLİK	SALON (G)	G	LAMİNANT PARKE	AÇIK MAVİ+ MAVİ RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI, HALI
	TERAS	TERAS (GB)	GB	SERAMİK KAPLAMA	PVC YALI BASKISI	AHŞAP KAPLAMA	AHŞAP KAPI	-	-
	YEMEKHANE	YATAK ODASI (KD)	KD	LAMİNANT PARKE	YEŞİL RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE
	MÜDÜR ODASI	YATAK ODASI (K)	K	LAMİNANT PARKE	AÇIK MAVİ RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAPLAR
	ERKEK PERSONEL WC	LVB + WC (K)	K	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET
	MUTFAK	MUTFAK (KB)	KB	SERAMİK KAPLAMA	SARI RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	MUTFAK TEZGAHI, DOLAPLAR, MASA, SANDALYE
	TERAS	TERAS (KB)	KB	SERAMİK KAPLAMA	PVC YALI BASKISI	AHŞAP KAPLAMA	PVC KAPI	-	-

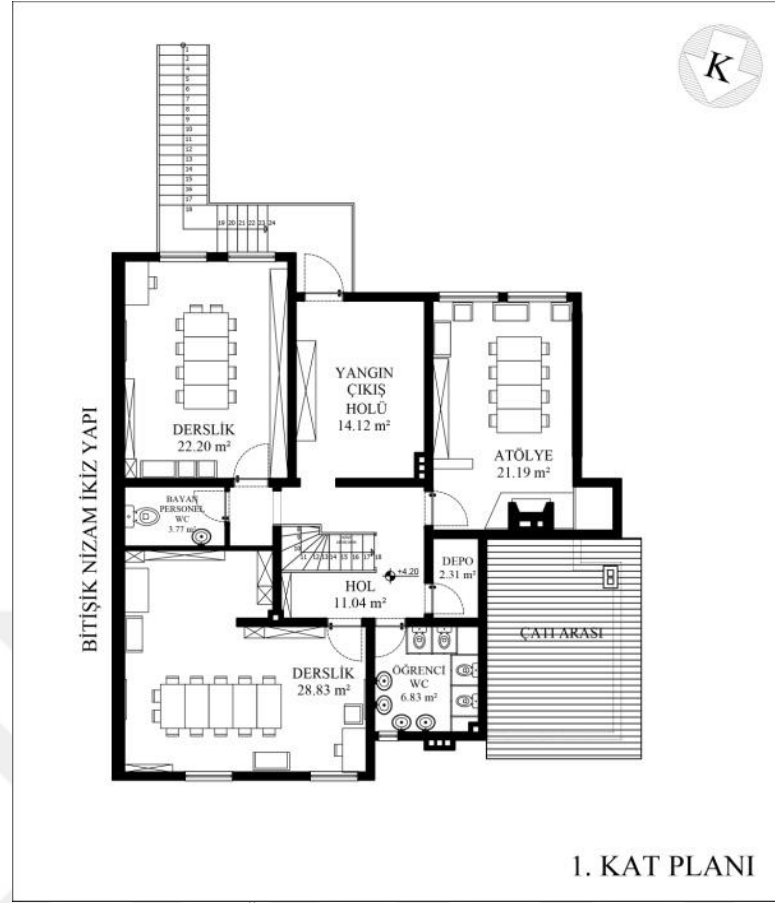
Şekil 4.35. Özel Bilim Çocuk Anaokulu zemin kat işlev değişimi ve mekân analizi

Şekil 4.36. Özel Bilim Çocuk Anaokulu zemin kat iç mekân düzenlemeleri

1. kat analizi

+4.20 kotunda bulunan 1. kata, zemin katta bulunan merdiven ile ulaşılmaktadır. Yangın merdivenine ulaşım güneydeki yangın kaçış holünden sağlanmaktadır. Binanın 1. katının konut ve anaokulu planlarına Şekil 4.37’de yer verilmiştir.

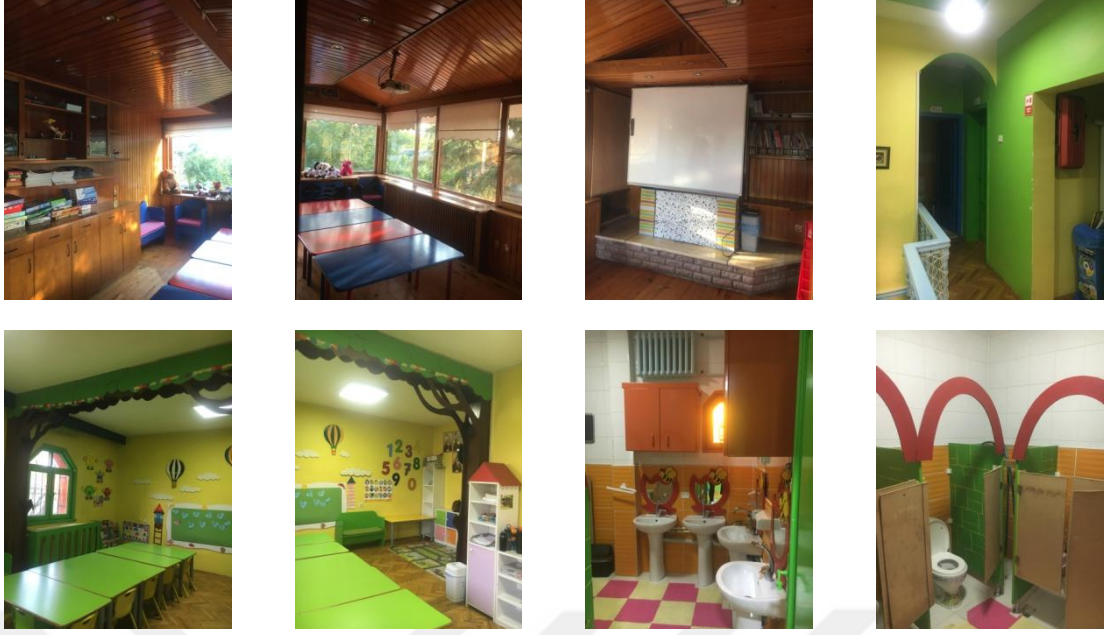
Şekil 4.37. Özel Bilim Çocuk Anaokulu 1. kat planı

Şekil 4.38’de 1. kata ait işlev değişimi ve mekân analizine yer verilmiştir.

1. KAT	MEKAN	KONUT İŞLEVİ	YÖN	ZEMİN	DUVAR	TAVAN	KAPI	GÜNEŞ KONTROLÜ	EKİPMAN KULLANIMI
	ATÖLYE	TERAS (GB)	GB	LAMİNANT PARKE	AHŞAP KAPLAMA	AHŞAP KAPLAMA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI, HALI
	HOL	HOL	-	LAMİNANT PARKE	SARI + YEŞİL RENK	BEYAZ RENK BOYA	-	-	-
	YANGIN ÇIKIŞ HOLÜ	DEPO (G)	G	LAMİNANT PARKE	SARI RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	METAL KAPI	-	-
	DERSLİK	DEPO (G)	G	LAMİNANT PARKE	SARI RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI, HALI
	BAYAN PERSONEL WC	DEPO (D)	D	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET
	DERSLİK	DEPO (KD) + DEPO (K)	K	LAMİNANT PARKE	SARI RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAP, YAZI TAHTASI, OYUN ARAÇLARI, HALI
	ÖĞRENCİ LVB- WC	BANYO (KB)	KB	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET
	DEPO	DEPO (B)	B	LAMİNANT PARKE	SARI RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	-

Şekil 4.38. Özel Bilim Çocuk Anaokulu 1. kat işlev değişimi ve mekân analizi

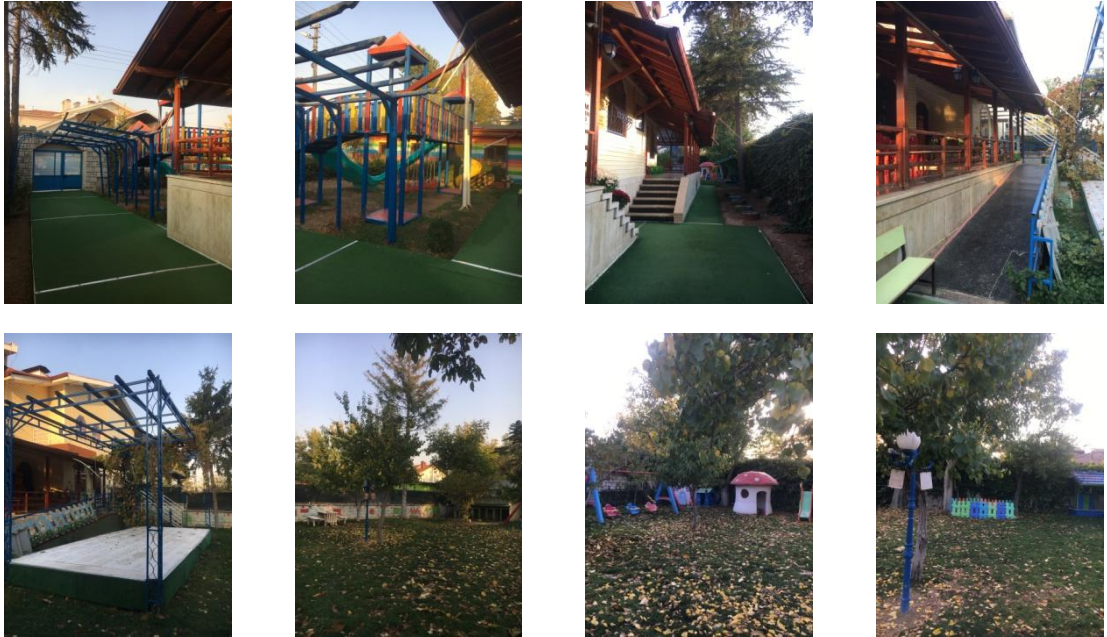
Şekil 4.39’da ise atölye, hol, derslik ve öğrenci lvb-wc mekânlarının görsellerine yer verilmiştir.

Şekil 4.39. Özel Bilim Çocuk Anaokulu 1. kat iç mekân düzenlemeleri

Bodrum kat analizi

-1.40 kotunda bulunan bodrum kata, zemin katta bulunan merdiven ile ulaşılmaktadır. Anaokulu işlevinde bodrum kat kullanılmamaktadır. Şekil 4.40'da anaokulunun ön ve arka bahçesine ait görsellere yer verilmiştir.

Şekil 4.40. Özel Bilim Çocuk Anaokulu ön ve arka bahçe düzenlemeleri

Değerlendirme

Özel Bilim Çocuk Anaokulu çevresel standartlar, yapısal standartlar ve mekânsal standartlar olmak üzere 3 farklı başlıkta incelenmiştir. Anaokulunun çevresel standart analizine Tablo 4.12’de yer verilmiştir.

Tablo 4.12. Özel Bilim Çocuk Anaokulu çevresel standartlar değerlendirme tablosu

ÇEVRESEL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
FİZİKSEL ETKENLER (Soğuk İklim Bölgesi)	Güneş		1	
	Rüzgâr		1	
	Nem ve Yağış		1	
TOPOĞRAFYA ve YÖNLENME (Soğuk İklim Bölgesi)	Yerleşim		1	
	Güneşlenme Yönü		1	
	Bina Yönü		1	
BİNA FORMU ve KONSTRÜKSİYONU (Soğuk İklim Bölgesi)	Form			2
	Isı Korunumu		1	
	Taşıyıcı Sistem		1	
TOPLAM		0	8	2
		10		

Özel Bilim Çocuk Anaokulu geliştirilen analiz yöntemine göre yapılan değerlendirme sonucunda çevresel standartlardan 10 puan almıştır. Anaokulunun yapısal standart analizine Tablo 4.13’te yer verilmiştir.

Tablo 4.13. Özel Bilim Çocuk Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu

YAPISAL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
GENEL TASARIM İLKELERİ	Kat Adedi			2
	Kat Yüksekliği	0		
	Bodrum Kat		1	
	Aks		1	
	Esnek Mekân		1	
	Ek Bilgiler	0		
GİRİŞ HOLÜ	Özellikleri			2
	Donanım			2
KORİDORLAR	Özellikleri		1	
	Donanım		1	
	Ölçüler	0		
RAMPALAR	Özellikleri		1	

Tablo 4.13.(devam) Özel Bilim Çocuk Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu

MERDİVEN	Basamak		1	
	Rıht			2
	Korkuluk		1	
	Küpeşte			2
	Trabzan		1	
	Parapet	0		
	Kol Genişliği	0		
YANGIN MERDİVENİ	Özellikleri		1	
ASANSÖR	Özellikleri	0		
GALERİ BOŞLUKLARI	Özellikleri			2
TEKNİK MEKÂNLAR	Isı Merkezi		1	
	Elektrik Odası	0		
	Jeneratör Odası	0		
	Havalandırma Santrali	0		
	Sistem Odası	0		
	Teknisyen ve Hizmetli Odası	0		
	Depolar		1	
	Su Deposu	0		
	Sığınak	0		
ÇATI	Özellikleri			2
DÖŞEMELER	Özellikleri		1	
KAPILAR	Ana Giriş Kapısı		1	
	Açılış Yönü		1	
	Kapı Kolu			2
	Güvenlik		1	
	Ek Bilgiler		1	
PENCERELER	Özellikleri		1	
	Yalıtım		1	
	Güvenlik		1	
	Ek Bilgiler			2
RENK ve BOYA	Cephe			2
	İç Mekân		1	
	Dış Cephe Alternatif Renk Seçenekleri			2
GÜVENLİK	Giriş		1	
	Yol	0		
	Çevre			2
	Bahçe			2
	Mobilya			2
	Elektrik			2
	Ek Bilgiler		1	
TOPLAM		0	23	30
		53		

Özel Bilim Çocuk Anaokulu geliştirilen analiz yöntemine göre yapılan değerlendirme sonucunda yapısal standartlardan 53 puan almıştır. Anaokulunun mekânsal standart analizine Tablo 4.14’te yer verilmiştir.

Tablo 4.14. Özel Bilim Çocuk Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

MEKÂNSAL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
DERSLİK	Konum		1	
	Alan		1	
	Kapasite			2
	Kapı		1	
	Pencereler		1	
	Döşemeler	0		
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma		1	
	Aydınlatma			2
	İç Hava Kalitesi		1	
	Donanım			2
	Ek Bilgiler			2
UYKU ODASI	Konum	0		
	Alan	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar.	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
	İç Hava Kalitesi	0		
	Donanım	0		
OYUN ETKİNLİK ODASI	Konum	0		
	Alan	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
	İç Hava Kalitesi	0		
	Donanım	0		

Tablo 4.14.(devam) Özel Bilim Çocuk Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

MÜDÜR ODASI	Konum		1	
	Alan			2
	Kapı		1	
	Pencereler			2
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma		1	
MÜDÜR YARDIMCISI ODASI	Konum	0		
	Alan	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
ÖĞRETMEN ODASI	Konum	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
	Donanım	0		
İDARİ ODA	Konum	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Tavanlar	0		
	Döşemeler	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
YEMEK ODASI	Konum		1	
	Kapı		1	
	Pencereler		1	
	Döşemeler		1	
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma		1	
	Donanım			2

Tablo 4.14.(devam) Özel Bilim Çocuk Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

MUTFAK ve DEPO	Konum		1	
	Kapı		1	
	Pencereler		1	
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Sağlık			2
	Ek Bilgiler		1	
DEPO ve ARŞİV	Konum	0		
	Kapı		1	
	Pencereler	0		
	Döşemeler		1	
	Tavanlar		1	
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma		1	
TUVALET VE LAVABOLAR	Konum		1	
	Alan			2
	Boyutlar		1	
	Kapı		1	
	Pencereler		1	
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma		1	
	Donanım		1	
	Engelli Wc		1	
	Ek Bilgiler		1	
GÖRÜŞME ODASI	Konum	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
VELİ BEKLEME ODASI	Konum	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		

Tablo 4.14.(devam) Özel Bilim Çocuk Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

PERSONEL TUVALET	Konum		1	
	Alan			2
	Boyutlar			2
	Kapı		1	
	Pencereler		1	
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Ek Bilgiler		1	
TEKNİK HACİMLER	Konum			2
	Gün Işığı Havalandırma		1	
BAHÇE OYUN PARKI	Konum		1	
	Alan			2
	Döşemeler			2
	Donanım			2
DİĞER MEKÂNLAR	Giriş			2
	Rehberlik Odası	0		
	Çok Amaçlı Salon	0		
	Drama Odası	0		
	Müzik ve Görsel Sanatlar Dersliği		1	
	Muayene Odası	0		
	Bakıcı ve Personel Odası	0		
TOPLAM		0	44	60
			104	

Özel Bilim Çocuk Anaokulu geliştirilen analiz yöntemine göre yapılan değerlendirme sonucunda mekânsal standartlardan ise 104 puan almıştır. Toplamda yapı anaokulu işlevinde sağlaması gereken tüm standartlar üzerinden 167 puan olarak %40'lık işlev değerine sahip olmuştur ve bu çalışma kapsamında anaokulu işlevinde kullanımı yetersiz bulunmuştur.

Anaokulu idarecisi ile gerçekleştirilen görüşmeye EK-3'te yer verilmiştir. Okul idarecisi tarafından yapının butik, ulaşılabilir ve aile ortamına sahip olmasını konuttan anaokuluna dönüşümün avantajları olarak belirtilmiştir. Binanın kısıtlı alana sahip olması ise dezavantaj olarak dile getirilmiştir. Atölye tarzı eğitim alanının daha fazla olmasını isteyen okul idarecisi kullandıkları binadan memnun olduklarını dile getirmiştir.

4.5. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu

Çalışma kapsamında Konya İli, Meram İlçesi Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu incelenmiştir.

Ada / Parsel: 27314 / 2

Yapım Yılı: 2020

Anaokulu m²: 8.621,12 m²

Kapasite/Şube Sayısı: 140 öğrenci / 7 Şube

Şekil 4.41. Binanın Google Earth görüntüsü ve yapıya girişin 17487. Sokak'tan görünüşü

Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu, Konya İli, Meram İlçesi Gödene Mahallesi, 17487 Sokakta, 4 numarada konumlanmıştır. Anaokulunun Şekil 4.41'de uydu görüntüsüne ve yol cephesinden görünüşünü yer verilmiştir. 851 m² bina alanlı karkas yapım sistemine sahip olan bina zemin kat ve 1. kattan oluşmaktadır. 7 adet derslikten oluşan anaokulunun okul müdürü, öğretmenler, yardımcı personeller okul personelini oluşturmaktadır. Şekil 4.42'de anaokulunun batı cephesi ve güney cephesiyle ilgili görsellere yer verilmiştir.

Şekil 4.42. Binanın batı cephesi ve güney cephesi

2020 yılında iskân alan anaokulu 22 Şubat 2021 tarihinde eğitim öğretime başlamıştır.

Zemin kat analizi

Anaokuluna giriş batı cepheden gerçekleşmektedir. ± 0.00 kotundan önce vestiyere ardından fuaye-sergi bölümüne ulaşılmaktadır. Engelli öğrenciler için ön bahçede öğrenci-veli girişinin yanında engelli rampası tasarlanmıştır. Zemin katta idari ve teknik birimler yer almaktadır. Anaokulu binasının zemin kat planına Şekil 4.43'te yer verilmiştir.

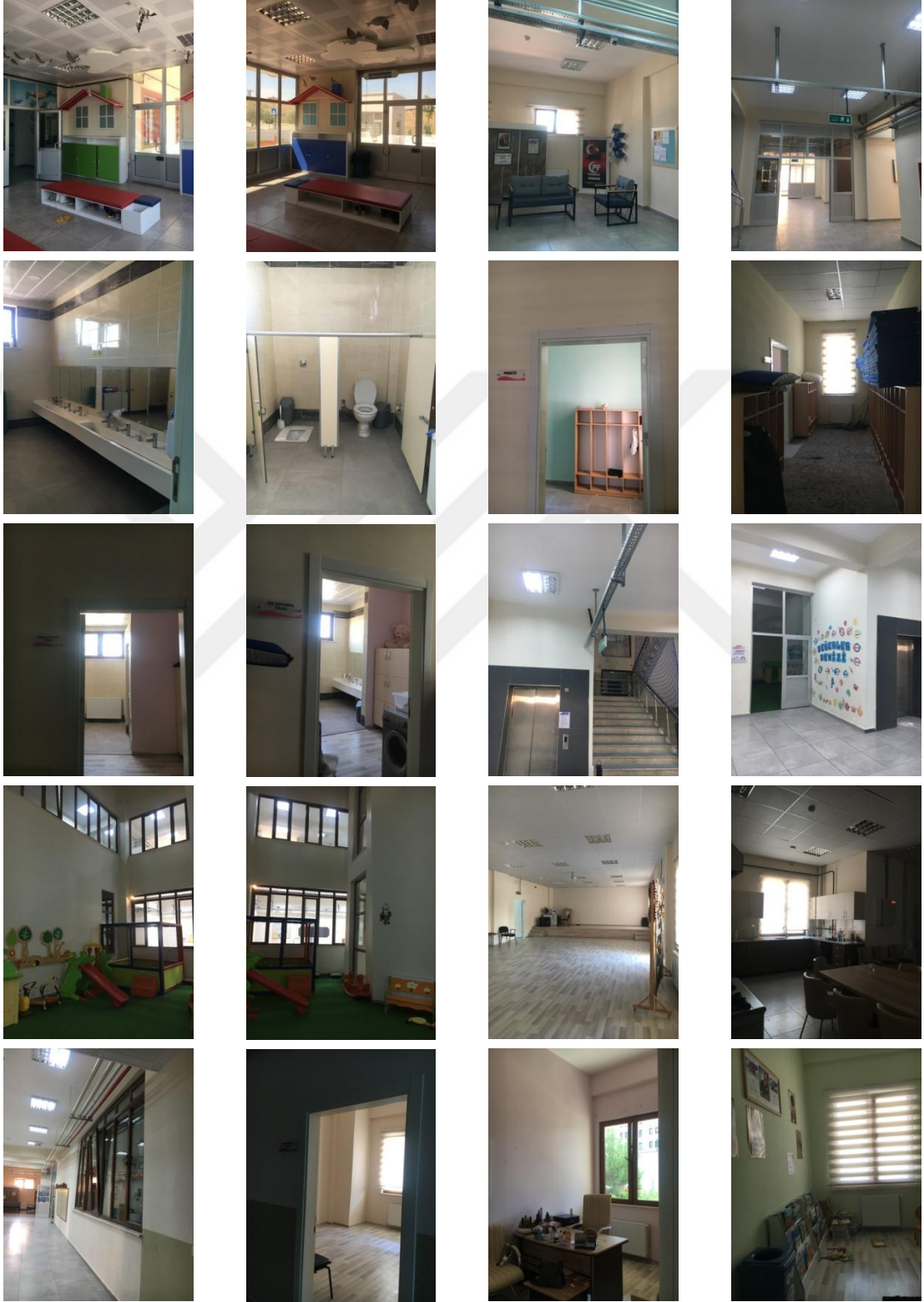
Şekil 4.43. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu zemin kat planı

ZEMİN KAT	MEKAN	YÖN	ZEMİN	DUVAR	TAVAN	KAPI	GÜNEŞ KONTROLÜ	EKİPMAN KULLANIMI
	GİRİŞ HOLÜ	KB+GB	SERAMİK KAPLAMA	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	ALÜMİNYUM KAPI	-	BÖLMELİ DOLAPLAR, BENCH
	FUAYE-SERGI	-	SERAMİK KAPLAMA	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	ALÜMİNYUM KAPI	-	-
	VELİ BEKLEME SALONU	KB+KD	SERAMİK KAPLAMA	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	-	PERDE	KOLTUK, SEHPA
	KORİDOR	K	SERAMİK KAPLAMA	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	ALÜMİNYUM KAPI	-	-
	ENGELLİ WC	-	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	ALÜMİNYUM ASMA TAVAN	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET
	WC	K	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	ALÜMİNYUM ASMA TAVAN	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET, ALATURKA WC
	HOL	D	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	TAŞYÜNÜ ASMA TAVAN	AHŞAP KAPI	PERDE	BÖLMELİ DOLAPLAR
	MESCİT	K	SERAMİK KAPLAMA	AÇIK MAVİ RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	BÖLMELİ DOLAP
	ERKEK SOYUNMA	KB	LAMİNANT PARKE + SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	ALÜMİNYUM ASMA TAVAN	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET, BÖLMELİ DOLAP
	KIZ SOYUNMA	KD	LAMİNANT PARKE + SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	ALÜMİNYUM ASMA TAVAN	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET, BÖLMELİ DOLAP
	İÇ BAHÇE OYUN ALANI	-	SUNİ ÇİM HALI	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	ALÜMİNYUM KAPI	-	TRAMBOLİN, KAYDIRAK, OYUN ARAÇ-GEREÇLERİ
	ÇOK AMAÇLI SALON	KD	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BOYA	TAŞYÜNÜ ASMA TAVAN	AHŞAP KAPI + ALÜMİNYUM KAPI	PERDE	SAHNE, MASA, SANDALYE
	PROJEKSİYON	-	SERAMİK KAPLAMA	PEMBE RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	MASA, SANDALYE
	SERVİS HOLÜ	-	SERAMİK KAPLAMA	KREM + SARI RENK BOYA	TAŞYÜNÜ ASMA TAVAN	ALÜMİNYUM KAPI	-	-
	DEPO	-	SERAMİK KAPLAMA	KREM + SARI RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	-
	MUTFAK	K+G	SERAMİK KAPLAMA	KREM + SARI RENK BOYA	TAŞYÜNÜ ASMA TAVAN	ALÜMİNYUM KAPI	PERDE	MUTFAK TEZGAHI, DOLAPLAR, MASA, SANDALYE
	KİLER	KD+GD	SERAMİK KAPLAMA	KREM + SARI RENK BOYA	TAŞYÜNÜ ASMA TAVAN	AHŞAP KAPI	PERDE	BÖLMELİ DOLAPLAR, MASA, SANDALYE
	PANO ODASI	-	SERAMİK KAPLAMA	KREM + SARI RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	-
	JENERATÖR	GD	SERAMİK KAPLAMA	KREM + SARI RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	METAL KAPI	-	JENERATÖR
	YANGIN HOLÜ	G	SERAMİK KAPLAMA	KREM + SARI RENK BOYA	TAŞYÜNÜ ASMA TAVAN	METAL KAPI	-	-
	KAZAN DAİRESİ	GD	SERAMİK KAPLAMA	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	METAL KAPI	-	SU DEPOSU, KÜL DEPOSU
	ARŞİV	-	SERAMİK KAPLAMA	KREM + SARI RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	BÖLMELİ DOLAPLAR
	KORİDOR	G	SERAMİK KAPLAMA	KREM + BEJ RENK BOYA	TAŞYÜNÜ ASMA TAVAN	-	PERDE	-
	HİZMETLİ ODASI	GB	SERAMİK KAPLAMA	YEŞİL RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	KOLTUK, SANDALYE
	ÖĞRETMEN WC	B	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	ALÜMİNYUM ASMA TAVAN	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET, ALATURKA WC
	ÖĞRETMENLER ODASI	B	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	MASA, SANDALYE, SEHPA, DOLAPLAR, TV
	PSİKOLOJİK DANIŞMAN + BİREYSEL GÖRÜŞME ODASI	B	LAMİNANT PARKE	PEMBE RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, SEHPA, DOLAPLAR
	MÜDÜR YARDIMCISI	GB	LAMİNANT PARKE	SARI RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, SEHPA, DOLAPLAR
	DERSLİK-4	B	LAMİNANT PARKE	YEŞİL RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	KİTAPLIK, DOLAPLAR, RAF

Şekil 4.44. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu zemin kat mekân analizi

Şekil 4.44'te zemin kata ait mekân analizine, Şekil 4.45'de ise giriş holü, veli bekleme salonu, fuaye-sergi, wc, mescit, erkek-kız soyunma, koridor, iç bahçe-oyun

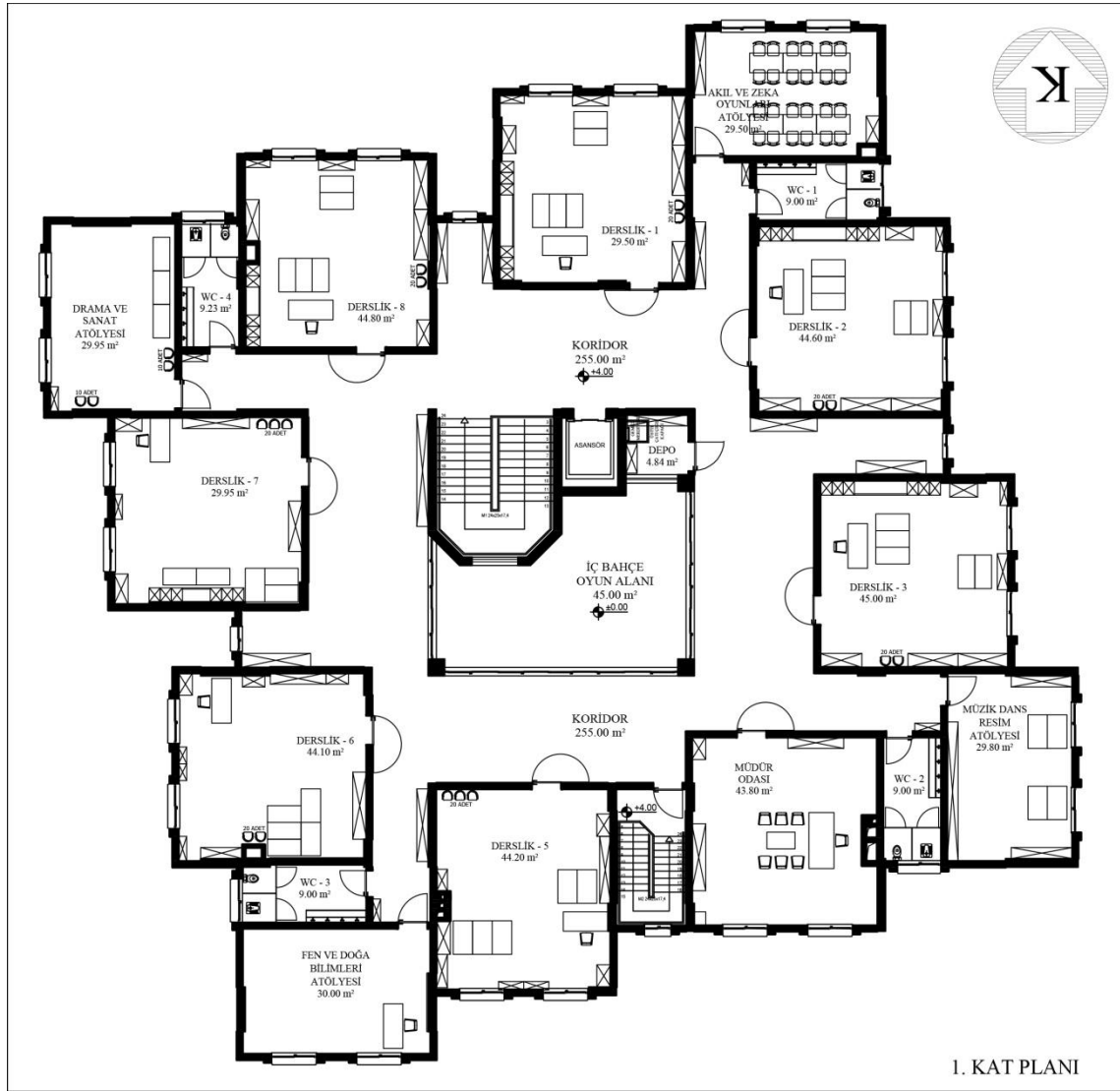
alanı, çok amaçlı salon, mutfak, öğretmenler odası, psikolojik danışman ve derslik-4 mekânlarının görsellerine yer verilmiştir.

Şekil 4.45. Gökene Şehit Arif Demir Anaokulu zemin kat iç mekân düzenlemeleri

1. kat analizi

+4.00 kotunda bulunan 1. kata, zemin katta bulunan merdiven ile ulaşılmaktadır. Güney cephede yangın merdiveni tasarlanmıştır. 1. katta derslikler ve atölyeler yer almaktadır. Anaokulu binasının 1. kat planına Şekil 4.46'da yer verilmiştir.

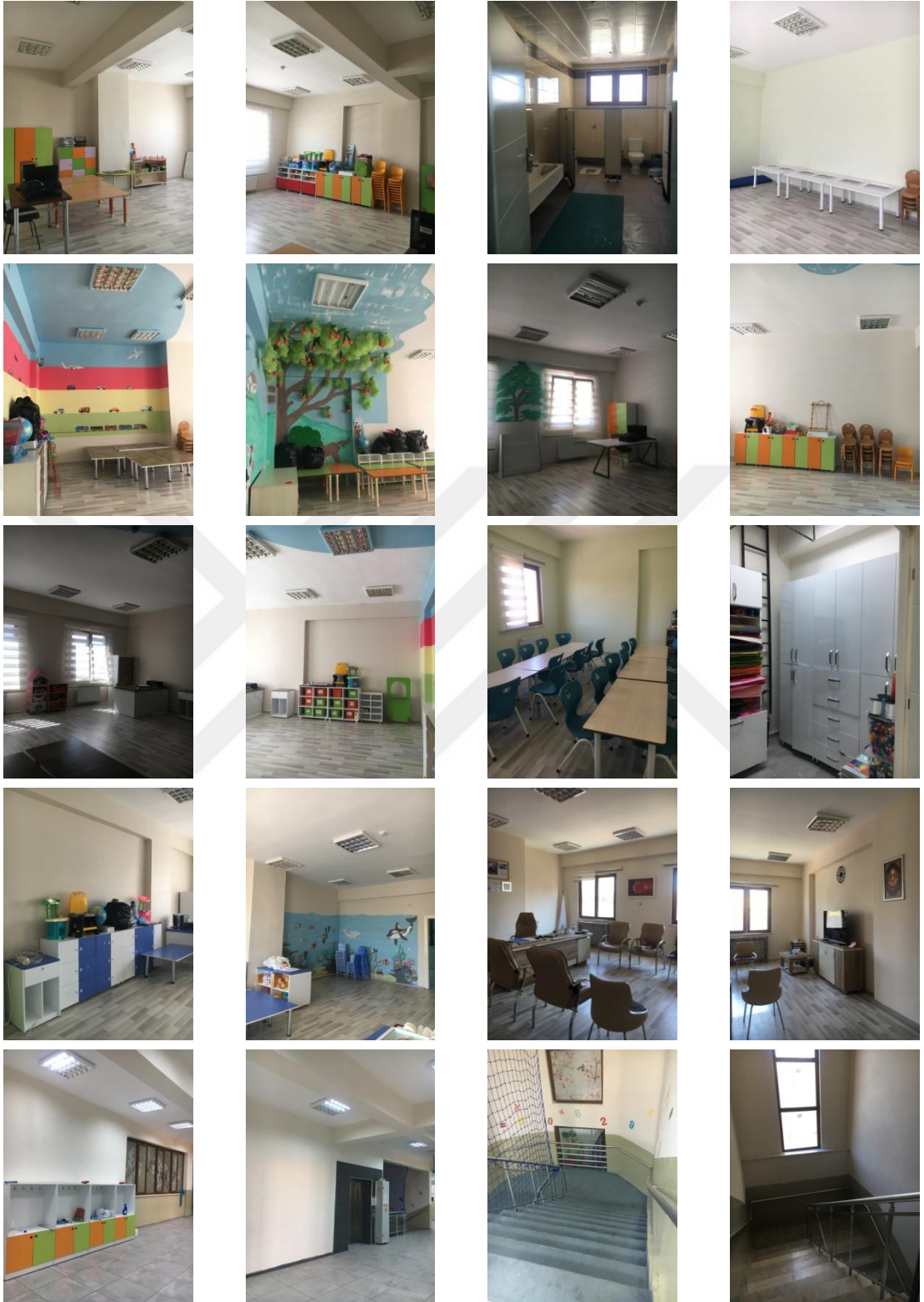

Şekil 4.46. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu 1. kat planı

1. KAT	MEKAN	YÖN	ZEMİN	DUVAR	TAVAN	KAPI	GÜNEŞ KONTROLÜ	EKİPMAN KULLANIMI
	DERSLİK-1	K	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAPLAR, KİTAPLIK, OYUN ARAÇLARI
	AKIL VE ZEKA OYUNLARI ATÖLYESİ	KD	LAMİNANT PARKE	YEŞİL RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAPLAR, OYUN ARAÇLARI
	WC-1	D	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	ALÜMİNYUM ASMA TAVAN	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET, ALATURKA WC
	DERSLİK-2	D	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAPLAR, KİTAPLIK, OYUN ARAÇLARI
	DERSLİK-3	D	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAPLAR, KİTAPLIK, OYUN ARAÇLARI
	MÜZİK DANS RESİM ATÖLYESİ	GD	LAMİNANT PARKE	YEŞİL RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, DOLAPLAR, OYUN ARAÇLARI
	WC-2	G	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	ALÜMİNYUM ASMA TAVAN	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET, ALATURKA WC
	MÜDÜR ODASI	G	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, SEHPALAR, DOLAPLAR, TV
	DERSLİK-5	G	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAPLAR, KİTAPLIK, OYUN ARAÇLARI
	FEN VE DOĞA BİLİMLERİ ATÖLYESİ	GB	LAMİNANT PARKE	YEŞİL RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, PROJEKSİYON, HALI
	WC-3	B	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	ALÜMİNYUM ASMA TAVAN	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET, ALATURKA WC
	DERSLİK-6	B	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAPLAR, KİTAPLIK, OYUN ARAÇLARI
	DERSLİK-7	B	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAPLAR, KİTAPLIK, OYUN ARAÇLARI
	DRAMA VE SANAT ATÖLYESİ	KB	LAMİNANT PARKE	YEŞİL RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAP
	WC-4	K	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	ALÜMİNYUM ASMA TAVAN	AHŞAP KAPI	-	LAVABO, KLOZET, ALATURKA WC
	DERSLİK-8	K	LAMİNANT PARKE	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DOLAPLAR, KİTAPLIK, OYUN ARAÇLARI
	KORİDOR	-	SERAMİK KAPLAMA	KREM + BEJ RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	-	PERDE	BÖLME Lİ DOLAPLAR
	DEPO	-	SERAMİK KAPLAMA	KREM RENK BOYA	BEYAZ RENK BOYA	AHŞAP KAPI	-	BÖLME Lİ DOLAPLAR

Şekil 4.47. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu 1. kat mekân analizi

Şekil 4.47’de 1. kata ait mekân analizine, Şekil 4.48’de ise derslikler, atölyeler, öğrenci lvb-wc, müdür odası, koridor, asansör, merdiven, yangın merdiveni ve depo mekânlarının görsellerine yer verilmiştir.

Şekil 4.48. GÖDENE ŞEHİT ARIF DEMİR ANAOKULU 1. kat iç mekân düzenlemeleri

Şekil 4.49’da anaokulunun ön ve arka bahçesine ait görsellere yer verilmiştir.

Şekil 4.49. Gökene Şehit Arif Demir Anaokulu ön ve arka bahçe düzenlemeleri

Değerlendirme

Gökene Şehit Arif Demir Anaokulu çevresel standartlar, yapısal standartlar ve mekânsal standartlar olmak üzere 3 farklı başlıkta incelenmiştir. Anaokulunun çevresel standart analizine Tablo 4.15’te yer verilmiştir.

Tablo 4.15. Gökene Şehit Arif Demir Anaokulu çevresel standartlar değerlendirme tablosu

ÇEVRESEL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
FİZİKSEL ETKENLER (Soğuk İklim Bölgesi)	Güneş			2
	Rüzgâr		1	
	Nem ve Yağış		1	
TOPOĞRAFYA ve YÖNLENME (Soğuk İklim Bölgesi)	Yerleşim			2
	Güneşlenme Yönü		1	
	Bina Yönü		1	
BİNA FORMU ve KONSTRÜKSİYONU (Soğuk İklim Bölgesi)	Form		1	
	Isı Korunumu		1	
	Taşıyıcı Sistem			2
TOPLAM		0	6	6
		12		

Gökene Şehit Arif Demir Anaokulu geliştirilen analiz yöntemine göre yapılan değerlendirme sonucunda çevresel standartlardan 12 puan almıştır. Anaokulunun yapısal standart analizine Tablo 4.16’da yer verilmiştir.

Tablo 4.16. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu

YAPISAL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
GENEL TASARIM İLKELERİ	Kat Adedi		1	
	Kat Yüksekliği			2
	Bodrum Kat	0		
	Aks			2
	Esnek Mekân		1	
	Ek Bilgiler			2
GİRİŞ HOLÜ	Özellikleri			2
	Donanım			2
KORİDORLAR	Özellikleri			2
	Donanım			2
	Ölçüler			2
RAMPALAR	Özellikleri		1	
MERDİVEN	Basamak			2
	Rıht			2
	Korkuluk			2
	Küpeşte			2
	Trabzan		1	
	Parapet	0		
	Kol Genişliği			2
YANGIN MERDİVENİ	Özellikleri			2
ASANSÖR	Özellikleri			2
GALERİ BOŞLUKLARI	Özellikleri			2
TEKNİK MEKÂNLAR	Isı Merkezi		1	
	Elektrik Odası		1	
	Jeneratör Odası		1	
	Havalandırma Santrali	0		
	Sistem Odası	0		
	Teknisyen ve Hizmetli Odası		1	
	Depolar		1	
	Su Deposu		1	
	Sığınak	0		
ÇATI	Özellikleri			2
DÖŞEMELER	Özellikleri		1	
KAPILAR	Ana Giriş Kapısı		1	
	Açılış Yönü			2
	Kapı Kolu			2
	Güvenlik		1	
	Ek Bilgiler			2
PENCERELER	Özellikleri			2
	Yalıtım			2
	Güvenlik			2
	Ek Bilgiler	0		

Tablo 4.16. (devam) Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu

RENK ve BOYA	Cephe			2
	İç Mekân			2
	Dış Cephe Alternatif Renk Seçenekleri			2
GÜVENLİK	Giriş			2
	Yol	0		
	Çevre		1	
	Bahçe			2
	Mobilya			2
	Elektrik			2
	Ek Bilgiler			2
TOPLAM		0	12	64
		76		

Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu geliştirilen analiz yöntemine göre yapılan değerlendirme sonucunda yapısal standartlardan 76 puan almıştır. Anaokulunun mekânsal standart analizine Tablo 4.17’de yer verilmiştir.

Tablo 4.17. Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

MEKÂNSAL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
DERSLİK	Konum		1	
	Alan			2
	Kapasite			2
	Kapı		1	
	Pencereler			2
	Döşemeler		1	
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma		1	
	Aydınlatma			2
	İç Hava Kalitesi			2
	Donanım			2
	Ek Bilgiler			2

Tablo 4.17.(devam) Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

UYKU ODASI	Konum	0		
	Alan	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar.	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
	İç Hava Kalitesi	0		
	Donanım	0		
OYUN ETKİNLİK ODASI	Konum		1	
	Alan			2
	Kapı			2
	Pencereler		1	
	Döşemeler		1	
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma		1	
	Aydınlatma			2
	İç Hava Kalitesi	0		
	Donanım		1	
MÜDÜR ODASI	Konum			2
	Alan			2
	Kapı			2
	Pencereler			2
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma			2
MÜDÜR YARDIMCISI ODASI	Konum			2
	Alan			2
	Kapı			2
	Pencereler			2
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma			2
ÖĞRETMEN ODASI	Konum		1	
	Kapı			2
	Pencereler			2
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma		1	
	Donanım		1	

Tablo 4.17.(devam) Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

İDARİ ODA	Konum	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Tavanlar	0		
	Döşemeler	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
YEMEK ODASI	Konum	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
MUTFAK ve DEPO	Donanım	0		
	Konum		1	
	Kapı			2
	Pencereler			2
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Sağlık			2
	Ek Bilgiler		1	
DEPO ve ARŞİV	Konum		1	
	Kapı			2
	Pencereler		1	
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar		1	
	Gün Işığı Havalandırma		1	
TUVALET VE LAVABOLAR	Konum			2
	Alan			2
	Boyutlar			2
	Kapı			2
	Pencereler			2
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Donanım			2
	Engelli Wc			2
	Ek Bilgiler			2

Tablo 4.17.(devam) Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

GÖRÜŞME ODASI	Konum		1	
	Kapı			2
	Pencereler			2
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma			2
VELİ BEKLEME ODASI	Konum			2
	Kapı	0		
	Pencereler		1	
	Döşemeler	0		
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma			2
PERSONEL TUVALET	Konum		1	
	Alan		1	
	Boyutlar			2
	Kapı			2
	Pencereler			2
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Ek Bilgiler		1	
TEKNİK HACİMLER	Konum	0		
	Gün Işığı Havalandırma		1	
BAHÇE OYUN PARKI	Konum		1	
	Alan			2
	Döşemeler		1	
	Donanım			2
DİĞER MEKÂNLAR	Giriş			2
	Rehberlik Odası			2
	Çok Amaçlı Salon			2
	Drama Odası			2
	Müzik ve Görsel Sanatlar Dersliği			2
	Muayene Odası	0		
	Bakıcı ve Personel Odası		1	
TOPLAM		0	27	172
			199	

Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu geliştirilen analiz yöntemine göre yapılan değerlendirme sonucunda mekânsal standartlardan ise 199 puan almıştır. Toplamda yapı anaokulu işlevinde sağlaması gereken tüm standartlar üzerinden 287 puan olarak %69'luk işlev değerine sahip olmuştur ve bu çalışma kapsamında anaokulu işlevinde kullanımı yeterli bulunmuştur.

Anaokulu idarecisi ile gerçekleştirilen görüşmeye EK-4'te yer verilmiştir. Okul idarecisi tarafından, yapının bağımsız anaokulu olmasını; doğal havalandırmaya sahip, aydınlık, geniş sınıflara sahip olmasını büyük avantaj olarak belirtilmiştir. Yapının bahçe içine konumlandırma şeklini, çocuk başına düşen bahçe m² sinin az olmasını ve kat adedinden dolayı merdiven kullanımının güvenlik sorunu yaratmasını dezavantaj olarak dile getirilmiştir. Yemekhane olmadığı için yemeklerin çok amaçlı salonda yendiğini söyleyen okul idarecisi; yapıda yemekhanenin olmasını, wc'lerin daha farklı olmasını, daha geniş bahçe alanına sahip olmasını ve bahçe içersinde hobi bahçesi gibi farklı alanların olmasını isteyen idareci kullandıkları binadan memnun olduklarını dile getirmiştir.

4.6. Meram Mevlana Anaokulu

Çalışma kapsamında Konya İli, Meram İlçesi Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Meram Mevlana Anaokulu incelenmiştir.

Ada / Parsel: 2822 / 5

Yapım Yılı: 1957

Anaokulu m²: 8276,00 m²

Kapasite/Şube Sayısı: 200 öğrenci / 10 Şube

Şekil 4.50. Binanın Google Earth görüntüsü ve yapıya girişin Babil Sokak'tan görünüşü

Meram Mevlana Anaokulu, Konya İli, Meram İlçesi Havzan Mahallesi, Babil Sokakta, 17 numarada konumlanmıştır. Anaokulunun Şekil 4.50’de uydu görüntüsüne ve yol cephesinden görünüşünü yer verilmiştir. 711 m² bina alanlı yığma taş yapım sistemine sahip olduğu düşünülen bina zemin kat ve kısmi bodrum kattan oluşmaktadır. 5 adet derslikten oluşan anaokulunun okul müdürü, öğretmenler, yardımcı personeller okul personelini oluşturmaktadır. Şekil 4.51’de anaokulunun kuzey cephesi ve güney cephesiyle ilgili görsellere yer verilmiştir.

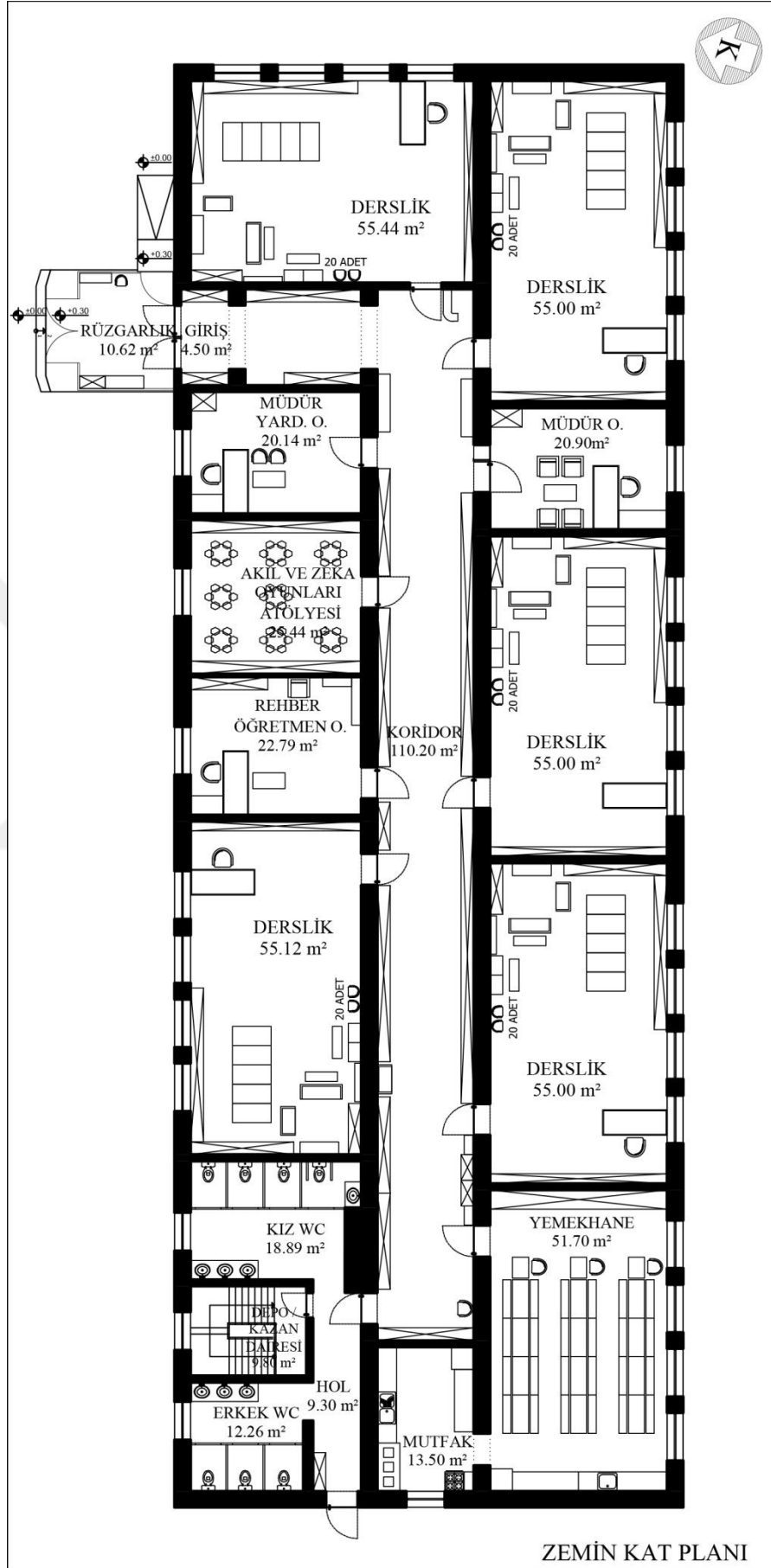

Şekil 4.51. Binanın kuzey cephesi ve güney cephesi

1957 yılında tasarlanan bina 23 Nisan Lisesi olarak kullanılmıştır. Gerekli bakım ve tadilatlardan sonra 2007 yılından itibaren Mevlana Anaokulu olarak hizmet vermektedir.

Zemin kat analizi

Anaokuluna giriş kuzey cepheden gerçekleşmektedir. ± 0.00 kotundan $+0.30$ kotuna çıkan merdivenlerle önce rüzgârlığa ardından girişe ulaşılmaktadır. Engelli öğrenciler için rüzgârlığa doğu cepheden giriş sağlayan engelli rampası tasarlanmıştır. Binanın zemin katında derslikler, akıl ve zekâ oyunları atölyesi, müdür odası, müdür yardımcısı odası, rehber öğretmen odası, yemekhane, mutfak, kız wc, erkek wc ve depo mekânları yer alırken kısmi olan bodrum katında sadece kazan dairesi yer almaktadır. Anaokulu binasının zemin kat planına Şekil 4.52’de yer verilmiştir.

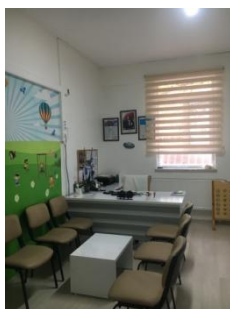
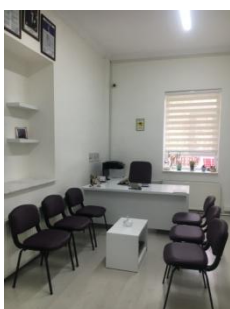
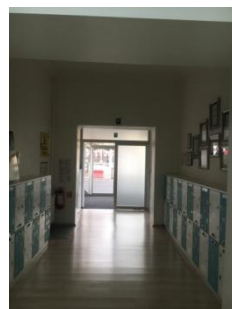

Şekil 4.52. Meram Mevlana Anaokulu zemin kat planı

ZEMİN KAT	MEKAN	YÖN	ZEMİN	DUVAR	TAVAN	KAPI	GÜNEŞ KONTROLÜ	EKİPMAN KULLANIMI
	RÜZGARLIK	K	SERAMİK KAPLAMA	CAM+BEYAZ RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	ALÜMİNYUM CAMLI KAPI	-	BÖLMELİ DO LAP, BENCH
	GİRİŞ	-	LAMİNANT PARKE	BEYAZ RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	ALÜMİNYUM CAMLI KAPI	-	BÖLMELİ DO LAPLAR
	KORİDOR	-	LAMİNANT PARKE	BEYAZ RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	-	-	BÖLMELİ DO LAPLAR, BANKO, BENCH, KİTAPLIK
	DERSLİK	KD	LAMİNANT PARKE	BEYAZ RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DO LAP, PANO, O YUN ARAÇLARI
	DERSLİK	GD	LAMİNANT PARKE	BEYAZ RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DO LAP, PANO, O YUN ARAÇLARI
	MÜDÜR ODASI	G	LAMİNANT PARKE	BEYAZ RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, SEHPA, DO LAP
	MÜDÜR YARDIMCISI ODASI	K	LAMİNANT PARKE	BEYAZ RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, SEHPA, DO LAP
	AKIL VE ZEKA OYUNLARI ATÖLYESİ	K	LAMİNANT PARKE	BEYAZ RENK BO YA+DUVAR KAĞIDI	BEYAZ RENK BO YA+ALÇIPAN ASMA TAVAN	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, TABURE, BÖLMELİ DO LAPLAR
	REHBER ÖĞRETİM ODASI	K	LAMİNANT PARKE	BEYAZ RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, SEHPA, DO LAP, KİTAPLIK
	DERSLİK	G	LAMİNANT PARKE	BEYAZ RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DO LAP, PANO, O YUN ARAÇLARI
	DERSLİK	G	LAMİNANT PARKE	BEYAZ RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DO LAP, PANO, O YUN ARAÇLARI
	DERSLİK	K	LAMİNANT PARKE	BEYAZ RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DO LAP, PANO, O YUN ARAÇLARI
	YEMEKHANE	GB	LAMİNANT PARKE	BEJ RENK BO YA+PANEL	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI	PERDE	MASA, SANDALYE, DO LAPLAR, ÇOCUK MUTFAK TEZGAHI
	MUTFAK	B	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	BEYAZ RENK BO YA	-	-	MUTFAK TEZGAHI, DO LAPLAR
	HOL	B	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA+ BEYAZ RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI + METAL KAPI	-	DO LAP
	KIZ WC	K	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA+ BEYAZ RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	-	-	LAVABO, KLOZET
	ERKEK WC	KB	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA+ BEYAZ RENK BO YA	BEYAZ RENK BO YA	-	-	LAVABO, KLOZET
	DEPO/KAZAN DAİRESİ	K	SERAMİK KAPLAMA	SERAMİK KAPLAMA	BEYAZ RENK BO YA	AHŞAP KAPI	-	-

Şekil 4.53. Meram Mevlana Anaokulu zemin kat mekân analizi

Şekil 4.53'te zemin kata ait mekân analizine, Şekil 4.54'te ise rüzgârlık, giriş, derslikler, akıl ve zekâ oyunları atölyesi, müdür odası, müdür yardımcısı odası, rehber öğretmen odası, yemekhane, mutfak, kız wc ve erkek wc mekânlarının görsellerine yer verilmiştir.

Şekil 4.54. Meram Mevlana Anaokulu zemin kat iç mekân düzenlemeleri

Şekil 4.55’de anaokulunun bahçesine ait görsellere yer verilmiştir.

Şekil 4.55. Meram Mevlana Anaokulu bahçe düzenlemesi

Değerlendirme

Meram Mevlana Anaokulu çevresel standartlar, yapısal standartlar ve mekânsal standartlar olmak üzere 3 farklı başlıkta incelenmiştir. Anaokulunun çevresel standart analizine Tablo 4.18’te yer verilmiştir.

Tablo 4.18. Meram Mevlana Anaokulu çevresel standartlar değerlendirme tablosu

ÇEVRESEL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
FİZİKSEL ETKENLER (Soğuk İklim Bölgesi)	Güneş			2
	Rüzgâr		1	
	Nem ve Yağış		1	
TOPOĞRAFYA ve YÖNLENME (Soğuk İklim Bölgesi)	Yerleşim			2
	Güneşlenme Yönü		1	
	Bina Yönü		1	
BİNA FORMU ve KONSTRÜKSİYONU (Soğuk İklim Bölgesi)	Form		1	
	Isı Korunumu		1	
	Taşıyıcı Sistem			2
TOPLAM		0	6	6
		12		

Meram Mevlana Anaokulu geliştirilen analiz yöntemine göre yapılan değerlendirme sonucunda çevresel standartlardan 12 puan almıştır. Anaokulunun yapısal standart analizine Tablo 4.19’da yer verilmiştir.

Tablo 4.19. Meram Mevlana Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu

YAPISAL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
GENEL TASARIM İLKELERİ	Kat Adedi		1	
	Kat Yüksekliği			2
	Bodrum Kat	0		
	Aks			2
	Esnek Mekân		1	
	Ek Bilgiler		1	
GİRİŞ HOLÜ	Özellikleri			2
	Donanım			2
KORİDORLAR	Özellikleri			2
	Donanım			2
	Ölçüler			2
RAMPALAR	Özellikleri		1	
MERDİVEN	Basamak			2
	Riht			2
	Korkuluk			2
	Küpeşte	0		
	Trabzan			2
	Parapet	0		
	Kol Genişliği			2
YANGIN MERDİVENİ	Özellikleri	0		
ASANSÖR	Özellikleri	0		
GALERİ BOŞLUKLARI	Özellikleri			2

Tablo 4.19. (devam) Meram Mevlana Anaokulu yapısal standartlar değerlendirme tablosu

TEKNİK MEKÂNLAR	Isı Merkezi		1	
	Elektrik Odası	0		
	Jeneratör Odası	0		
	Havalandırma Santrali	0		
	Sistem Odası	0		
	Teknisyen ve Hizmetli Odası	0		
	Depolar		1	
	Su Deposu	0		
	Sığınak	0		
ÇATI	Özellikleri			2
DÖŞEMELER	Özellikleri		1	
KAPILAR	Ana Giriş Kapısı		1	
	Açılış Yönü		1	
	Kapı Kolu			2
	Güvenlik		1	
	Ek Bilgiler		1	
PENCERELER	Özellikleri			2
	Yalıtım			2
	Güvenlik			2
	Ek Bilgiler	0		
RENK ve BOYA	Cephe			2
	İç Mekân			2
	Dış Cephe Alternatif Renk Seçenekleri		1	
GÜVENLİK	Giriş		1	
	Yol		1	
	Çevre			2
	Bahçe		1	
	Mobilya			2
	Elektrik			2
	Ek Bilgiler			2
TOPLAM		0	13	50
		63		

Meram Mevlana Anaokulu geliştirilen analiz yöntemine göre yapılan değerlendirme sonucunda yapısal standartlardan 63 puan almıştır. Anaokulunun mekânsal standart analizine Tablo 4.20’de yer verilmiştir.

Tablo 4.20. Meram Mevlana Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

MEKÂNSAL STANDARTLARIN ANALİZİ		YOK	YETERSİZ	VAR
		0	1	2
DERSLİK	Konum		1	
	Alan			2
	Kapasite			2
	Kapı		1	
	Pencereler			2
	Döşemeler		1	
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma		1	
	Aydınlatma			2
	İç Hava Kalitesi			2
	Donanım			2
	Ek Bilgiler			2
UYKU ODASI	Konum	0		
	Alan	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar.	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
	İç Hava Kalitesi	0		
	Donanım	0		
OYUN ETKİNLİK ODASI	Konum		1	
	Alan		1	
	Kapı		1	
	Pencereler			2
	Döşemeler		1	
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma		1	
	Aydınlatma			2
	İç Hava Kalitesi		1	
	Donanım			2
MÜDÜR ODASI	Konum			2
	Alan			2
	Kapı			2
	Pencereler			2
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma			2

Tablo 4.20.(devam) Meram Mevlana Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

MÜDÜR YARDIMCISI ODASI	Konum		1	
	Alan			2
	Kapı			2
	Pencereler			2
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma			2
ÖĞRETMEN ODASI	Konum	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
	Donanım	0		
İDARİ ODA	Konum	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Tavanlar	0		
	Döşemeler	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
YEMEK ODASI	Konum			2
	Kapı			2
	Pencereler			2
	Döşemeler		1	
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Aydınlatma			2
	Donanım			2
MUTFAK ve DEPO	Konum			2
	Kapı	0		
	Pencereler			2
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Sağlık			2
	Ek Bilgiler		1	

Tablo 4.20.(devam) Meram Mevlana Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

DEPO ve ARŞİV	Konum	0		
	Kapı			2
	Pencereler		1	
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma			2
TUVALET VE LAVABOLAR	Konum		1	
	Alan			2
	Boyutlar			2
	Kapı		1	
	Pencereler		1	
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Donanım			2
	Engelli Wc			2
	Ek Bilgiler		1	
GÖRÜŞME ODASI	Konum	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
VELİ BEKLEME ODASI	Konum	0		
	Kapı	0		
	Pencereler	0		
	Döşemeler	0		
	Tavanlar	0		
	Duvarlar	0		
	Gün Işığı Havalandırma	0		
	Aydınlatma	0		
PERSONEL TUVALET	Konum		1	
	Alan		1	
	Boyutlar			2
	Kapı		1	
	Pencereler		1	
	Döşemeler			2
	Tavanlar			2
	Duvarlar			2
	Gün Işığı Havalandırma			2
	Ek Bilgiler		1	

Tablo 4.20.(devam) Meram Mevlana Anaokulu mekânsal standartlar değerlendirme tablosu

TEKNİK HACİMLER	Konum			2
	Gün Işığı Havalandırma	0		
BAHÇE OYUN PARKI	Konum		1	
	Alan			2
	Döşemeler			2
	Donanım			2
DİĞER MEKÂNLAR	Giriş			2
	Rehberlik Odası			2
	Çok Amaçlı Salon	0		
	Drama Odası	0		
	Müzik ve Görsel Sanatlar Dersliği	0		
	Muayene Odası	0		
	Bakıcı ve Personel Odası	0		
TOPLAM		0	24	140
		164		

Meram Mevlana Anaokulu geliştirilen analiz yöntemine göre yapılan değerlendirme sonucunda mekânsal standartlardan ise 164 puan almıştır. Toplamda yapı anaokulu işlevinde sağlaması gereken tüm standartlar üzerinden 239 puan olarak %57'lik işlev değerine sahip olmuştur ve bu çalışma kapsamında anaokulu işlevinde kullanımı yeterli bulunmuştur.

Anaokulu idarecisi ile gerçekleştirilen görüşmeye EK-5'te yer verilmiştir. Okul idarecisi tarafından, yapının tek katlı, ferah, butik bir anaokulu olması, merdiven olmaması büyük avantaj olarak belirtilmiştir. Yapıya ait toplanma alanı bulunmaması, kapalı oyun alanının olmaması dezavantaj olarak dile getirilmiştir. Atölye sayısının ve açık oyun alanının daha fazla olmasını isteyen idareci kullandıkları binadan memnun olduklarını dile getirmiştir.

4.7. Bölüm Değerlendirmesi

Özel Maya Çocuk Anaokulunun mekânsal açıdan nitelikli bir bahçesinin olması, konutların anaokuluna hem fiziksel hem de psikolojik açıdan en yakın yapı türü olması gibi standartları karşılayan olumlu yönleri mevcuttur. Dersliğe dönüştürülen odaların bir kısmı uygun yönde konumlanmışken, çoğu uygun yönde bulunmamaktadır. Engelli kullanımı açısından yeterli tedbirlerin alınmaması, idari birimin yapıdan ayrı olması karşılaşılan diğer olumsuz özelliklerdendir. Konuttan anaokuluna dönüştürülen yapının

kullanım açısından olumsuz yönleri olmasına karşın belirlenen tüm standartlar içinde %52'lik işlev değeriyle anaokulu yapısında olması gereken çoğu standardı karşıladığı geliştirilen değerlendirme yöntemi sonucunda belirlenmiştir.

Özel Minik Kalpler Anaokulunun mekânsal açıdan nitelikli bir büyüklüğe sahip olması, konutların anaokuluna hem fiziksel hem de psikolojik açıdan en yakın yapı türü olması gibi standartları karşılayan olumlu yönleri mevcuttur. Dersliğe dönüştürülen odaların bir kısmı uygun yönde konumlanmışken, çoğu uygun yönde bulunmamaktadır. Öğrenci wclerin kat holünde ortak bir alanda değil de derslik içinde kalıyor oluşu karşılaşılan diğer olumsuz özelliklerdendir. Konuttan anaokuluna dönüştürülen yapının kullanım açısından olumlu yönleri olmasına karşın belirlenen tüm standartlar içinde %44'lük işlev değeriyle anaokulu yapısında olması gereken karşılayamadığı geliştirilen değerlendirme yöntemi sonucunda belirlenmiştir.

Özel Bilim Çocuk Anaokulunun mekânsal açıdan nitelikli bir bahçesinin olması, konutların anaokuluna hem fiziksel hem de psikolojik açıdan en yakın yapı türü olması gibi standartları karşılayan olumlu yönleri mevcuttur. Dersliğe dönüştürülen odaların bir kısmı uygun yönde konumlanmışken, çoğu uygun yönde bulunmamaktadır. Derslikler hem zemin hem de 1. katta yer alırken öğrenci wclerin sadece 1. katta yer alıyor oluşu karşılaşılan diğer olumsuz özelliklerdendir. Konuttan anaokuluna dönüştürülen yapının kullanım açısından olumlu yönleri olmasına karşın tüm standartlar içinde %40'lık işlev değeriyle anaokulu yapısında olması gereken karşılayamadığı geliştirilen değerlendirme yöntemi sonucunda belirlenmiştir.

Gödene Şehit Arif Demir Anaokulunun mekânsal açıdan oldukça nitelikli bir büyüklüğe sahip olması, tasarım amacının anaokulu olmasından dolayı anaokulu yapısının sahip olması gereken standartlar gözetilerek planlanmış olması, farklı niteliğe sahip eğitim birimlerine sahip olması gibi standartları fazlasıyla karşılayan olumlu yönleri mevcuttur. Yapının yemekhaneye sahip olmaması ve bodrum katı olmadığından dolayı teknik birimlerin zemin katta planlanması ise yapıya ait olumsuz özelliklerdendir. Anaokulu olarak tasarlanmış yapının belirlenen tüm standartlar içinde %69'luk işlev değeriyle anaokulu yapısında olması gereken çoğu standardı fazlasıyla karşıladığı geliştirilen değerlendirme yöntemi sonucunda belirlenmiştir.

Meram Mevlana Anaokulunun bağımsız tek katlı anaokulu olması, eğitim binası olarak tasarlanmasından dolayı anaokulu yapısının sahip olması gereken nitelikleri taşıması, engelli erişimini kolaylıkla sağlaması gibi standartları fazlasıyla karşılayan olumlu yönleri mevcuttur. Yapının çok amaçlı salonunun olmaması, veli görüşme

odasının bulunmaması yapıya ait olumsuz özelliklerdendir. Eğitim yapısı olarak tasarlanmış yapının belirlenen tüm standartlar içinde %58'lik işlev değeriyle anaokulu yapısında olması gereken çoğu standardı karşıladığı geliştirilen değerlendirme yöntemi sonucunda belirlenmiştir.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1 Sonuçlar

Çocukların eğitim ve bakımlarında büyük rol üstlenen anaokulu binaları içerisinde resmi olarak hizmet veren kurumlar MEB tarafından hazırlanmış olan standartlara göre tasarlanmaktadır. Özel olarak hizmet veren kurumlar ise daha sınırlı tanımlamaların olduğu Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi (URL-2)'nde yer alan standartlara göre tasarlanmaktadır. Özel kurumlar yeni yapım yöntemi ile bina kullanımı gerçekleştirebildikleri gibi, daha önce tasarlanmış binalara yeni işlev vererek anaokuluna dönüştürme şeklinde de bina kullanımı sağlamaktadır. Daha çok müstakil konutların dönüştürülmesiyle oluşturulan özel anaokulları binaları için ve ilk işlevi anaokulu olan binaların fiziksel mekân araştırılması yapılarak kullanıcı açısından uygunluğunun araştırılması amacıyla yapılan bu çalışmada alan çalışması kapsamında seçilen anaokullarının planlarında yer alan mekânlar önce kat analizi tablosunda incelenmiş ve mevcut durumları hakkında bilgiler verilmiştir. Daha sonra bu mekânlar ve anaokulu binası bir bütün olarak düşünülerek hazırlanmış olan standart analizi tablosu üzerinden değerlendirilmiştir.

Müstakil konuttan anaokuluna dönüştürülerek hizmet veren özel anaokulları önce kendi içinde değerlendirilmiştir. Bu yapıların standartlar üzerinde almış olduğu anaokulu işlev oranına Tablo 5.1'de yer verilmiştir.

Tablo 5.1. İncelenen özel anaokulların standartlarının karşılaştırılması

	Çevresel Standartların Analizi	Yapısal Standartların Analizi	Mekânsal Standartların Analizi	Toplam	%
Özel Konya Maya Çocuk Anaokulu	10	53	155	218	%52
Özel Minik Kalpler Anaokulu	10	54	119	183	%44
Özel Bilim Çocuk Akademisi Anaokulu	10	53	104	167	%40

İncelenen 3 adet özel anaokulundan bir tanesi anaokulu tasarım kriterlerini karşılarken diğer ikisinin bu kriterleri karşılayamadığı görülmektedir. Bu üç anaokulu birbirine yakın konumda yer almasından dolayı alt parametrelerde farklılık gösterse de toplamda çevresel standartlar üzerinden aynı puanı almıştır. Dönüşüm öncesi aynı işleve sahip olmalarından dolayı yapısal standartlar üzerinden birbirine yakın puan almıştır.

Mekânsal standartlar üzerinden ise birbirinden farklı puanlar almıştır. Bu farklılıkta mevcut bir yapı içerisinde yeni işlevi olan anaokulu işlevi yüklenirken çevresel standartlar üzerinde büyük bir değişim yapılması pek mümkün değilken yapısal standart üzerinde ise binanın mimarisi el verdiği ölçüde değişim yapılabilmesi ve mekânsal standartlar üzerinde ise anaokulu tasarım standartları dikkate alınarak uygulanmasının önemi etkindir. Konuttan dönüşen anaokullarının, anaokulu tasarım standartları dikkate alınarak yeni işlevinin uygulanması durumunda geçerli bir orana sahip olmasını sağlamıştır. Bu kriterler dikkate alınarak uygulanacak olan benzer nitelikteki yapıların anaokulu işlevinde kullanımının yeterli olacağı görülmektedir.

Eğitim yapısı olarak tasarlanmış olan anaokulu olarak hizmet veren resmi anaokulları da kendi içinde değerlendirilmiştir. Bu yapıların standartlar üzerinde almış olduğu anaokulu işlev oranına Tablo 5.2’de yer verilmiştir.

Tablo 5.2. İncelenen resmi anaokulların standartlarının karşılaştırılması

	Çevresel Standartların Analizi	Yapısal Standartların Analizi	Mekânsal Standartların Analizi	Toplam	%
Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu	12	76	199	287	%69
Meram Mevlana Anaokulu	12	63	164	239	%57

İncelenen 2 adet resmi anaokulunun ikisinin de anaokulu tasarım kriterlerini karşıladığı görülmektedir. Burada anaokulu yapısı olarak tasarlanmış olan yapı yüksek bir orana sahipken eğitim yapısından anaokuluna dönüştürülmüş yapının daha düşük bir orana sahip olduğu görülmektedir. Bu iki anaokulu birbirine yakın konumda yer almasından dolayı alt parametrelerde farklılık gösterse de toplamda çevresel standartlar üzerinden aynı puanı almıştır. Bir tanesi dönüşüm yoluyla diğeri de tasarım yoluyla anaokulu olarak kullanıldığı için yapısal standartlar üzerinden farklı puan almıştır. Mekânsal standartlar üzerinden de birbirinden farklı puanlar almıştır. Bu farklılıkta mevcut bir yapı içerisinde yeni işlevi olan anaokulu işlevi yüklenirken çevresel standartlar üzerinde büyük bir değişim yapılması pek mümkün değilken yapısal standart üzerinde ise binanın mimarisi el verdiği ölçüde değişim yapılabilmesi ve mekânsal standartlar üzerinde ise anaokulu tasarım standartları dikkate alınarak uygulanmasının önemi etkindir. Eğitim yapısından dönüşen anaokulunun benzer tasarım ilkelerine sahip olması ve anaokulu tasarım standartları dikkate alınarak yeni işlevinin uygulanması

geçerli bir orana sahip olmasını sağlamıştır. Bu kriterler dikkate alınarak uygulanacak olan benzer nitelikteki yapıların anaokulu işlevinde kullanımının yeterli olacağı görülmektedir.

Yapım tekniği ve işletme biçimi farklı olsa da aynı amaca hizmet etmesi ve benzer niteliğe sahip kullanıcılar tarafından kullanılacak olması nedeniyle incelenen 5 anaokulu için genel bir değerlendirme yapmak gerekirse bu yapıların anaokulu tasarım kriterlerinin yeterli düzeyde uygulanması dikkate alınarak dönüşüm ve tasarım uygulamalarının gerçekleştirilmesi durumunda anaokulu işlevi için gerekli olan oranı sağladığı, yeterli düzeyde uygulanmayanların ise bu oranı sağlayamadığı görülmektedir.

5.2 Öneriler

Mekânların insan üzerinde büyük bir etkiye sahip olduğu bilinmektedir. İçinde olduğumuz mekânlar davranışlarımızı yönlendirirken, duygu ve düşüncelerimizi de benzer şekilde etkilemektedir. Kişiliğin gelişmesinde en hassas dönem olarak bilinen okul öncesi dönemde bulunan çocukların çevreyi algılamaları yetişkinlerin çevreyi algılamasına göre daha önemli ve daha farklıdır. Günün önemli bir bölümünü anaokullarında geçiren çocuklar için mutlulukla zaman geçirdikleri, gelişimleri için çok önemli olan oyun ve aktiviteleri rahat bir şekilde gerçekleştirdiği mekânlarda olmaları çok önemlidir.

Bu yaşlarda çocukların aldığı eğitimin kalitesi, yaşadıkları olumlu veya olumsuz olayların etkisi ilerleyen zamanlarda çocuğun yaşantısını yönlendireceğinden, anaokulu yapıları tasarlanırken olması gereken standartları sağlamaları, sahip olması gereken mekânsal gereklilikleri barındırmaları büyük önem taşımaktadır. Bu yüzden anaokullarının tasarımı bu ilkelere dikkat edilerek gerçekleştirilmeli ve ilgili kurumlar tarafından çocuk gelişimi yönünden uygunluğu belirli dönem aralıklarıyla düzenli olarak denetlenmelidir.

Bu tez çalışması kapsamında yapılan analizler sonucunda, yeniden işlevlendirmeye konuttan anaokuluna dönüştürülen yapıların kullanım açısından olumlu yönleri olmasına karşın belirlenen tüm standartlar içinde olması gereken çoğu standardı karşılayamadığı belirlenmiştir. Anaokulu tasarım standartlarını, farklı bir işlev doğrultusunda tasarlanmış olan bir yapım türüne mevcut yapı mimarisinin imkân verdiği ölçüde uygulayabildiği, mekânsal standartların ise gerekli düzeylerde uygulanmadığında anaokulu işlevinin yetersiz kaldığı görülmektedir.

Bu doğrultuda yeniden işlevlendirme uygulaması yapılmadan önce analiz çalışmalarının dikkatli bir şekilde yapılması, seçilen müstakil konutların mimarisi el verdiği ölçüde anaokulu kapasitesinin belirlenmesi, yapıya ait olan tüm kat planlarının aktif bir şekilde kullanıma uygun olacak şekilde dönüşümün sağlanması gerekmektedir. Yapının konumu, formu gibi çevresel standartlar üzerinde değişiklik yapılması mümkün değildir. Kat yüksekliği, bodrum kat gibi yapısal standartlar üzerinde değişiklik yapılması mümkün değilken tarihi koruma değeri taşımayan yapılar için anaokulu işlevi uygulanırken kapı, pencere, döşeme, tavan, güvenlik önlemleri gibi yapısal standartlar üzerinde değişiklik yapılması mümkündür. Mekânsal standartlar doğrultusunda ise anaokulu işlevi için gerekli olan kriterlerin uygulanması gerekmektedir. Tasarım yoluyla elde edilen anaokullarında ise bu üç kriter başlığına uyularak planlama yapılmalıdır. Mümkünse oyun odası - görüşme odası - çok amaçlı salon - yemekhane gibi gerekli durumlarda birbiri yerine kullanılabilen esnek yapıya sahip tasarımlar uygulanmalıdır.

Kadının çalışma hayatına dâhil olmasıyla birlikte çalışma saatleri sürecinde çocuğun bakım problemi ortaya çıkmaktadır. Çoğu resmi anaokulu ikili eğitim uygulamasına sahip olmasından dolayı yarım gün eğitim vermektedir bu yüzden aileler iş saatleri sürecinde tüm gün eğitim veren özel anaokulu kurumlarını tercih etmek zorunda kalmaktadır. Okul öncesi eğitimi zorunlu eğitim kapsamına alınmalı ve resmi olarak hizmet veren anaokullarının sayısı arttırılmalı, günümüz aile yapısı göz önüne alınarak tüm gün eğitim hizmetini bünyesinde barındırmalıdır.

Eğitim imkânlarındaki çeşitlilik, erişebilirlik gibi nedenlerden dolayı da özel anaokulu yapıları tercih edilmektedir. Özel anaokulu uygulamaları yapılırken Özel Öğretim Kurumları Standartları Yönergesinde uygulanması gereken standartların anaokulu tasarım kriterleri noktasında yetersiz kalmakta ve geliştirilmesi gerekmektedir. İşletim şekli fark etmeksizin özel veya resmi olsun, bu kurumların aynı amaca hizmet etmesi ve benzer nitelikteki kullanıcılar tarafından kullanılacak olmasından kaynaklı olarak aynı tasarım standartları dikkate alınarak tasarlanması ve uygulanması gerekmektedir. 2015 yılında güncellenmiş olan Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları içerisinde yer alan anaokulu tasarım ilkeleri de günümüz anaokulu eğitiminde yer alan ve anaokulu yöneticileri tarafından eksikliği hissedilen çocukların hayal gücü ve gelişimine destek olan atölye mekânlarıyla, nitelikli ve yeterli büyüklüğe sahip bahçe tasarım kriterlerini de kapsayacak şekilde güncellenmelidir.

Günümüzde konuttan yeniden işlevlendirme yöntemiyle anaokulu olarak kullanılan yapılarda gözle görülür bir artış söz konusudur. Bu çalışma, literatürde bu alanda bir çalışmanın daha önce yapılmamış olması ve geliştirilen değerlendirme yöntemiyle birlikte konuttan dönüştürülen özel anaokullarıyla birlikte anaokulu olarak tasarlanmış mevcut yapılarında çocuk kullanımı açısından uygunluğunun denetlenebilmesi ve eksik kalan yönlerinin iyileştirilebilmesi açısından da bir örnek teşkil etmektedir. Bu çalışmanın anaokulu tasarımı için hazırlanacak ve uygulanacak çalışmalara yol göstereceği ve katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akyüz, Y. (2009). *Türk eğitim tarihi (M.Ö. 1000-M.S. 2021)* (34. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Arslan Karaküçük, S. (2008). Okul öncesi eğitim kurumlarında fiziksel/mekânsal koşulların incelenmesi: Sivas ili örneği. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(2), 307-320. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/89398>
- Baykan, S. (1996). *Başarılı bir okul öncesi eğitim için işbirliği gerekir*. Ankara: Milli Eğitim Yayınevi.
- Başal, H. A. (2007). *Okul öncesi eğitim* (2. bs.). Morpa Kültür Yayınları.
- Biçer, M. (1994). *Ankara il merkezindeki anasınıfları ile uygulama anaokullarının fiziki özellikler açısından kıyaslanarak değerlendirilmesi* (Yayın No. 32487) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Çetinkaya, S. (2016). *Eğitim yapılarında tasarım kriterlerinin araştırılması* (Yayın No. 434260) [Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Demir Yıldız, C. (2016). *Anadolu liselerinin fiziki mekânlarının milli eğitim bakanlığı eğitim yapıları asgari tasarım standartları açısından değerlendirilmesi (Gaziantep ili örneği)* (Yayın No. 436957) [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Erdil Karaman, G. (2011). *Tarihi yapıların yeniden değerlendirilmesine yönelik yöntem denemesi (anaokulu işlevi)* (Yayın No. 328489) [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Erşen, N. S. (2023). *Tekirdağ Süleymanpaşa Anaokulu (Menba-İ İrfan Mektebi) koruma projesi* (Yayın No. 844058) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Erten Bilgiç, D. ve Surur, A. S. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan eğitim sistemlerinin mekân biçimlenişine etkisi ve Reggio Emilia eğitim sisteminin mekân tasarımı üzerine denemeler. *Megaron*, 11(1), 162-176. <https://doi.org/10.5505/MEGARON.2016.03016>
- Gökalp, O. (2023). *Okul öncesi eğitim yapılarının tasarım ilkelerinin uygulanmış örnekler üzerinden irdelenmesi* (Yayın No. 795472) [Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Göktekin, E. (2002). *Ortaöğretim yapılarında yeni eğitim teknolojilerinin yoğun olarak kullanıldığı mekanların kullanım sürecinde değerlendirilmesi (POE/KSD)* (Yayın No. 127060) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Gür, Ö. Ş., Özbilen, A., ve Ertürk, S. (1989). *Çevresel Psikolojide Çocuk: İlkokul Öğrencilerinin Okul Çevresine Yönelik Bilişsel Değerlendirmelerinin Tasarım Kararlarına Etkisi*. Trabzon: KTÜ Yayınları.

- İyican, A. B. (2016). *İlk, orta, lise binalarının eğitim yapıları asgari tasarım standartları kılavuzunda yer alan yönlendirme ilkeleri açısından değerlendirilmesi: Karabük örneği* (Yayın No. 436245) [Yüksek lisans tezi, Karabük Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- İpekoğlu, B. (2006). An architectural evaluation method for conservation of traditional dwellings, *Building and Environment*, 41(3), 386-394. <https://doi.org/10.1016/j.buildenv.2005.02.009>
- Karagenç, O. (2002). *Toplu konut alanlarında simgesel performansa yönelik kullanım sonrası değerlendirme modeli* (Yayın No. 126648) [Doktora tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kirk, S. J. ve Spreckelmeyer, K. F. (1988). *Creative design decisions, a systematic approach to problem solving in architecture*. Van Nostrand Reinhold Company Inc.
- Kotnik, J. (2011). *New Kindergarten architecture: Guidelines & 37 Case Studies*. Barcelona: Links Books.
- Köksüzer, G. (2013). *Çocuğun algısında okul öncesi eğitim merkezlerinin mekansal dizim (space syntax) yöntemiyle irdelenmesi* (Yayın No. 352366) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kuşaslan, A. (2007). *Yapıların çocuk sağlığı üzerinde etkisi* (Yayın No. 223489) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kütük, A. (2002). *Tarihi Latife Hanım Anaokulu yapısının deprem davranışının tespiti* (Yayın No. 965311) [Yüksek lisans tezi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Lackney, J. A., 2001. *The state of post-occupancy evaluation in the practice of educational design*. Environmental Design Research Association EDRA 32. <http://schoolstudio.engr.wisc.edu/poe.html>
- Moore, G. T., Lane, C. G., Hill, A. B., Cohen, U., McGinty, T., Jules, F. A., Hollenbeck, H. M., ve Work, L. L. (1979). *Recommendation for childcare settings*. University of Wisconsin: Center for Architecture and Urban Planning Research.
- Moore, G. T., ve Lackney, J. A. (1994). *Educational facilities for the twenty-first century: research analysis and design patterns*. University of Wisconsin: Center For Architecture and Urban Planning Research.
- National Scientific Council on the Developing Child. (2007). *Closing the gap between what we know and what we do*. The Science of Early Childhood Development.
- Odabaşı, A. S. (1998). *20. yüzyıl başlarında Konya'nın görünümü*. Konya: T.C. Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü.
- Oğuzkan, Ş., ve Oral, G. (1983). *Okul öncesi eğitimi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

- Okday, A. (1999). *Yaşamın sihirli yılları: okul öncesi dönem*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Onur, B. (1993). *Toplumsal tarihte çocuk*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Osmanağaoğlu, H. (2001). *Yüksek yapıların kullanım sürecindeki durumlarının değerlendirilmesine yönelik bir yöntem* (Yayın No. 104172) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Pollowy, A. M. (1977). *The urban nest*, Stroudsburg, PA: Dowden, Hutchinson & Ross.
- Prescott, E., Jones, E., ve Kritchevsky, S., (1967). *Day care as a child- rearing environment*. Washington Dc: National Association For The Education Of Young Children.
- Sanoff, H., Toker, U., ve Toker, Z. (2005). Research based design of a child & family education center. *Design for Diversity*. Edra 36: Design for Diversity. s 23-30. https://www.academia.edu/62466220/Research_Based_Design_of_a_Child_and_Family_Education_Center
- Selçuk, M. (2006). *Binaların yeniden işlevlendirilmesinde mekansal kurgunun değerlendirilmesi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Selçuk, E. (2015). *Türkiye’de hastane asgari tasarım standartlarının kullanıcı ihtiyaçlarına uygunluğunun değerlendirilmesi* (Yayın No. 413522) [Doktora tezi, Haliç Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Selimbocaoğlu, A. (2017). Okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel koşullarının incelenmesi: Kırşehir ili örneği. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(28), 651-662. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12481>
- Semerci, F. ve Kalaycı Köken, Z. (2018). Tarihi dokuda mekânsal kalite analizine öneri bir yöntem: Antalya Balbey bölgesi. *Online Journal of Art and Design*, 6(1), 51-73. <https://www.adjournal.net/articles/61/615.pdf>
- Spodek, B. (1973). *Early childhood education*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Şenalp, Ş. (2021). *Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuk dostu kavramı; Konya örnekleri üzerinden incelenmesi* (Yayın No. 665433) [Yüksek lisans tezi, KTO Karatay Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Şener, A. E. (2001). *Okul öncesi çocuk eğitim merkezleri için değişebilir/ dönüşebilir/ esnek bir fiziksel çevre modeli* (Yayın No. 112257) [Doktora tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Şenkal Sezer, F. (2016). Kullanıcı memnuniyetinin konfor koşulları açısından değerlendirilmesi bir eğitim binası örneği. *Trakya University Journal of Engineering Sciences*, 16(1), 11-19.

Tonguç, B. (2012). *Sürdürülebilir tasarımın okul öncesi yapıları örneğinde irdelenmesi* (Yayın No. 313451) [Yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Travers, J., ve Ruopp, R. (1978). *National day care studies: preliminary findings and their implications*. Cambridge MA: Abt Associates.
<https://eric.ed.gov/?id=ED152411>

Turaşlı, N. (2006). *6 yaş çocuklarda benlik algısını destekleyen duygusal-sosyal hazırlık programının etkinliğinin incelenmesi* [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

URL-1:

https://iegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_08/17032245_2015asgaritasarmk_lavuzu.pdf, [Erişim tarihi: 06.03.2023].

URL-2:

https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2025_11/28112629_ookstandartlaryo_nergesi27.11.2025.pdf, [Erişim tarihi: 27.11.2025].

URL-3:<https://sgb.meb.gov.tr/www/milli-egitim-istatistikleri-orgun-egitim-2024-2025/icerik/768>, [Erişim tarihi: 01.11.2025].

URL-4:<https://sgb.meb.gov.tr/www/milli-egitim-istatistikleri-orgun-egitim-2024-2025/icerik/768>, [Erişim tarihi: 19.01.2026].

URL-5:<http://www.froebelweb.org/>, [Erişim tarihi: 10.04.2023].

URL-6:<https://www.montessori.org.tr/montessori/montessori-nedir/>, [Erişim tarihi: 25.01.2026].

URL-7:<http://www.montessoridunyasi.com/maria-montessorinin-hayati-2/>, [Erişim tarihi: 11.04.2023].

URL-8:<https://www.aile.gov.tr/bakanlik/hakkinda/tarihce/>, [Erişim tarihi: 09.07.2025]

URL-9:

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=8712197&MevzuatTur=3&MevzuatTertip=5>, [Erişim tarihi: 10.07.2025].

URL-10:

<https://ookgm.meb.gov.tr/kurumlar.php?sayfa=1&tur=okul&il=%C4%B0STANBUL&tur2=%C3%96zel%20T%C3%BCrk%20Okul%20%C3%96ncesi%20Kurumu>, [Erişim tarihi: 10.12.2025].

URL-11:

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19942&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>, [Erişim tarihi: 19.02.2025].

URL-12:<https://www.aile.gov.tr/sss/cocuk-hizmetleri-genel-mudurlugu/ozel-kresgunduz-bakimevleri-cocuk-klupleri/>, [Erişim tarihi: 09.07.2025].

- URL-13:<https://www.aile.gov.tr/ss/cocuk-hizmetleri-genel-mudurlugu/ih-tisastirilmis-cocuk-evleri-sitesi-evleri-haklari/>, [Erişim tarihi: 09.07.2025].
- URL-14:<https://www.bilimsevkoleji.com/egitim-ogretim/>, [Erişim tarihi: 18.10.2025].
- URL-15:<https://www.fidanlaranaokulu.com.tr/siniflarimiz>, [Erişim tarihi: 19.11.2025].
- URL-16:<https://yapidergisi.com/jacaranda-anaokulu/>, [Erişim tarihi: 29.01.2026].
- URL-17:<https://www.labics.it/>, [Erişim tarihi: 29.01.2026].
- URL-18:<https://www.arkitera.com/haber/eski-bir-evden-modern-anaokuluna-donusum/>, [Erişim tarihi: 29.01.2026].
- URL-19: <https://www.i-mad.com/projects/clover-house>, [Erişim tarihi: 29.01.2026].
- URL-20:<https://www.archdaily.com/891418/mk-s-nursery-hibinosekkei-plus-youji-no-shiro>, [Erişim tarihi: 29.01.2026].
- URL-21:<https://kulturenvanteri.com/yer/zehra-kitapcioglu-anaokulu/>, [Erişim tarihi: 29.01.2026].
- URL-22:
https://zehrakitapciogluanaokulu.meb.k12.tr/icerikler/okulumuzuntarihcesi_466612.html, [Erişim tarihi: 29.01.2026].
- URL-23:<https://sanalkent.ktu.edu.tr/index.php?id=61.13.63.23&by=card>, [Erişim tarihi: 29.01.2026].
- URL-24:<https://karadeniz.gov.tr/idari-yapi-zehra-kitapcioglu-anaokulu/?amp=evet>, [Erişim tarihi: 29.01.2026].
- URL-25:<https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Yayinlar/Tarihe-Saygi-Kitabi-2013-2017.pdf>, [Erişim tarihi: 29.01.2026].
- URL-26:<https://www.tarihesaygi.com/2015-yili-odulleri/>, [Erişim tarihi: 29.01.2026].
- URL-27:<https://cocukuniversitesi.ieu.edu.tr/>, [Erişim tarihi: 29.01.2026].
- URL-28:<https://gridinsaat.com/portfolio/beyaz-ko%CC%88s%CC%A7k-restorasyonu/>, [Erişim tarihi: 29.01.2026].
- URL-29:<https://www.tarihesaygi.com/2004-yili-odulleri/>, [Erişim tarihi: 29.01.2026].
- URL-30:<https://www.pakben.com/portfolio-items/tatis-anaokulu-restorasyon-projesi-alsancakizmir/>, [Erişim tarihi: 29.01.2026].
- URL-31:
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=15970&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>, [19.02.2025].

URL-32:<https://meram.meb.gov.tr/www/2025-2026-egitim-ogretim-yilinda-hizmete-acilacak-okulkurumlarimiz/icerik/1072>, [Erişim tarihi: 12.10.2023].

Utku, T. (2015). *Kafeye dönüşmüş apartmanlarda kullanıcı memnuniyeti Konya örneği* (Yayın No. 397118) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Uysal, F. (2006). *Okul öncesi çocuk eğitim merkezlerinde iç ve dış mekân organizasyonlarının eğitim yaklaşımları çerçevesinde incelenmesi* (Yayın No. 184584) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Ünlü, A. (1998). *Çevresel tasarımda ilk kavramlar*. İstanbul: İ.T.Ü. Baskı Atölyesi.

Yalçın Kişi, Ö. ve Özçakır, S. (2025). Osmanlı Devleti'nden Günümüze Okul Öncesi Eğitim Programlarında Beden Eğitimi ve Oyun Uygulamaları. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 9(1), 17-31. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/usbd/article/1707395>

Yavuzer, H. (1990). *Çocuk psikolojisi* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (1999). *Ana-baba ve çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (1998). *Çocuğunuzun ilk 6 yılı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yıldırım, M. C. (2008). Avrupa Birliği Ülkelerinde ve Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(25), 91-110. <https://www.ajindex.com/elektronik-sosyal-bilimler-dergisi/avrupa-birligi-ulkelerinde-ve-turkiyede-okuloncesi-egitim-11997>

Yılmaz, G. (1994). *Okul öncesi eğitim yapıları çocuğun fizyolojik ve psikolojik özelliklerinin tasarıma etkileri* (Yayın No. 34737) [Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

EKLER

EK-1 Veri toplama aracı - Özel Maya Çocuk Anaokulu

VERİ TOPLAMA ARACI OKUL İDARECİSİ İLE YAPILACAK GÖRÜŞME FORMU

1. Binanın konuttan anaokuluna dönüşü kaç yılında gerçekleştirildi?
2. Anaokulunun kapasitesi nedir? Şube sayısı ve çocuk sayısı kaçtır?
3. Size göre konuttan dönüşümün avantajları nelerdir?
4. Size göre konuttan dönüşümün dezavantajları nelerdir?
5. Kullandığınız binadan memnun musunuz?
6. Binada nelerin farklı olmasını istersiniz?

1. 2009 yılında gerçekleşti
2. 99 öğrencisi var. 1 adet 4 yaş, 1 adet 5 yaş, 2 adette 6 yaş subesi olmak üzere 4 tane subesi var.
3. Teknik altyapının olması, geniş bahçe alanı olması dönüşümün avantajlarından biridir.
4. Stresli tadilat gerektirmesi, merdivenlerin güvenlik problemi yaratması dönüşümün dezavantajlarından biridir.
5. Evet, memnunuz.
6. Veliler için otopark alanının olmasını isterdim.

EK-2 Veri toplama aracı - Özel Minik Kalpler Anaokulu

VERİ TOPLAMA ARACI OKUL İDARECİSİ İLE YAPILACAK GÖRÜŞME FORMU

1. Binanın konuttan anaokuluna dönüşü kaç yılında gerçekleştirildi?
2. Anaokulunun kapasitesi nedir? Şube sayısı ve çocuk sayısı kaçtır?
3. Size göre konuttan dönüşümün avantajları nelerdir?
4. Size göre konuttan dönüşümün dezavantajları nelerdir?
5. Kullandığınız binadan memnun musunuz?
6. Binada nelerin farklı olmasını istersiniz?

1. Daha öncede bina anaokulu olarak kullanılıyordu. Bizim kurumumuz 2015 yılından beri binağı kullanmaktadır.
2. 80 öğrencisi, 6 adet şubesi vardır.
3. Çocuklar için ev konforunda sıcak bir ortam olması, güvenli olması, 2 katlı olması dönüşümün avantajlarından dir.
4. Odaların farklı yöne bakması ve farklı katlarda olması, alt yapı problemleri, kiracı olunması dezavantajlardandır.
5. Evet, memnunuz
6. Bahçe alanının daha düzenli olmasını isterdim.

EK-3 Veri toplama aracı - Özel Bilim Çocuk Anaokulu

VERİ TOPLAMA ARACI OKUL İDARECİSİ İLE YAPILACAK GÖRÜŞME FORMU

1. Binanın konuttan anaokuluna dönüşü kaç yılında gerçekleştirildi?
2. Anaokulunun kapasitesi nedir? Şube sayısı ve çocuk sayısı kaçtır?
3. Size göre konuttan dönüşümün avantajları nelerdir?
4. Size göre konuttan dönüşümün dezavantajları nelerdir?
5. Kullandığınız binadan memnun musunuz?
6. Binada nelerin farklı olmasını istersiniz?

1. Daha önce bir anaokulu olarak kullanılıyordu. Bizim kurumumuz 2019 yılından beri binayı kullanmaktadır.
2. 62 öğrenci, 4 adet şubesi vardır.
3. Butik, kolay ulaşılabilir, aile ortamında olması dönüşümün avantajlarından biridir.
4. Kısıtlı alana sahip olması ise dönüşümün dezavantajlarından biridir.
5. Evet, memnunuz.
6. Atölye tarzı kullanım alanlarının daha fazla olmasını isterdim.

EK-4 Veri toplama aracı - Gödene Şehit Arif Demir Anaokulu

VERİ TOPLAMA ARACI
OKUL İDARECİSİ İLE YAPILACAK GÖRÜŞME FORMU

1. Binanın konuttan anaokuluna dönüşü kaç yılında gerçekleştirildi?
2. Anaokulunun kapasitesi nedir? Şube sayısı ve çocuk sayısı kaçtır?
3. Size göre konuttan dönüşümün avantajları nelerdir?
4. Size göre konuttan dönüşümün dezavantajları nelerdir?
5. Kullandığınız binadan memnun musunuz?
6. Binada nelerin farklı olmasını isterdiniz?

1. 2021 yılında eğitime başlandı.
2. 140 öğrencisi, 7 adet şubesi vardır.
3. Doğal havalandırma, aydınlık, geniş sınıflarının olması, bağımsız bir anaokulu olması binanın avantajlarındandır.
4. Binanın bahçe içine konumlanış şekli, çocuk başına düşen bahçe m² binanın dezavantajlarındandır.
5. Evet, memnunuz.
6. Neler daha farklı olabilirdi. Bahçesi daha geniş olup içinde hobi bahçeleri olabilirdi, yemekhanesi olabilirdi.

EK-5 Veri toplama aracı - Meram Mevlana Anaokulu

VERİ TOPLAMA ARACI OKUL İDARECİSİ İLE YAPILACAK GÖRÜŞME FORMU

1. Binanın konuttan anaokuluna dönüşü kaç yılında gerçekleştirildi?
2. Anaokulunun kapasitesi nedir? Şube sayısı ve çocuk sayısı kaçtır?
3. Size göre konuttan dönüşümün avantajları nelerdir?
4. Size göre konuttan dönüşümün dezavantajları nelerdir?
5. Kullandığınız binadan memnun musunuz?
6. Binada nelerin farklı olmasını isterdiniz?

1. 23 Nisan Lise'si olarak kullanılan yapı 2007 yılında Meram Mevlana Anaokulu olarak dönüşüm gerçekleştirilmiştir.
2. 10 şubesi ve 200 öğrencisi vardır.
3. Bahçeli, tek katlı bir yapı olması, yapıda merdivenin bulunmaması, butik bir bina olması hızlı erişim sağladığı ve kolay kontrol edilebildiği için dönüşümün avantajlarından biridir.
4. Toplanma alanının olmaması, oyun alanının olmaması binanın dezavantajlarından biridir.
5. Evet, ferah yüksek bir yapı olduğu için memnunuz.
6. Yapıda daha fazla atölye olmasını isterdim, ayrıca oyun alanı daha fazla olabilirdi.